

Stockholms stads sjukhusdirektion och i samband därmed stående institutioner.

Sjukhusdirektionen.

Brunkebergstorg 13 (postadress: Box 16385, Stockholm 16; postgirokonto nr 50324); t. 22 30 80. Direktionen sammanträder i regel första och tredje onsdagen i varje månad kl. 16.

De i äldre tider upprättade sjukvårdsanstalterna voro närmast att anse som allmänna barnhärthighetsinrättningar för omhändertagande av fattiga sjuka. Bland de tidigare sjukhusen av denna art märkas det medeltida helgeandshuset och det år 1551 inrättade Danviks hospital. Den första sjukvårdsinrättningen i Sverige, avsedd uteslutande för botande av sjukdomar, är det år 1752 i Stockholm öppnade Serafimerlasarettet. Speciella sjukvårdsanstalter inrättades av staden för vården av könssjuka och för motagande av sjuka vid inträffade epidemier, men sjukhusväsendet i allmänhet framträdde som en kommunal uppgift huvudsakligen först efter tillkomsten av 1862 års kommunallagar. Uppgifter angående upprättandet av stadens nuvarande sjukhus lämnas i det följande under resp. sjukhus.

Hälsovårdsnämnden utsåg tidigare särskilda styrelser för förvaltning av vart och ett av huvudstadens sjukhus med undantag av Epidemisjukhuset, som alltid stått under nämndens omedelbara förvaltning. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 7 december 1921 genomfördes emellertid fr. o. m. år 1922 en centralisering av sjukhusförvaltningen så till vida, att i stället för de lokala sjukhusstyrelserna inrättades en under hälsovårdsnämnden lydande, för de olika sjukhusen gemensam central sjukhusstyrelse. Undantag gjordes dock för Sachsska barnsjukhuset, som på grund av donationsbestämmelser tills vidare fick behålla sin särskilda styrelse. Detsamma gällde barnsanatoriet Tjärnan. Även Epidemisjukhuset stod i vissa fall utanför den gemensamma sjukhusstyrelsen och sorterade liksom förut direkt under hälsovårdsnämnden.

Den 22 juni 1928 utfärdades lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1929. Lagen gällde med vissa undantag för sådana sjukhus, beträffande vilka landsting eller kommun helt eller till viss kvotdel i sista hand ansvarar för driftkostnaderna.

I anslutning till nämnda sjukhuslag utfärdade k. m:t den 16 september 1932 reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar

därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam direktion, *Stockholms stads sjukhusdirektion*, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot mötte i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda beslöto.

Enligt nu gällande lag den 20 december 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) åligger det stad, som ej deltagit i landsting, att för dem, som hava sin vistelseort eller hemort inom staden, ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada eller kroppsfel, i den mån icke annan drager försorg om sådan vård. I enahanda omfattning bör stad, som nyss nämnts, ombesörja anstaltsvård vid barnsboörd. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med uppgift att fullgöra den verksamhet, som enligt 4 § sjukhuslagen åligger sådan beredning.

Den 20 december 1940 utfärdade k. m:t även reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, skola förvaltas av en gemensam sjukhusdirektion, såframt stadsfullmäktige det besluta. För Stockholms stads sjukhus skola lända till efterrättelse reglementets föreskrifter, så ock, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan den 20 december 1940. Jämlikt nyssnämnda reglemente må stadsfullmäktige, om så finnes lämpligt, åt sjukvårdsberedningen uppdraga förvaltningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningsenligt ej tillkommer annan myndighet.

Enligt lag den 20 december 1940 om ändring i vissa delar av epidemilagen den 19 juni 1919, skall ledningen av epidemisjukhusväsendet inom varje epidemidistrikt tillkomma en epideminämnd. Sådan nämnd i stad, som utgör eget epidemidistrikt, är efter stadens bestämmande hälsovårdsnämnden eller sjukvårdsberedningen. Bestämmer staden, att sjukvårdsberedningen skall vara epideminämnd, skall förste stadsläkaren vara ledamot av nämnden.

I anslutning till utfärdad ny sjukhuslagstiftning fastställde överståthållarämbetet den 31 januari 1942 instruktion för sjukhusdirektionen. Enligt denna instruktion handhar direktionen de förvaltningsuppgifter, som enligt sjukhuslagen,

sjukhusstadgan samt reglementet för Stockholms stads sjukhus ankomma på sjukvårdsberedning. Direktionen utgör därjämte sådan gemensam direktion för stadens sjukhus, varom i reglementet stadgas, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot möter i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda besluta. Direktionen är stadens epideminämnd. Den utövar tillika, såframt ej stadsfullmäktige för särskilt fall annorlunda besluta, ledningen av sådan utav staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningss enligt ej tillkommer annan myndighet.

Efter framställning av stadsfullmäktige har k. m:t den 6 februari 1942 medgivit att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 har tuberkulosbyrån, numera benämnd centraldispensären, överförs från hälsovårdsnämndens till sjukhusdirektionens stat.

Med avseende å sinnessjukvården har staden i ett år 1925 mellan staten och staden ingånget avtal förbundit sig att för framtiden, med vissa undantag, omhändervarva anstaltsvården för i staden hemortsberättigade sinnessjuka mot viss ersättning härför av statsmedel. Angående sinnessjukhus, som staden jämlikt berörda avtal upprätthåller, gäller vad i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 är föreskrivet angående kommunala sinnessjukhus. I stället för 104 § i denna stadga gälla emellertid dels i tillämpliga delar reglementet för Stockholms stads sjukhus, samt, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan, dels ock särskilda av k. m:t den 6 december 1935 utfärdade bestämmelser angående Stockholms stads sinnessjukhus. K. m:t har den 20 september 1951 bemyndigat medicinalstyrelsen att med representer för bl. a. staden upptaga förhandlingar om revision av ifrågavarande avtal.

Förvaltningen av den öppna vården av psykiskt sjuka (se sid. 465) handhaves av sjukhusdirektionen.

Sjukhusdirektionen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för direktionens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Senaste val, som ägde rum den 5 december 1952, avser tiden 1953—1956. Vid sammanträde med direktionen äga sjukhusdirektören och förste stads-läkaren närvara och deltaga i överläggning med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande.

Under sjukhusdirektionen lyder direktionens expedition, vars chef är sjukhusdirektören.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads sjukhusdirektion, fastställd av ÖÅ

31 jan. 1942 (Kf 1942: nr 8). Lag 20 dec. 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) (Kf 1941: nr 72), med ändr. K. sjukhusstadga 20 dec. 1940 (Kf 1941: nr 73), med ändr. K. reglemente 20 dec. 1940 för Stockholms stads sjukhus (Kf 1941: nr 75). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket (Kf 1946: sid. 614), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad angående sinnessjukvårdens ordnande, godkänt av k. m:t 18 dec. 1925 och av SF 19 okt. 1925 (Kf 1925: nr 76). Särskilda bestämmelser ang. Stockholms stads sinnessjukhus, fastställda av k. m:t 6 dec. 1935 (Kf 1935: nr 30 sid. 4), med ändr.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 170,871,385 kr. (därav engångs 5,226,975 kr.), dessutom förlagsmedel 5,034,825 kr., kapitalbudgeten (engångs 40,500 kr.), lånemedel, i linjen 2,000,000 kr., inom linjen 16,071,060 kr.; inkomster: driftbudgeten 49,641,261 kr.

Sjukhusdirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Anderson, Knut Hj., kontorschef.

Övriga ledamöter.

Hedelius, A. Hj., lektor.

Johansson, Erik G., f. d. förbundskassör.

Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm.: 2:e vice ordf.

Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

Öhman, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter¹⁾.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., assistent, stadsfullm.

Gärdstam, R. G. I., med. dr.

Julin, f. Liljenbrunn, Gertrud J., ombudsman.

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M., förbundsordförande, stadsfullm.

¹⁾ Ordföranden och ledamöten hr Hedelius skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hr Gärdstam, fruarna Julin, Ander och Thorsson i nu nämnd ordning, ledamöterna fru Kollberg och hr Lönnqvist skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fru Julin, hr Gärdstam, fruarna Ander och Thorsson i nu nämnd ordning, samt vice ordföranden och ledamöterna hr Johansson och Öhman av suppleanterna fruarna Ander och Thorsson, hr Gärdstam samt fru Julin i nu nämnd ordning.

Sekreterare (3,000 kr.).

Engström, S. O. L., borgarrådssekreterare (se sid. 123).

Sjukhusdirektionens delegerade.**Budgetdelegerade.**

Kyling, K. F. F., ordf.; Anderson, Knut Hj.; Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.

Suppleanter: Julin, f. Liljenbrunn, Gertrud J.; Ander, f. Eriksson, Elsa S.

Byggnadsdelegerade.

Byggnadsdelegerade hava till uppgift att omhändervärd de byggnadsföretag, som sjukhusdirektionen uppdrager åt delegerade att ombesörja.

Kyling, K. F. F., ordf.; Anderson, Knut Hj.; Ohman, H. G.

Suppleanter: Gärdstam, R. G. I.; Lönnqvist, F. O.-F.

Delegerade utsedda av stadsfullmäktige med uppgift att delta vid behandling i byggnadsdelegerade av ärenden rörande om- och tillbyggnad av Sabbatsbergs sjukhus.

Friberg, S. A., professor; Wejke, G. W., generaldirektör.

Sekreterare.

Alström, N. A., tf. förste kammarskrivare (se sid. 417).

Delegerad för Tjärnans sanatorium.

Anderson, Knut Hj.

Poliklinikersättningsdelegerade.

Dessa delegerade, vilka utsågos av sjukhusdirektionen den 21 februari 1951, hava till uppgift att granska underläkarnas redogörelser för polikliniktjänstgöring och i samband därmed företagna poliklinikoperationer, för vilka ersättnings skola utgå.

Ohman, H. G.; Gärdstam, R. G. I.; Anderson, K. E. H.

Delegerade för skärmbildsbyrån

(se sid. 458).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 472).

Byggnadskommittéer tillhörande sjukhusdirektionens förvaltningsområde.**Sabbatsbergs sjukhus' byggnadskommitté.**

Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett anslag å 4,389,000 kr. till uppförande

av nybyggnader för panncentral och kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (jfr Utl. 1940: nr 58). Sjukhusdirektionen beslöt den 26 juni 1941 tillsätta en byggnadskommitté för planläggningen och uppförandet av dessa nybyggnader. Den 20 mars 1944 nedsatte stadsfullmäktige anslaget belopp till 4,029,000 kr. (se Utl. 1944: nr 81). Den 18 december 1947 beviljades ett tilläggsanslag för kvinnokliniken å 550,000 kr. (se Utl. 1947: nr 494). Jfr sid. 425. Kliniken i fråga invigdes under år 1949. Byggnadskommittén har vid tiden för kalenderns tryckning (mars 1955) ännu ej avslutat sin verksamhet.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., direktör, stadsfullm., ordf.; Höjer, Gerda, ombudsman, vice ordf.; Anderson, Knut Hj., kontorschef; Lundqvist, E. E. G., civilingenjör; Westman, A. E., professor, överläkare; Wetterdal, P. L., professor, överläkare.

Suppleant: Johansson, Erik G., f. d. förbundskassör.

Sekreterare.

Vakant.

Byggnadskommittén för Sachsska barnsjukhuset.

Sedan stadsfullmäktige den 19 november 1945 beviljat anslag å 2,270,000 kr. för om- och tillbyggnad av Sachsska barnsjukhuset, beslöt stadsfullmäktige, efter framställning av sjukhusdirektionen, den 28 januari 1946 tillsätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa den ifrågavarande om- och tillbyggnaden. Den 16 juni 1947 beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag å 153,000 kr. För ombyggnad av barnsjukhuset hava stadsfullmäktige den 21 november 1949 anvisat ett reservationsanslag å 614,000 kr. (Utl. 1949: nr 52).

Vidare hava stadsfullmäktige den 18 februari och den 17 november 1952 anvisat ytterligare 605,000 kr. för ombyggnad m. m. av sjukhuset (Utl. 1952: nr 414).

Denna ombyggnad beräknas kunna slutföras under år 1955.

Ledamöter.

Sachs, R., direktör, ordf.; Heyman, f. Thiel, Agda, fru; Nessen, N. S., byggnadsingenjör; Wallgren, A. J., professor, överläkare; en vakant.

Sekreterare

(1,200 kr. utan rörligt tillägg).

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 453).

Sjukhusdirektionens rådgivande organ.**Planeringskommittén.**

Planeringskommittén tillsattes av sjukhusdirektionen den 16 november 1949 med uppgift att utarbeta förslag till generalplaner och

Sjd

programutredningar för sjukhusväsendet (med undantag för Sabbatsbergs sjukhus). Åt planeringskommittén har även uppdragits att handhåva planläggningen av stadens sjukhussvård vid krig eller krigsfara. Sedermera har planeringskommittén övertagit det tidigare av en särskild kommitté bedrivna arbetet med utredning om Sabbatsbergs sjukhus' utbyggnad. I anslutning här till har kommittén utökats med två nya ledamöter.

Sjukhusdirektören svarar för ledningen av planeringen och utredningsarbetet i övrigt samt är chef för kommitténs utredningskansli.

Rörande framlagda planer för sjukhusväsendet i Stockholm, se Bih. 1950: nr 60, 1951: nr 6; Utl. 1951: nr 331 och 332, 1952: nr 225 och 453, 1953: nr 82 och 129, 1954: nr 209, 210, 239, 241 och 267.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf.; **Anderson**, Knut Hj., kontorschef; **Pehrson**, C. G., sjukhusdirektör; **Öhman**, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter: **Gärdstam**, R. G. I., med. d.r.; **Lönnqvist**, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

Ledamöter

(med uppgift att deltaga i kommitténs utredning rörande ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus).

Friberg, S. A., professor (i egenskap av rektor vid Karolinska institutet; **Wejke**, G. W., generaldirektör (utsedd av k. mt).

Sekreterare (12,600 kr.).

Fredriksson, H. E.; t. 22 30 80.

Tuberkulosrådet.

Med anledning av ett utav stadskollegiets tuberkuloskommitté avgivet betänkande angående tuberkulosvårdens organisation och tuberkuloseffervårdens utbyggnad (Bih. 1945: nr 11) beslöt stadsfullmäktige den 26 juni 1945 anmoda sjukhusdirektionen att utse ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa de utredningar angående tuberkulosvården, som sjukhusdirektionen uppdrager åt rådet, samt i övrigt på anmodan av direktionen avgiva yttranden i tuberkulosfrågor. Rådet består av sju ledamöter jämte lika många suppleanter. Sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, barnavårdsnämnden, lärings- och yrkesskolstyrelsen, arbetsnämnden i Stockholm samt centralstyrelsen för lungsjuka i Stockholm skola vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant. Ordförande och vice ordförande utses inom rådet. Överläkaren vid centraldispensären är föredragande i rådet.

Författning. Instruktion för tuberkulosrådet antagen av direktionen 21 maj 1952 (Kf 1952: nr 58).

Ang. **Centraldispensären**, se sid. 457.

Ledamöter.

Granath, K.-E., barnavårdsdirektör (för barnavårdsnämnden); **Kyling**, K. F. F., borgarråd, ordf. (för sjukhusdirektionen); **Rietz**, A. E., förste stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); **Hagström**, f. Svensson, Anna M., studierektor (för fattigvårdsnämnden); **Lindqvist**, Vivan L. M., inspektör (för arbetsnämnden); **Hamrin**, Bell L., kassörska (för lärings- och yrkesskolstyrelsen); **Karlsson**, Karin E., fröken (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Suppleanter.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., assistent, stadsfullm. (för sjukhusdirektionen); **Bjurström**, O. E., andre stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); **Holmblad**, Margit E., kammarskrivare, stadsfullm. (för fattigvårdsnämnden); **Heyman**, f. Almstrand, Ingrid, fru (för barnavårdsnämnden); **Carlson**, f. Olsson, Elna S. E., fru (för lärings- och yrkesskolstyrelsen); **Julin**, K. A. B., assistent (för arbetsnämnden); **Åkerström**, L. J. P., tjänsteman (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Sekreterare.

Carlhom, B. A., syssloman (se sid. 457).

Central förvaltning.

Genom beslut den 16 november 1953 hava stadsfullmäktige godkänt ett av stadskansliets organisationsavdelning framlagt förslag till omorganisation av sjukhusdirektionens centrala förvaltning (Utl. 1953: nr 351). Den nya organisationen innebär i stort, att den centrala förvaltningen uppdelats i en utrednings- och en byggnadsavdelning samt två förvaltningsavdelningar, varav en för ekonomiärenden och en för sjukvårdsärenden. Utrednings- och byggnadsavdelningarna sortera direkt under sjukhusdirektören, vilken jämväl svarar för ledningen av arbetet med planläggningen av stadens sjukhusväsende. De båda förvaltningsavdelningarna förestås av ekonomidirektören respektive kanslidirektören.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 1,824,128 kr. (därav engångs 3,900 kr.), dessutom förlagsmedel 1,037,425 kr.; inkomster: driftbudgeten 143,650 kr.

Sjukhusdirektionens expedition.

Brunkebergstorg 13; t. 22 30 80; expeditionstid: 9.30—11.30, 13—15 (lördagar 9.30—11.30, 13—14).

Sjukhusdirektören biträder sjukhusdirektionen vid handhavandet av dess uppgifter. Han utövar under direktionen i dess egenskap av sjukvårdsberedning den centrala ledningen av sjukhusväsendet samt har därvid att, såvitt på

honom ankommer. söka befördrå sjukhusens och sjukvårdens ändamålsenliga skötsel och utveckling. Sjukhusdirektören är direktionens föredragande och verkställande tjänsteman samt chef för dess expedition. Han äger ock att utan direktionens hörande fatta beslut i vissa ärenden.

Sjukhusdirektör (B 21).

Pehrson, C. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1958); t. 22 30 80; mottagningstid: efter överenskomelse per telefon.

Utredningsavdelningen.

Denna avdelning biträder sjukhusdirektören med utredningar, som ej tillhöra specialavdelning.

Sekreterare (31).

Mæchel, S. G. D.

Förste kammarskrivare (23).

Vakant, *tf.* Häggliid, S. G.

Amanuens.

Zetterblad, U. F.

Kontorsskrivare (13)

(nuv. inneh. 16).

Karlsson, Nelly E. E.

Ett kanslibitråde.

Registratorsexpeditionen.

Förste kontorsskrivare (16).

Åhrman, Ingrid S.; Wikström, Lillemor M. B.

Ett kanslibitråde.

Vaktmästarexpeditionen.

Förste expeditionsvakt (12).

Strömberg, H. H.

Tre expeditionsvakter, ett expeditionsvaktsbiträde, två telefonister.

Byggnadsavdelningen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 20 14 73, 21 48 90, 21 49 30.

Byggnadsintendent (37)

(nuv. inneh. B 15).

Törn, E. W.

Ingenjörer.

(För byggnadsärenden.)

Hallnäs, T. J. (31); Blomster, E. A. (28); Eriksson, A. (28); Lundqvist, N. O. (28); Ekwall, H. P. (25).

Underingenjör (23).

Ahlin, T. I.

Förste kammarskrivare (23).

Enström, K. O., tjl. (se sid. 430), *tf.* Alström, N. A.; t. 20 43 15.

Förste verkmästare (21).

Kratz, E. G.

Ett kanslibitråde, ett ritbiträde.

Ekonomiavdelningen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Ekonomidirektören är närmaste chef för sjukhusdirektionens förvaltningsavdelning för ekonomiärenden (ekonomiavdelningen) och har som sådan att leda och övervaka arbetet inom avdelningen samt under direktionen och sjukhusdirektören utöva det centrala överinseendet över den ekonomiska förvaltningen av sjukhusen och övriga under direktionen lydande institutioner. Ekonomidirektören åligger vidare att bereda och på sjukhusdirektörens uppdrag och i hans ställe i direktionen föredraga sådana ekonomiska förvaltningsärenden, som icke äro att hänföra till sjukvårdsberedningens verksamhetsområde, samt bringa till verkställighet de beslut, som därvid fattas.

Ekonomidirektör (B 15).

Wedefelt, G. F. G.-son; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15.

Kameralbyrå.

Kamrerare (33).

Edwall, E. H. A.; mottagningstid: 9—10.

Kamrerare (26).

Lagergren, K.

Kontorsassistenter (18).

Ersson, Kerstin M.; Svärd, S. Ch.; tjl., *tf.* Ekwall, U. Margareta; Häggliid, S. G., tjl. (se ovan), *tf.* Markling, T. H.; en vakant, *tf.* Börjeson, f. Albertson, Karin; en vakant, *tf.* Sundell, Britt T.

Förste kontorsskrivare (16).

Wrisemo, f. Ternstedt, Sargit T.

Tre kanslibiträden, två kontorsbiträden.

Budgetbyrå.

Intendent (31).

Furuby, B. V.

SjD

Förste kammarsskrivare (23).

Carlberg, K. E. B., tjl. (se sid. 438), *tf.* Jemstødt, S. O.

Amanuens.

Fröberg, R. B. V.

Ett kanslibitråde.

Inköps- och förrådsbyrån.

Herkulesgatan 26, 1 tr., C.; t. 22 30 80.

Intendent (31).

Garpendal, C. H. G.; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Näringskonsulent (24).

Spjeldnes, I. Birgit.

Förste kammarsskrivare (23).

Rentzhog, Y. A.

Kontorsassistent (18).

Björkman, Astrid L.

En kontorsskrivare, ett kanslibitråde, ett kontorsbiträde.

Apotekare (Ex. B 12).

Ekstrand, H. G.

Lilla Nygatan 12, 1 tr., C.; t. 20 11 37, 20 10 28.

Inredningsarkitekt (26)

(nuv. inneh. 28).

Andersson, N. B.

Kammarsskrivare (21).

Andersson, Å. M. F.

Ett kanslibitråde, ett kontorsbiträde.

Centralförrådet, se sid. 421.

Centraltvättinrättningen, se sid. 421.

Sjukvårdsavdelningen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Kanslidirektören är närmaste chef för sjukhusdirektionens förvaltningsavdelning för sjukvårdsärenden (sjukvårdsavdelningen) och har som sådan att leda och övervaka arbetet inom avdelningen samt under direktionen och sjukhusdirektören utöva det centrala överinseendet över sjukvårdsanstaltarnas ändamålsenliga utnyttjande ävensom handlägga vissa personalärenden. Kanslidirektören åligger vidare att bereda och på sjuk-

husdirektörens uppdrag och i hans ställe i direktionen föredraga sådana sjukvårds- och personalärenden, som icke äro att hänföra till sjukvårdsberedningens verksamhetsområde, samt bringa till verkställighet de beslut, som därvid fattas.

Kanslidirektör (B 15).

Anderson, K. E. H.; mottagningstid: 10—11.

Sjukvårdsbyrån.

Sekreterare (31).

Thylén, M. A. V.

Inspektör.

Blom, Å. V. E. (se sid. 424).

Läkarassistent (9,900 kr.).

Blom, B. F., *tf.*

Amanuens.

Öberg, H.-Å. G.

Assistent.

Andersson, E. L. (se sid. 424).

Ett kanslibitråde.

Sakkunnig i medicinska frågor
(6,900 kr.).

Hansson, N. H.

Sjukhuscentralen, se sid. 419.

Sjukhusavgiftsdelegerades exp., se sid. 424.

Personalbyrån.

Sekreterare (31).

Nilsson, N. T.

Förste kammarsskrivare (23).

Andersson, E. E.

Kontorsassistent (18).

Lyttkens, B. R.

En kontorsskrivare, ett kanslibitråde.

Ombudsmansexpeditionen

(gemensam med fattigvårdsnämnden, se sid. 253).

Ombudsman.

Grünberger, H. (se sid. 254).

Aktuarie.

Brisenius, O. A. (se sid. 254).

Sjukvårdsanstalter.

(Adresser, telefoner, expeditionstider: se nedan under respektive sjukhus.)

Den för sjukvården vid visst sjukhus ansvarige läkaren eller, där flera sådana finnas, den av dem, som därtill av direktionen förordnas, är enligt sjukhuslagen mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. — För sjukvården vid sjukhus eller avdelning därav ansvariga läkare benämnas i sjukhusreglementet överläkare.

Vid varje sjukhus skall finnas en av direktionen tillsatt sysselman, som har att under direktionens förman skap handhåva sjukhusets ekonomiska förvaltning m. m. samt att under styresmannen övervaka ordningen inom sjukhuset och mathållningen ävensom hålla uppsikt över underordnad personal.

Övannämnda bestämmelser rörande styresman gälla ej blott egentliga sjukhus, barnbördshus och sinnessjukhus utan även epidemisjukhus och konvalescenthem. Tillsättande av sysselman är däremot ej obligatoriskt vid konvalescenthem.

En utförlig redogörelse för Stockholms stads sjukhusväsen ingår i Bih. 1933: nr 60. Rörande planering för sjukhusväsendet, se vidare Utl. 1939: nr 411, Bih. 1945: nr 6, 1948: nr 60, 1950: nr 60.

Författningar. Instruktioner för styresman, överläkare, sysselman och husmoder, fastställda av sjukhusdirektionen 17 febr. samt 3 och 17 mars 1943 (Kf 1943: nr 11), med ändr.

Stat år 1955. (Sjukhusvård.) Utgifter: driftbudgeten 124,242,562 kr. (därav engångs 4,515,625 kr.), dessutom förlagsmedel 738,500 kr., kapitalbudgeten, låneandel, i linjen 2,000,000 kr., inom linjen 16,026,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 38,449,745 kr.

(Bidrag och ersättningar till utomstående inrättningar.) Utgifter: driftbudgeten 21,506,203 kr. (därav engångs 10,000 kr.), dessutom förlagsmedel 350,000 kr.; kapitalbudgeten, låneandel, inom linjen 45,060 kr.; inkomster: driftbudgeten 953,760 kr.

Gemensamma institutioner.

Sjukhuscentralen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen» (efter expeditionstidens slut 22 30 81 eller 22 30 82); expeditionstid: 9 —16, lördagar 9—14 (telefonvakt hela dygnet).

Den 1 december 1930 beviljade stadsfullmäktige medel till hälsovårdsnämnden för upprättande av en sjukhuscentral för förmedling av patientintagning på stadens sjukhus. Verksamheten började den 1 februari 1931. År 1933 överflyttades sjukhuscentralen från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen i samband med uppdelningen av arbetsuppgifter mellan dessa nämnder.

Sjukhuscentralen har till uppgift att med ledning av från sjukhusen erhållna uppgifter föra tablå över beläggningen i stadens sjukhus (med undantag av epidemisjukhus, sanatorier och sinnessjukhus) samt att lämna anvisning i lediga platser på dylika sjukhus till personer, som innehåva läkarremiss för sjukhusvård. Dessutom åligger det sjukhuscentralen att lämna allmänheten upplysning om formerna och villkoren för intagning i stadens sjukhus och konvalescenthem, sjukhusens tider för intagning och besök, sjukhusavgifter, stadsdistriktsläkare och i staden vaktstående läkare, stadssjuksköterskor och villkoren för deras anlitande, annan sköterskvård för mindre bemedlade, stadens polikliniker, fattigvårdens distriktsbyråer och andra frågor rörande stadens sjukvård. Vidare skall sjukhuscentralen förmedla sjuktransporter i samarbete med brandförsvaret (brandkåren) (jfr sid. 198) och medelst sjuktransportflygplan, stationerat vid Kungl. Roslagens flygkår, huvudsakligen avsett för sjuktransporter från Stockholms skärgård (t. »flygambulansen»). Sjukhuscentralen svarar på namnanropet t. 900 00 namnanrop »J our h a v a n d e l ä k a r e», se sid. 473.

Författningar. Instruktioner för sjukhuscentralen samt där tjänstgörande läkare och sköterskor m. m., fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 125). Bestämmelser m. m. rörande sjukhuscentralens verksamhet, fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 31).

Chef.

Kanslidirektören.

Läkare.

Blom, B. F., *tf.*; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15, lördagar 9,30 —10,30.

Sju översköterskor.

Blodgivarecentralen.

S:t Eriks sjukhus; adress och telefon:
se sid. 431.

Register för blodgivare, Brunkebergstorg 13, 1 tr., C.; t. 22 30 80.

År 1934 organiserades vid S:t Görans sjukhus en blodgivarecentral för undersökning och blodgruppering av personer, vilka ställt sig till förfogande för blodgivning. År 1939 överflyttades centralen till S:t Eriks sjukhus medicinska poliklinik. Från nämnda tidpunkt började även depåblod tillhandahållas. Förmedling av blodgivare till såväl kommunala som övriga sjukvårdsinrättningar skedde till år 1945 genom sjukhuscentralen, där även register över blodgivarna fördes. Vid denna tidpunkt hade efterfrågan på transfusionsblod ökat i sådan utsträckning, att en utökning av personalen måste ske. Samtidigt överflyttades förmedlings- och registreringsverksamheten från sjukhuscentralen till en särskild expedition inom sjukhusdirektionens centrala förvaltningslokaler. Efter expeditionstidens

SJD

slut sker dock förmedling fortfarande genom sjukhuscentralen. På grund av ökad efterfrågan på depåblod har numera ordnats tappningsfilialer vid Sabbatsbergs sjukhus och Södersjukhuset. I samband härmed har en viss utökning av personalen ägt rum.

Ersättning till blodgivare utgår med 25 kr. per gång, varjämte utgår ersättning för resor med 3 kr. Om väntetiden överstiger 1/2 timme utgår ersättning med kr. 1:50 för varje ytterligare påbörjad halvtimme. Anmälan för inregistrering av blodgivare: torsdagar 17—18.

Föreståndare

(4,800 kr. utan rörligt tillägg).

Sköld, E. G. V.

Läkare (Ex. 30).

Ramgren, O. G.

En *sjuksköterska*, en *kontorsskrivare*, ett *kanslibitråde*, tre *kontorsbiträden*. — Ett *första sjukvårdsbiträde*, en *städerska*.

Personalvård.

Personalläkarvård.

Personalläkarvården vid stadens sjukhus, sådan den ordnats genom sjukhusdirektionens beslut den 16 februari och den 26 april 1944 samt den 25 september 1946 (se Stockholms kommunalkalender för år 1954, sid. 431), har i och med sjukförsäkringsreformens genomförande upphört fr. o. m. den 1 januari 1955. I syfte att tillföra förvaltningarna medicinsk sakkunskap i personalvårdsfrågor har inom lönenämnden igångsatts utredning angående utbyggnad av förtroendeläkarinstitutionen.

För hembesök hos sjukanmäld personal, i första hand vid Beckomberga och Långbro sjukhus, finnes fr. o. m. den 1 januari 1951 särskild översköterska anställd.

Översköterska (Ex. 14).

Lundquist, Margit C. M.

Personalkonsulentverksamhet.

Den 17 december 1953 godkände stadsfullmäktige ett av lönekommittén framlagt förslag angående personalvård inom stadens förvaltning (Utl. 1953: nr 406). Andamålet med denna verksamhet är att främja personalens fysiska och psykiska välbefinnande och därigenom också den kommunala verksamhetens effektivitet. I sådant syfte skall personalvården tillsvidare främst inriktas på följande arbetsuppgifter, nämligen arbetsberedning för anställda med nedsatt arbetsförmåga, biträde åt arbetsledningen vid personalrekrytering och anställningskontroll, personlig rådgivning samt vissa hälsoförädlade åtgärder.

För personulwärtsverksamheten har sjukhusdirektionen erhållit en personalkonsulent- och en förste assistenttjänst, vilka i administrativt hänseende närmast sortera under kanslidirektören.

Personalkonsulent (Ex. 22).

Vakant, *tf.* Lundén, f. Wixell, Signe.

Förste assistent (Ex. 20).

Vakant.

Sjukvårdsbiträdesskola.

Björngårdsgatan 23, Sö.; t. 41 21 11.

Sjukhusdirektionen startade år 1948 utbildningskurser för nyanställd sjukvårdsbiträdespersonal. Dessa kurser omfatta tre veckor, varav två veckor avse teori och en vecka praktisk utbildning å vårdavdelning. Antalet sådana kurser har under senare år uppgått till elva per år. Eleverna åtnjuta under utbildningstiden oavkortad lön enligt gällande sjukhus- och anstaltsavtal; dock innehålles under kurstiden en tredjedel av löneförmånerna, vilken del utbetalas först sedan sex månaders tjänstgöring fullgjorts vid något av stadens sjukhus. Vid skolan anordnas även utbildningskurser, omfattande åtta veckor, för undersköterskor. Kursdeltagarna utväljas därvid bland sådana sjukvårdsbiträden, som under minst två år varit anställda inom sjukvårdsförvaltningen. Jämväl under dessa kurser utgå oavkortade löneförmåner. I samarbete med folkskoleledningen i Stockholm meddelas vid skolan sedan år 1952 även undervisning i sjukvård åt ett antal elever tillhörande folkskolans nionde årsklass. Den närmaste ledningen av skolans verksamhet handhas av kanslidirektören.

Utbildningsverksamheten, som tidigare varit förlagd till lokaler inom f. d. Maria sjukhus, har under år 1954 överflyttats till nyinredda lokaler i fastigheten Björngårdsgatan 23.

Instruktionssköterska (20)

(nuv. inneh. 18).

Camp, J. Hellevi; t. 41 21 11.

Som lärare fungera utöver instruktionssköterskan ett varierande antal läkare och andra sakkunniga inom olika ämnesområden.

Angående utbildning se även **S:t Eriks sjuksköterskeskola**, sid. 467.

Förmyndare för sinnessjuka stockholmsbor omhändertagna i sinnessjukvård.

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar 9—11.

Biträdande kuratorer (16).

Domellöf, Ruth M.; t. 20 83 67; Palm, K. Elisabeth; t. 20 78 07.

Centralförrådet.

Hagavägen 134—136, Sundbyberg; t. 28 37 55 (förrådschefen), 28 33 15 (förråds-mästaren).

Centralförrådet, som inrättades år 1939, verkställer förvaring och distribution av lagringsbara förbrukningsartiklar för sjukhusens behov.

Förrådschef (24).

Bagge, N. F.

Förrådsmästare (18).

Ringqvist, P. I. V.

Två kanslibiträden, en förrådsförman, sex förrådsarbetare, en städerska.

Centraltvättinrättningen.

Tantogatan 15—17, Sö.; t. 44 13 88 (driftschefen), 44 13 71 (kontoret), 44 13 72 (tvättmästaren), 44 13 74 (föreståndarinnan för syalen).

Med tillkomsten av Södersjukhuset och planerad utvidgning av stadens sjukhusväsen aktualiserades frågan om byggandet av ny centraltvätt, emedan dåvarande centraltvätten i de s. k. Nürnbergsfastigheterna av flera orsaker var otillfredsställande. I enlighet med framlagt förslag beviljade stadsfullmäktige den 26 april 1937 medel till en nybyggd centraltvätt med en kapacitet av 2,800,000 kg per år. Detta projekt kom emellertid icke till utförande. För tillgodo-seende av Södersjukhusets tvättbehov anvisade stadsfullmäktige sedermera den 17 maj 1943 medel för uppförande av en mindre tvättinrättning.

Den 20 mars 1944 beviljade stadsfullmäktige medel för uppförande av Centraltvättinrättningen med en kapacitet av 3,000,000 kg per år. Enligt senare utredningar uppskattades den tvättgodsmängd, som centraltvätten skulle avverka, till c:a 5,000,000 kg per år. Stadsfullmäktige hava av denna anledning vid olika tillfällen anvisat medel till ökad utbyggnad av centraltvättinrättningen omfattande en kapacitet av 16 ton tvättgodis per dag.

År 1948 överfördes tvätten från Södersjukhuset till centraltvätten, varpå byggnadsarbetena med sammanslagning av Södersjukhusets tvättinrättning och centraltvättinrättningen påbörjades. Under oktober 1948 nedlades den gamla centraltvättinrättningen i Nürnbergsfastigheterna och verksamheten överflyttades till den nybyggda centraltvättinrättningen. I oktober 1949 kunde tvättinrättningen vid Sabbatsbergs sjukhus på samma sätt nedläggas och tvätten ombesörjas av centraltvättinrättningen. Under slutet av år 1950 var centraltvättinrättningen i huvudsak fullt utbyggd.

Driftschef (31).

Rydberg, E. O. W.

Kontorsassistent (18).

Lövgren, O. T., tjl., tf. Erman, T. A.

Tvättmästare (18).

Axelsson, O. C.

Föreståndarinnan (15).

Gustin, Anna K.

En *hantverkare*, tre *tvättföreståndare*, ett *kanslibitråde*, ett *första laboratoriebitråde*. — Antalet kollektivt anställda uppgår till 160, varav 130 vid tvätt-, transport- och verkstadsavdelningarna samt 30 vid förråd och sysal.

Avgifter å sjukhusen.

För att å sjukhus intagas bör den sjuke själv eller genom ombud på den för varje sjukhus bestämda mottagningstiden anmäla sig å sjukhusets mottagningssal och därvid:

1:o förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet och flyttnings- eller åldersbetyg;

2:o förete försäkringsbesked eller, om sjuk-kassa icke svarar för vården, lämna försäkringsbetaltning, avlämna ansvarsförbindelse eller annan av sjukhusets sysloman godkänd säkerhet. Är den sjuke medellös eller mindre bemedlad och sjuk-kassa icke svarar för vården, skall den sjuke eller hans ombud på särskild blankett, som erhålles å sjukhusets syslomanskontor, skriva en ansökan om befrielse från, resp. nedsättning i sjukhusavgiften (jfr nedan).

Personer, träffade av olyckshändelse, eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet; i sådant fall böra ovan angivna handlingar ofördröjligen därefter anskaffas.

Där ej på grund av allmän författning sjukhusvård skall kostnadsfritt åtnjutas¹⁾ eller nedsättning beviljats av sjukhusavgiftsdelegerade (se sid. 423), utgå avgifterna för vård å stadens sjukhus enligt följande av stadsfullmäktige fastställda taxa.

**Avgift för betalande sjuka per dag:
för stockholmsbor:**

vid *lasarett*²⁾ och *förlösningssanstalter*:

å allmänt rum	3	kr.
» halvenskilt »	15	»
» helenskilt »	25	»

¹⁾ Vård å allmänt rum vid Epidemisjukhuset för epidemisk sjukdom samt vid avdelningar för könssjuka är enligt gällande författningar kostnadsfri, i vad avser könssjukdom i smittsam skede.

²⁾ Inkl. Epidemisjukhuset beträffande vuxna patienter med icke epidemisk sjukdom.

vid barnsjukhus:

å allmänt rum	3 ¹⁾ kr.
» halvenskilt »	12 »
» helenskilt »	20 »

vid tuberkulosjukvårdsanstalter:

å allmänt rum	3 ²⁾ kr.
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum	3 kr.
» halvenskilt »	10 »
» helenskilt »	15 »

vid vårdhem för lättskötta sinnessjuka:

å allmänt rum	3 kr.
-------------------------	-------

vid anstalter och avdelningar för kroniskt sjuka:

å allmänt rum	3 kr.
-------------------------	-------

vid konvalescenthem:

å allmänt rum	3 kr.
-------------------------	-------

vid *Orhems barnkoloni* 1,25 kr.

för landsortsbor:

vid lasarett, barnsjukhus, förlossnings- och tuberkulosanstalter samt epidemisjukhuset, som under vistelse i Stockholm drabbats av sjukdom eller skador och på grund därav blivit i omedelbart behov av vård:

å allmänt rum	35 kr.
» halvenskilt »	45 »
» helenskilt »	55 »

vid ovannämnda anstalter eljest vårdade landsortsbor:

å allmänt rum	50 kr.
» halvenskilt »	60 »
» helenskilt »	70 »

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum	12 kr.
» halvenskilt »	45 »
» helenskilt »	55 »

För vårdarinna, som medföljer patient å hel- eller halvenskilt rum, ävensom för anhörig, vilken med vederbörligt tillstånd åtföljer patient skall med nedan angivna undantag erläggas avgift, motsvarande gällande kostersättning för personal jämte 1 kr. per dag.

För digivande moder, som medföljer sjukt dibarn, erlägges:

å allmänt rum	ingen avgift
» halvenskilt rum: för stockholmsbo 1 kr. per dag	
» landsortsbo 2 » » »	
» helenskilt » : » stockholmsbo 2 » » »	
» landsortsbo 4 » » »	

¹⁾ Samma avgift gäller vid Epidemisjukhuset beträffande barn med icke epidemisk sjukdom.

²⁾ Å kirurgisk tuberkulosavdelning 1 kr. för utförsäkrade.

För dibarn, som åtföljer sjuk moder, erlägges ej någon avgift.

Bestämmelserna angående avgift för vård å hel- och halvenskilt rum äga icke tillämpning, när den sjuke förlägges i sådant rum till följd av brist på utrymme i allmänt rum eller därför att den sjuke icke kan utan men för sig eller andra vårdas å allmänt rum.

Full vårdavgift utgår för såväl in- som utskrivningsdagen, dock att avgift för inskrivningsdagen icke skall utgå, då patienten överflyttas direkt från annat stadens sjukhus eller då utskrivningen äger rum dagen efter inskrivningen.

Där ersättning för vården erlägges jämlikt 8 kap. lagen om fattigvården eller 65 § lagen om samhällets barnavård m. m., gäller i fråga om ersättningens storlek vad därom finnes stadgat i sagda lagrum.

Vid tillämpningen av bestämmelserna anses som stockholmsbo den, som vid intagningen är bosatt i Stockholm. Enahanda avgift beräknas för vård av utom staden bosatt person, anställd inom Stockholms kommunalstyrelse, därest den anställd på grund av sitt arbete är nödsakad till dylik bosättning.

Som landsortsbo anses envar annan; dock att landsortsbo, som i Stockholm insjuknat i sjukdom, vilken enligt gällande epidemilag medför rätt till fri vård å allmänt rum å epidemisjukhus, och på grund därav intagits å sjukhus, må i hel- och halvenskilt rum betala den för stockholmsbo stadgade avgiften.

Mellan landsting och städer utanför landsting har träffats ett avtal om ersättning för sjukhusvård inom främmande sjukvårdsområden (stadsfullmäktiges beslut den 17 november 1952; Kf 1952: nr 92), innebärande, att sjukvårdsanstalternas huvudmän förplikta sig att för vård, som åt sjuk från huvudmannens sjukvårdsområde meddelas å lasarett, förlossningsanstalt, sjukstuga eller sanatorium tillhörande annan huvudman, lämna ersättning med 35 kr. per vård dag för akut insjuknade och 50 kr. per vård dag för specialistvårdsfall med avdrag för erlagd inom vederbörandes sjukvårdsområde utgående dagavgift å allmänt rum. Detta avtal tillämpas även vid Epidemisjukhuset för icke-epidemisk vård.

För behandling å röntgenavdelningarna vid Sabbatsbergs, S:t Eriks, Södersjukhuset samt å finsen-, röntgen- och ljusavdelningarna vid S:t Görans sjukhus erläggas avgifter enligt särskilda av hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen den 11 mars 1930, 4 december 1946 och 15 september 1948 fastställda grunder (Kf 1948: nr 238: I, 1946: nr 74). Enskild vård sökande har rätt till röntgenundersökning mot taxebundet arvode efter anmälan till vederbörligt sjukhus vardagar 9—10 (jfr Kf 1951: nr 66, 1952: nr 7).

Poliklinikavgifter. För behandling å stadens polikliniker gälla följande bestämmelser.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1954 (Utl. 1954: nr 438) utgår avgift vid stadens polikliniker fr. o. m. den 1 januari 1955 t. o. m. utgången av år 1956 — därest icke behandlingen enligt allmän författning eller eljest är kostnadsfri — enligt den av k. m. t. den 4 juni 1954 fastställda taxan för beräkning av ersättning för läkarvård och tandläkarvård enligt lagen om allmän sjukförsäkring (Svf 1954: nr 532). Stadsfullmäktige bemyndigade den 20 december 1954 sjukhusdirektionen att besluta om successivt införande av de nya poliklinikavgifterna och att övergångsvis, intill dess så skett, tillämpa en enhetlig poliklinikavgift av 8 kr. per besök. Vid poliklinisk behandling utom polikliniktid av å sjukhuset ej intagna, icke medel-lösa personer äger läkaren uppbära skiligt arvode efter eget bestämmande (varav en del tillfaller sjukhuset).

Jourhavande läkare å sjukhus äga att av dem behandlade jourfall uppbära 7,50 kr. för olycksfall och enligt 1951 års sjukkassetaxa för övriga fall.

Författningar. Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1952: nr 4, 26, 94; 1954: nr 69). Råd-givande taxa för ersättning åt de ansvariga läkarna vid Stockholms stads lasarettssjukhus från patienter å enskilt och halv enskilt rum, utfärdad av medicinalstyrelsen 17 aug. 1933, med ändr. 27 maj 1948 och 10 juli 1952.

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Rörande sjukhusvård åt mindre bemedlade tillämpades tidigare det förfarandet, att kostnadsfri vård å stadens sjukhus lämnades åt sådana personer, som kunde förete av vederbörande roteman utfärdat intyg om medellöshet. Då emellertid detta system visade sig otillfredsstäl-lande, särskilt med hänsyn till prövningen vid medellöshetsintygens utfärdande, vidtogs genom stadsfullmäktiges beslut den 20 februari 1922 en ändring härutinnan, varigenom prövningen av de vårdbehövandes betalningsförmåga överflyttades från rotemännen till ett nytt centralt organ, *sjukhusavgiftsdelegerade*.

Sjukhusavgiftsdelegerade, till antalet fem jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige för två kalenderår med uppgift bl. a. att pröva frågor om nedsättning av sjukhusavgift. Delegerade utse vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Ansökan om nedsättning i stadgade vårdavgifter inlämnas till sjukhusavgiftsdelegerade, vilka äga att med hänsyn till sökandens ekonomiska för-hållanden besluta om nedsättning av sjukhusav-giften, dock ej till mindre än 50 öre per dag. Vid den undersökning, som bör föregå beslut om nedsatt avgift, skall biträde lämnas delegerade av

fattigvårdsnämnden. I fråga om fullständig be-frielse från sjukvårdsavgift fattas beslut av ve-derbörande fattigvårdsstyrelse eller beträffande arbetslöshetsfall av fattigvårdsnämndens delegerade för understödsärenden.

Detta förfarings sätt tillämpas förutom för stadens egna sjukhus och konvalescenthem samt vid den öppna vården av psykiskt sjuka även, då det gäller vård av stockholmsbor, beträffande Serafimerlasarettet, Allmänna barnbördshuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Diakonissanstaltens sjukhus (Ersta), Karo-linska sjukhuset med Radiumhemmet, sjukhuset Eira m. fl. samt vid utfärdande av ansvarsförbin-delser för vård å sanatorier.

Vidare hava sjukhusavgiftsdelegerade att en-ligt avgiftsreglementets bestämmelser pröva om patient vid vård å stadens sjukhus eller vid vård å sjukvårdsanstalt utom Stockholm enligt det s. k. 1952 års utomlänsavtal är att anse som stockholmsbo.

I övrigt pröva delegerade frågor bl. a. om bidrag till vårdkostnader för kroniskt sjuka pa-tienter, som av sjukhusdirektionen remitteras till vård å enskilda sjukhem, till ortopediska bandage o. d., till patienter å stadens sjukhus och å Norrbackainstitutet samt till bad och be-handling vid kurorter och brunnar. Därjämte pröva delegerade frågor om befrielse från eller nedsättning av avgifter för sådana patienter, som erhålla behandling och tillsyn av stadssjukskö-terskor och hemsamariter.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1948 har uppdrag givits delegerade att i förekommande fall pröva och avgöra frågor om nedsättning av eller befrielse från behandlings-avgifter för folkvandvård.

Angående sjukhusavgifterna, se sid. 421.

Instruktion m. m. Instruktion för sjuk-husavgiftsdelegerade, fastställd av ÖA 11 dec. 1940 (Kf 1940: nr 54). Reglemente ang. avgif-terna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, an-taget av SF 20 dec. 1939 med ändr. (Kf 1951: nr 63; 1952: nr 4; 1954: nr 438).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Bergström, Eva M., föreståndarinna, stadsfullm.; **Christiansson, M. E. (Greta)**, fl. lic.; ***Daelan-der, f. Sjöstrand, A.** Elisabeth, f. d. post-mästare, vice ordf.; **Johansson, B. E.**, om-budsman, ordf.; ***Johansson, f. Nilsson, J. V.** E. (Thora), fru.

Suppleanter: **Björkman, G. B. K.**, redaktör; **Hermansson, f. Johansson, Agnes E.**, folk-skollärarinna; ***Söderberg, K. E. A.**, sekrete-rare.

Sekreterare.

Blom, Å. V. E. (se sid. 424).

SjD

Expeditionen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 11 85 95, 11 96 95, 21 21 69; mottagning för allmänheten: 9—14.

Inspektör (27).

Blom, Å. V. E.

Kammarskrivare (21).

Broman, Eivor.

Assistenter.

Ahlberg, S. O. (18); Agelin, f. Björkman, Margit I. E. (18); Andersson, E. L. (18); Ljungberg, N. H. (Ex. 18).

En kontorsskrivare, två kanslibiträden, två kontorsbiträden.

Lasarett.

Sabbatsbergs sjukhus.

Dalagatan 2 och 11, Va. (postgirokonto nr 1074); t. 22 05 40; 32 47 91 (sysslomanen, direkt).

Mottagningstider (för intagning av patienter):

medicinska sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 10—11
gynkologiska » : » » 9—10
öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
barnpoliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
ögonsjukdomar: vardagar 11,30—12, sön- och helgdagar 9,30—10.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken
män: vardagar 13—13,30
kvinnor: » 10—10,30;
tidsbest. per tel.
kirurgiska polikliniken
män: vardagar 9,30—11
kvinnor: » 13—14
återbesök: män: 8—11
kvinnor: 11,30—14
gynkologiska polikliniken: vardagar 9—10
öron- » : » 8,30—9,30
ögon- » : » 11—12¹;
tidsbest. per tel.

Röntgenavdelningen:

öppen taxebunden mottagning, anmälnings-
tid: vardagar 8—9.

¹) För olycksfall och brådskande akuta fall av ögonsjukdomar är inrättad jourtjänst å ögonavdelningen under tiden fredagar kl. 10—söndagar kl. 10 (övriga dagar å Karolinska sjukhusets ögonavdelning).

Besökstider

(med undantag för barnbördsavdelningen):

Allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Enskild avd.: alla dagar 11,30—14; 17,30—18,30.

Barnbördsavdelningen.

Allmän sal: söndagar 14—15.

alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13.

alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 9—12, 13—15,15.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 421.

Nära 15 års utredningsarbeten inom kommunalförvaltningen föregingo beslutet om byggande av detta sjukhus. Dessa arbeten inleddes genom tillsättandet år 1858 av en kommitté och avslutades genom stadsfullmäktiges godkännande den 2 december 1872 av de slutligen framlagda förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, vilken i januari 1879 med 340 sängar kunde öppnas för sjukas emottagande, har tid efter annan kompletterats genom åtskilliga nya byggnader och även genom andra viktiga förbättringar. År 1907 beslöt stadsfullmäktige låta uppföra trenne nya paviljonger, entré- och poliklinikbyggnad med operationsavdelning samt år 1908 en särskild paviljong för öron- och ögonsjukdomar. En röntgenavdelning öppnades år 1910. Vidare anslog stadsfullmäktige under åren 1919 och 1920 medel till ombyggnad av två till sjukhuset hörande s. k. sommarpaviljonger, varigenom möjlighet vunnits att använda dessa lokaler för sjukhusändamål även under den kallare årstiden. Därjämte hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1923, vissa utvidgningar av ögon-, öron- och röntgenavdelningarna ägt rum.

Inom sjukhusets område ligger Isidor Dannströms konvalescenthem, vilket tillkommit på grund av testamente av direktör Isidor Dannström och hans hustru, varigenom Sabbatsbergs sjukhusstyrelse år 1898 erhöll en summa av 140,000 kr. still upprättande av ett konvalescenthem för huvudsakligen konvalescenter från Sabbatsbergs sjukhus, att förvaltas som en särskild fond och redovisas på samma sätt som andra sjukhuset tillkommande medel. Hemmet har 45 platser, varav 23 för män och 22 för kvinnor. Läkarevården bestrides av sjukhusets läkare och vid hemmet äro anställda två översköterskor, två sjuksköterskor, ett första sjukvårdsbiträde, fyra sjukvårdsbiträden och en gårds-karl.

Enligt ett mellan stadsfullmäktige och Svenska röda korset ingånget avtal den 12 januari 1924 angående upprättande och drivande av en sjuk-sköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, vilket avtal trädde i kraft den 1 oktober 1927, har

röda korset förbundet sig att ställa för sjukvårdsarbetet inom Sabbatsbergs sjukhus erforderligt antal sjuksköterskeelever (f. n. 262) till förfogande, mot att staden tillhandahåller röda korset för sjuksköterskeskolan och elevhemmet erforderliga lokaler. I enlighet med nämnda avtal har staden bekostat uppförande vid sjukhuset av ett personalhus, huvudsakligen avsett till elevhem. Hemmet har efter färdigställandet av staden ställts till stiftelsen Rödakorshemmets förfogande.

Den 19 mars 1934 beviljade stadsfullmäktige anslag till uppförande av en ny patologisk-anatomisk institution vid Sabbatsbergs sjukhus. Byggnadsarbetena påbörjades i juli månad 1934 och institutionen togs i bruk i april 1936. En av sjukhusdirektionen tillsatt kommitté överlämnade den 9 januari 1939 ett betänkande innefattande utredning och förslag rörande ombyggnad och utvidgning av Sabbatsbergs sjukhus. Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett sammanlagt belopp av 4,444,000 kr. för ombyggnad av sjukhuset varav 802,000 kr. för en första tillbyggnad av panncentralen. Sistnämnda byggnad påbörjades år 1941 och togs i bruk år 1942.

Med anledning av 1940 års beslut beslöt stadsfullmäktige den 20 mars 1944 uppdraga åt sjukhusdirektionen att i överensstämmelse med ett av direktionen framlagt förslag samt till en kostnad av 3,282,000 kr. dels uppföra en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ombygga gynekologiska avdelningen till en avdelning för förtidigt födda barn med rätt för direktionen att företaga de jämkningar i byggnadsprogrammet, vartill ett eventuellt avtal med staten om kliniken upplåtande för undervisning kunde föranleda. Den 20 november 1944 beslöt stadsfullmäktige, dels godkänna ett avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för uppförande och drift av ovanberörda kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Kf 1945: nr 55), dels ock godkänna ett i samband med förhandlingarna om nämnda avtal reviderat förslag till nybyggnad för kvinnokliniken. Kvinnokliniken är uppförd å Karolinska sjukhusets stat, men enligt förstnämnda avtal bidrager staten med halva lönekostnaderna.

Kvinnokliniksbygget påbörjades år 1946 och kliniken togs i bruk den 1 juli 1949.

Byggnadskostnaderna hava uppgått till 5,000,000 kr. och inventarietkostnaderna till 1,386,500 kr., varav staten bidragit med 25 procent.

År 1948 beslöt sjukhusdirektionen uppdraga åt en särskild kommitté att utarbeta och för direktionen framlägga förslag till en av stadsfullmäktige den 22 mars samma år i princip beslutad ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus till ett undervisningssjukhus i enlighet med avtal, som därom träffats mellan staten och staden. Enligt detta avtal har staden åtagit sig bl. a. att upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, till Karolinska

mediko-kirurgiska institutet för undervisningsändamål att tjäna såsom institutets kliniker, respektive institutioner. Vidare har staden förbundet sig att färdigställa de delar av sjukhuset, som äro avsedda att upplåtas för den vid Serafimerlasarettet nu bedrivna undervisningen, så snart ske kan och, såvitt, hinder icke möter på grund av omständigheter, över vilka staden icke kan råda, senast före den 1 januari 1961 (Utl. 1948: nr 77).

Jämsides med detta arbete har en separat utredning verkstälts beträffande frågan om panncentralens tillbyggnad m. m. Såsom resultat härav har framlagts ett förslag till utbyggnad av sjukhusets panncentral, vilket förslag den 21 juni 1954 godkänns av stadsfullmäktige, som samtidigt anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 3,286,000 kr. för detta ändamål.

Sabbatsbergs sjukhus inrymmer f. n. sammanlagt 719 egentliga sjukhusplatser, fördelade på 6 avdelningar: två medicinska med 214, en kirurgisk med 190, en kvinnoklinik med 179, en ögonavdelning med 25, en avdelning för öron-, näs- och halssjukdomar med 66 platser samt ett konvalescenthem med 45 platser.

Vid sjukhuset finnas inrättade polikliniker å kirurgiska, medicinska, gynekologiska, ögon- och öronavdelningarna.

Författningar. Stadgar för Isidor Dannströms konvalescenthem, antagna av hälsovårdsnämnden 13 nov. 1903 (Kf 1903: sid. 424), med ändr. 3 febr. 1943. Avtal ang. upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 19 maj 1924 och av överstyrelsen för Svenska röda korset 16 jan. 1924 (Kf 1924: nr 105). Avtal dels om jämkning i fördelningen av de utav Stockholms stad kontrakterade vårdplatserna å medicinska kliniken och ögonkliniken vid Karolinska sjukhuset dels om upplåtande av ögonavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus för undervisning, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. m:t 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31: I).

Styresman (3,684 kr.).

Wetterdal, P. L. (se sid. 426).

Syssloman (33).

Vakant; t. 22 05 40 (växel), 32 47 91 (direkt); mottagningstid: 10—12.

Husmoder (1 kl.) (22).

Kjellberg, Thea A.

Överläkare (35).

Norberg, B. M. F. (förordn. t. o. m. ³¹/₆ 1958).

Sjd

Överläkare (30).

Crafoord, C. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1957), mottagningstid: 10—10,30, å kirurgiska avd.; **Holmgren**, B. S. (förordn. t. o. m. ^{31/1} 1956), mottagningstid: 11,30—12,30, å röntgenavd.; **Öhngren**, L. O. G. (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1956), mottagningstid: 10,30—11, å öronavd.; **Björkman**, S. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1959), mottagningstid: 9,30—10, å medicinska avd.; **Åkesson**, S. O. G. (förordn. t. o. m. ^{30/11} 1956), mottagningstid 9—9,30, å medicinska avd.; **Kugelberg**, I. F. R. (förordn. t. o. m. ^{30/4} 1955), å ögonavd.; **Friberg**, O. F. R:son (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1957), å anesthesiavd.

Obducent och patolog (9,120 kr).

Ringertz, N. O. E.

Elektrokardiografsläkare (30)¹⁾.

Värnéus, A. G.

Förste underläkare (Ex. 30).

Jungner, B. G. I., tjf. (se sid. 450), *tf.* Allgén, L.-G. (å kliniska lab.).

Förste underläkare (Ex. 28)²⁾.

Hedénus, P. J. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Norhagen**, A. A. E., **Bjurwill**, B. V., **Malmström**, G. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Mattson**, S. L., **Dahlström**, f. Lenmor-Bagger, **Marianne S. E.**, **Engström**, C.-G.D., en vakant, *tf.* **Edin-Selin**, Ulla M., en vakant, *tf.* **Selin**, B. G., en vakant (å medicinska avd.); **Lidström**, F. O. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Wiklund**, T. S. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Werner**, B. O. A., **Ekeström**, S. A., **Johansson**, A. L., en vakant, *tf.* **Nilsson**, U. T., en vakant, *tf.* **Berlin**, C. R. H., **Senning**, A., **Göthman**, B. G., **Björk**, V. O. (bitr. lasarettsläkare)³⁾ (å kirurgiska avd.); **Holmberg**, Å. S., **Ollers**, J.-O. (å ögonavd.); **Bunner**, K. R., **Hessén**, J. E. I. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Schwarz**, J. J., **Törnell**, G., **Gruder**, E. (å röntgenavd.)⁴⁾; **Carlens**, C. E. S. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Boivie**, L. G. A., **Engström**, H. H. H. (bitr. lasarettsläkare)³⁾, **Sellström**, L. G. (å öronavd.); **Feychting**, H. H. (å anesthesiavd.).

Andre underläkare (Ex. 26)²⁾.

Nordenström, B. E. W. (å kirurgiska avd.).

¹⁾ Med tjänstgöringsskyldighet dessutom vid S:t Görans och Stigberget-Åsö sjukhus.

²⁾ Dessutom utgår till underläkare för tjänstgöring vid poliklinik samt för poliklinikoperationer ersättning med 18 kr. per timme enligt avtal den 11 okt. 1954 (Utl. 1954: nr 313).

³⁾ Såsom bitr. lasarettsläkare dessutom fast arvide med 1,200 kr.

⁴⁾ Till röntgenunderläkare utgår viss ersättning enligt avtal den 1 mars 1951 (Kf 1951: nr 65).

Poliklinikläkare.

Hult, H. O. K. (B 12) (å medicinska polikliniken); **Huggert**, E. A. F. (Ex. B 12) (å ögonpolikliniken).

Tandläkare (10,350 kr.

utan rörligt tillägg).

Forslund, G.

Hörselpolikliniken.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1954 inrättades vid Sabbatsbergs sjukhus och Södersjukhuset särskilda polikliniker för hörselskadade med anknytning till därvarande kliniker för öronsjukdomar.

Mottagning (företrädesvis avsedd för personer bosatta inom de norra stadsdelarna): tisdagar och torsdagar 14—16. Tid beställes per telefon 22 05 40, »hörselpolikliniken», varje vardag 11,30—12.

Audiolog

(se Södersjukhuset).

Lundborg, T. L.

Foniater (21,000 kr.

utan rörligt tillägg).

Bjuggren, G. B. V.

Talfelspedagog (Ex. 19).

Vakant.

En *audiometris*.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral, Biblioteksgatan 6, 1 tr.; t. 21 68 63 (kurator); 21 68 71, 21 68 98 (hörselvårdsassistenter). Mottagning: vardagar utom lördagar 9—12, 13—16 samt efter överenskommelse.

Kvinnokliniken.

Överläkare

(som professor avlönad av staten, som överläkare vid gynekologiska avd. 1,500 kr. av staden utan rörligt tillägg).

Wetterdal, P. L.; mottagningstid: 14—15.

Biträdande överläkare (18,696 kr.).

Ingelman-Sundberg, A. G. I.; **Furuhjelm-Ingelman-Sundberg**, Mirjam; **Lagergren**, C. G.

Biträdande läkare (20,700 kr.).

Hedberg, G. T. V.

Förste underläkare (24,660—21,924 kr.).

Gustavsson, E. G. E.; **Nordenstrahl**, C. O. G.; **Westin**, B. E.; **Gotthardson**, N. A. G.; **Klintskog**, E. H.; **Englund**, S. E.; **Löfqvist**, B. I.; **Olsson**, S. L. U.; **Lindgren**, C. L.

En laboratorieassistent, sex sjukgymnaster, en arbetsterapeut, en första förlossningsbarnmorska, sex förlossningsbarnmorskor, en första överbarnmorska, sextioen översköterskor (därav en halvtidstjänst), en första operationsöversköterska, nio operationsöversköterskor, en första röntgenöversköterska, tre röntgenöversköterskor, en första laboratorieöversköterska, tre laboratorieöversköterskor eller första laboratoriser, två barnmorskor, femtionio sjuksköterskor (därav två halvtidstjänster), sexton operationssköterskor eller första laboratoriser, två preparatriser, femton laboratorierisköterskor eller laboratriser, tre fotografiska biträden, en fotograf, en tandsköterska, två laboratoriebiträden, elva barnsköterskor, ett ljusbadsbiträde, ett röntgenbiträde, tre djurskötare, fyrtionio biträdande sjuksköterskor. — Elva sjukbärare, elva första sjukvårdsbiträden, sju baderskor, fyrtionio sjukvårdsbiträden (därav en halvtidstjänst) vid specialavdelningar, ett hundrafyrtioåtta sjukvårdsbiträden.

Predikant (4,800 kr.).

Skylling, B. L:son, komminister i Kungsholms förs.

En organist.

Sjukhusassistent (25).

Brinkler, Å. E.

Kammarskrivare (21).

Widstrand, Linnéa K.

Kontorsassistenter (18).

Kjellgren, N. H. K.; Ranskog, H. Å. R., tjl. (se sid. 458); Jenerot, Inez O.; Hedin, J.-Å.

Förste kontorsskrivare (16).

Magnuson, Inga-Lill.

Fyra kontorsskrivare, tjuguen kanslibiträden (därav fyra halvtidstjänster), fjorton kontorsbiträden (därav två halvtidstjänster), tre kontrollbiträden, fyra expeditionsvaksbiträden.

Kuratorer (18).

Samuelsson, Inger B.; mottagningstid: 10—11 (vardagar utom torsdagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Kullman, Barbro B.; mottagningstid: 11—12 (alla vardagar), 13—14 (tisdagar, onsdagar och fredagar).

Förste ekonomiföreståndare (22).

Norberg, Kristina E.

Maskinmästare (20).

Holm, E. Hj. M.

Uppsyningsman (14).

Almgren, E. H.

Förste vaktmästare (13).

Almgren, E. E.

En förste maskinist, två maskinister, en biträdande husmoder, åtta hantverkare, tre biträdande ekonomiföreståndare, sju vaktmästare (därav en halvtidstjänst), en överstaderska, sju telefonister, fem portvakter (därav en halvtidsanställd). — En målare, en reparatör, sju eldare, sex gårdskarlar, fyra manliga köksbiträden, en första kokerska, tre kokerskor, nio första biträden, ett första matsalsbiträde, två källskänkor, nitton köksbiträden, sju matsalsbiträden, fyrtioåtta städerskor, fyra garderobiärer, tre tvättbiträden.

S:t Görans sjukhus.

Stadshagen, K. (postgirokonton nr 1083); t. 22 20 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

invärtes sjukdomar: alla dagar 11—12

kirurgiska » : » » 8,30—9,30

hud- och könssjukdomar

män: vardagar 9—10,30 (lokal kvinnliga polikliniken) samt måndagar, tisdagar, torsdagar

och fredagar 18—19 (lokal finseninstitutet);

kvinnor: vardagar 12—13,30 samt måndagar,

tisdagar, torsdagar och fredagar 18—19

lungtuberkulos: vardagar 10—11

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: vardagar 10

plastikkirurgi: vardagar 10—10,30

finseninstitutet: vardagar 12—13.

Polikliniktider:

invärtes sjukdomar: föranmälningar per tel. 10—11

allergiska sjukdomar: öppet för anm. av nysökande vardagar utom lördagar 10—11

kirurgiska sjukdomar: vardagar

män: första besök 9—9,30, återbesök 10—10,30

kvinnor: första besök 12—12,30, återbesök

13—13,30

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: måndagar, onsdagar och fredagar: första besök 11—12 (föranmälningar per tel. 9—12), återbesök 13—14

plastikkirurgi: måndagar och torsdagar, första besök 10—10,30, återbesök 9—9,30

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (ej helgdagar) 10,30—11,30,

12,30—13,30, 18—19, onsdagar och lördagar (ej helgdagar) 10,30—11,30, 12,30—13,30. Dag före helgdag ej kvällsmottagning.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid vardagar 8—9.

Besökstider:

för patienter å allmän sal:

å medicinska avd. (I och II), kirurgiska avd.

plastikkirurgiska avd., kroniska avd. samt

hud- och könsavd.:

söndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar

14—15;

Sjd

å avd. för medicinsk tuberkulos samt avd. för ortopedi- och kirurgisk tuberkulos: söndagar, torsdagar och lördagar 14—15; för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;
Barn å hud- och könsavd. söndagar och torsdagar 14—15.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 421 samt beträffande viss poliklinisk behandling sid. 459.

Den första plats i Stockholm, varest köns-sjuka vårdades i avskild lägenhet, lär hava varit Danviken. Där behandlades sedan början av 1700-talet de bland de intagna, som ledo av svårartad könssjukdom, i en särskild sjukstuga, som sedermera började kallas kurhus. På 1730-talet började man dit översända könssjuka från staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken blivit färdigt år 1788, utvidgades avdelningen för könssjuka till 50 platser, men på grund av de sinnessjukas växande mängd måste efter år 1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april 1814 stängdes Danviken för de könssjuka, sedan ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för stadens behov inrättats å Kungsholmen. I enlighet med förslag av särskilda av överståthållarämbetet utsedda kommitterade inrättades därefter år 1816 ett för Stockholms stad och län gemensamt kurhus å 100 sängar i den å Kungsholmen befintliga kronobrännerieriegendomen, vilken av stats-verket upplåtits för ändamålet.

Redan i slutet av 1820-talet började dock svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, varför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad av kurhuset. Dels på grund av det ytterst bristfälliga skick, varuti kurhusets byggnader råkade, och dels emedan sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blev emellertid frågan om nya lokaler allt mera trängande. I anledning härav fattades på 1880-talet beslut om uppförandet av ett nytt, uteslutande för staden avsett sjukhus för könssjuka patienter. Det nya sjukhuset förlades till Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades år 1888. Sjukhuset, som benämndes S:t Göran, bestod ursprungligen av tre egentliga sjukhusbyggnader och inrymde 279 vårdplatser för köns- och hudsjukdomar. Det skulle visserligen i första rummet användas för vård av könssjuka och av patienter med hudsjukdomar men beräknades framdeles kunna komma till användning även för andra sjukdomar. Vid tider av större sjuklighet i Stockholm blevo också på sjukhuset anordnade avdelningar dels för olika invärtes sjukdomar, dels även för sinnessjukdomar. I början av år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild avdelning med 108 sängar för sjuka lidande av lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och år 1907 utökades denna avdelning med en andra sjukpaviljong. På hösten 1910 inrättades å sjuk-

huset en avdelning å 100 sängar för kirurgisk tuberkulos, varvid antalet sängplatser för lungtuberkulos minskades till 146 (sedermera reglerat till 144). År 1922 tillkom en ny isoleringspaviljong.

Med av statsfullmäktige anvisade medel (tillsammans 4,818,000 kr.) samt bidrag av statsmedel (122,000 kr. för inrättande av nya vårdplatser för tuberkulossjuka) ägde under åren 1925—1930 en omfattande om- och tillbyggnad av sjukhuset rum, varigenom detta, samtidigt som det blev moderniserat och väsentligt utvidgat, helt förlorade sin gamla karaktär av specialistsjukhus och blev ett blandat sjukhus, avsett för vård av jämväl invärtes och kirurgiska sjukdomar m. m. I samband med om- och tillbyggnaden av de gamla byggnaderna genomfördes en helt ny disposition av desamma. I den med 3 våningar (utöver de förutvarande 3) påbyggda huvudbyggnaden inrymdes en medicinsk och en kirurgisk avdelning ävensom en operationsavdelning samt lokaler för medicinsk och kirurgisk poliklinik m. m. I en nyuppförd byggnad inrättades en röntgen- och ljusavdelning. Dessutom uppfördes en ny entré- och kontorsbyggnad, två nya personalbostadshus, nytt gravkapell m. m.

Stadsfullmäktige anvisade den 2 oktober 1939 ett belopp av 2,047,000 kr. till uppförande av ett efterbehandlingssjukhus och den 20 maj 1940 ett belopp av 775,000 kr. till uppförande av en ny patologisk institution, vilka togos i bruk fr. o. m. år 1942. Platsantalet inom efterbehandlingssjukhuset utgjorde 216, men har sedermera minskat till 197 genom att avdelningarna ändrat karaktär. Vissa ombyggnader och förbättringar ha under årens lopp företagits inom operationsavdelningen, tuberkulospaviljongerna m. m. Slutligen hava stadsfullmäktige den 20 februari 1950 anvisat ett belopp av 175,000 kr. för ändrings- och förbättringsarbeten inom hud- och köns-paviljongerna för iordningställande därstädes av vårdplatser för kroniskt sjuka.

I syfte att utvidga S:t Görans sjukhus till ett modernt centrallasarett framlade sjukhusdirektionen den 4 juli 1951 en programutredning med förslag till generalplan rörande ombyggnad och utvidgning av sjukhuset. Stadsfullmäktige beslöto den 19 november 1951 i princip godkänna generalplanen och uppdrogo åt sjukhusdirektionen att uppgöra ett detaljerat byggnadsförslag för de i en första byggnadsetapp upptagna ekonomianläggningarna.

Som resultat av det fortsatta utredningsarbetet hava stadsfullmäktige den 8 juni 1954 godkänt ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag, kostnadsberäknat till 6,650,000 kr., rörande nybyggnader för panncentral, centralkök samt personalrestaurang och samtidigt anvisat direktionen ett anslag av 4,250,000 kr. för bestridande av beräknade byggnadskostnader under åren 1954 och 1955.

Förutom en röntgen- och ljusavdelning finnes

vid sjukhusets avdelning för hudsjukdomar ett finseninstitut.

Vid sjukhuset hava upprättats en allergipoliklinik, en medicinsk, en kirurgisk och en plastikkirurgisk poliklinik samt en poliklinik för kirurgisk tuberkulos och ortopedi, vid vilka tillämpas samma avgifter som vid stadens övriga sjukhuspolikliniker. En vid sjukhuset upprättad poliklinik för hud- och könssjukdomar har fr. o. m. den 1 januari 1940 uppgått i S:t Görans sjukhus.

Enligt stadsfullmäktiges beslut upprättades år 1938 vid S:t Görans sjukhus ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteks nämndens försorg.

Vård av könssjuka inom Stockholm förekommer, förutom vid S:t Görans sjukhus, vid Södersjukhuset, ävensom vid vissa av staden anordnade fristående polikliniker.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra å sjukhuset.

Antalet vårdplatser vid S:t Görans sjukhus är för närvarande 898, av vilka 106 på avdelningen för hud- och könssjukdomar, 143 på avdelningen för lungtuberkulos, 62 på avdelningen för kirurgisk tuberkulos, 56 på ortopediska avdelningen, 236 på medicinska avdelningarna (I och II), 177 på kirurgiska avdelningen, 26 på plastikkirurgiska avdelningen samt 92 för kroniska sjukdomar.

Å avdelningarna för hud- och könssjukdomar finnas 17 platser för barn.

Författningar. Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr.

Styresman (3,684 kr.).

Strandell, B. H. E. (se nedan).

Syssloman (33).

Rune, P. F.; t. 222040; mottagningstid: 10—12.

Husmoder (1 kl.) (22).

Unell, Edith.

Överläkare (30).

Strandell, B. H. E. (förordn. t. o. m. $30/4$ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. I; Colldahl, P. H. B. (förordn. t. o. m. $31/10$ 1959); mottagningstid: alla vardagar 13,30—14, å medicinska avd. II; Schubert, O. O. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1959), mottagningstid: 11—11,30, å kirurgiska avd.; Brück, N. A. J. C. (förordn. t. o. m. $31/1$ 1961), mottagningstid: 12—12,30 å avd. för hud- och könssjukdomar samt å finseninstitutet; Westergren, A. V. A. (förordn. t. o. m. $31/12$ 1956), mottagningstid: 12,30—13, å avd. för medicinsk tuberkulos; Örell, S. G. H. (förordn. t. o. m. $28/2$ 1955), mottagningstid: 11,30—12, å avd. för ortopedi och kirurgisk

tuberkulos; Westermarck, N. J. H. (förordn. t. o. m. $30/9$ 1957), mottagningstid: 11—12, å centrala röntgenavd.; Grenabo, K.-J. (förordn. t. o. m. $31/8$ 1955), mottagningstid 10—10,30, å plastikkirurgiska avd.; Lindgren, Å. G. H. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1960), å patologiska avd.; von Dardel, G. O. (förordn. t. o. m. $31/5$ 1958), å anestesivd.

Överläkare vid avd. för kroniskt sjuka

(20,500 kr. utan rörligt tillägg).

Strandberg, B.

Elektrokardiografsläkare

(se Sabbatsbergs sjukhus).

Værnéus, A. G.

Förste underläkare (Ex. 28)¹).

Lundgren, L. G., Lindgren, L. A. (bitr. lasarettsläkare)²), Lindahl, T. E., Swenning, G., Lönnberg, B. W. (å medicinska avd. I); Wiholm, S., Fagerberg, K. E., en vakant (å medicinska avd. II, allergiska avd.); Strandell, G., (bitr. lasarettsläkare)²), Wijnblad, A. O. H. (bitr. lasarettsläkare)²), Snellman, B., (bitr. lasarettsläkare)²), Thorén, S. A. G., Wallberg, J. U., Adami, H. W., Smith, O. (å kirurgiska avd.); Sjögren, B. G., Feldreich, H. A. F., Norman, A. V. (bitr. lasarettsläkare)²), Rundquist, C. A. B. (å avd. för hud- och könssjukdomar); Granberg, Astrid E. (å avd. för kroniskt sjuka); Bergqvist, S. (bitr. sanatorieläkare)²), Löfgren, S. H. (bitr. sanatorieläkare)²), Stavenow, S. D., Wallgren, S. K. J. H. (å avd. för medicinsk tuberkulos); Lindahl, E. O., Felländer, M. R. (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); Fix, P. J. L., Backlund, O. S. V., Seldén, L. B. R., Novek, J. (å centrala röntgenavd.¹); en vakant (å plastikkirurgiska avd.).

Andre underläkare (Ex. 26)¹).

En vakant (å avd. för medicinsk tuberkulos); Skobowytsh-Okolot, B. (å avd. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos); Mikaelsson, C. G. (å röntgenavd.).

Poliklinisläkare.

Tenlén-Magnusson, Saga (B 12); en vakant (B 12); t.f. Larre, C. E. (vid kvinnliga hud- och könspolikliniken); Janzon, B. I. (B 12) (vid manliga hud- och könspolikliniken); Andrell, B. P. O. (Ex. B 12); Tomenius, J. H. (Ex. B 12) (vid medicinska polikliniken); Sundberg, f. Sundberg, M. Birgitta (Ex. B 12) (vid allergipolikliniken).

¹) Se not 2 å sid. 426, spalt 1.

²) Se not. 3 å sid. 426, spalt 1.

Sjd

Poliklinikkäkare

(15,600 kr. utan rörligt tillägg).

Larre, C. E., tj. (se sid. 429), *tf.* Blumenthal, B. M., Linnros, B. G. (vid manliga hud- och könspolikliniken).

Bakteriolog (14,000 kr.

utan rörligt tillägg).

Packalén, K. T.

Öron-, näs- och halsläkare (14,300 kr.

utan rörligt tillägg).

Hagerman, F. R. L.

Läkare för neurologiska och psykiatriska sjukdomar (6,000 kr. utan rörligt tillägg).

Vakant.

Läkare vid daghemmet (588 kr.).

Nordenfelt, P. J.

Läkare för thoraxkirurgiska sjukdomar (5,256 kr.).

Crafoord, C.

Ögonläkare (5,850 kr.

utan rörligt tillägg).

Vakant, *tf.* Lagerlöf, O. C. B.*Tandläkare* (5,750 kr.

utan rörligt tillägg).

Vakant, *tf.* Kumlin, G. I.

Åtta sjukgymnaster, tre arbetsterapeuter, en första operationsöversköterska, fyra operationsöversköterskor, en operationsöversköterska (halvtidstjänst), fyra röntgenöversköterskor, sex laboratorieöversköterskor eller första laboratriner, sjuttio översköterskor, en översköterska (halvtidstjänst), en första preparatris, en preparatris, nio laboratorieöversköterskor eller laboratriner, elva operationssköterskor, nio röntgensköterskor, femtiotvå sjuksköterskor, en sjuksköterska (6-timmarstjänst), en tandsköterska (halvtidstjänst), en ljusbehandlingssköterska (5-timmarstjänst), tre sjuksköterskor (5-timmarstjänster), tre sjuksköterskor (halvtidstjänster), en fotograf, tre fotografiska biträden, en badmästare, två biträdande sköterskor. — Tretton sjukbärare, trettiosju första sjukvårdsbiträden, tvåhundra sjuttioen sjukvårdsbiträden, nio tillfälliga sjukvårdsbiträden (halvtidstjänster), ett manligt sjukvårdsbiträde, tio baderskor, tretton sjuksköterskelever.

Predikant (2,988 kr.).

Knutson, K. H. F., kyrkoherde i S:t Görans förs.

En organist.

Sjukhusassistent (25).Karlsson, A. V. E., tj. (se sid. 448), *tf.* Enström, K. O.*Kammarskrivare* (21).Sjöberg, Anna S., tj. (se sid. 438), *tf.* Arenholt, B. H. R.*Kontorsassistenter* (18).Arenholt, B. H. R., tj. (se ovan), *tf.* Larsson, K. A. H.; Avén, f. Etzler, Margit A. C.; Hultman, B. K. T.*Förste kontorsskrivare* (16).

Bergelius, f. Palmquist, A. Margareta.

Tre kontorsskrivare, tjugutva kanslibiträden (därav två tillfälliga med halvtidstjänst), tretton kontorsbiträden (därav tre tillfälliga med halvtidstjänst), två kontrollbiträden.

Kuratorer (18).

Edholm, Carin; mottagningstid: 10—11, (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Brusewitz, f. Brantstedt, Ingegerd M.; mottagningstid: 10—11 (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Groll, f. Zethræus, Nora M.; mottagningstid: 10,30—11,30, 12,30—13,30 (alla vardagar), 18—19 (måndagar och torsdagar).

Förste ekonomiföreståndare (22).

Svensson, D. I. H. (Thea).

Maskinmästare (20).

Näsman, J. M.

Biträdande husmoder (19).

Nilsson, S. A. Margit.

Uppsyningsman (14).

Andersson, R. K.

Förste vaktmästare (13).

Carlsson, J. A. S.

En förste maskinist, en maskinist, åtta hantverkare, tre vaktmästare, tre expeditionsvaksbiträden, tre biträdande ekonomiföreståndare, en föreståndarinna, två barnsköterskor, en överstäderska, sex telefonister, en portvakt. — En reparatör, tio eldare (därav en endast 8 mån. av året), en målare, en tapetserare, nio gårdskarlar, två arbetstagare i köket, en diversearbetare i

köket, en första kokerska, tre kokerskor, ett första matsalsbiträde, fem första köksbiträden, två kallskänkor, tre matsalsbiträden, tjuguen köksbiträden, två första biträden, fyra förrådsbiträden i tvättförrådet, tjugusju städerskor, sju tillfälliga städerskor (därav tre med 4-timmarsjänst och två med 3-timmarsjänst), fyra portvakter, två garderobiärer (därav en med 6-timmarsjänst 8 mån. av året).

S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K. (postgirokonton nr 2034); t. 22 15 40; 22 15 80 (för rikssamtal); expeditionstid: 9—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—13,30); ang. särskilda avdelningar, se nedan.

Mottagningstider:

å kirurgiska polikliniken besök: alla dagar för män 13,15—13,45, för kvinnor 12,45—13,15; för olycksfall hela dygnet;

återbesök: alla dagar för män 9,45—10,30, för kvinnor 10,45—11,30;

å medicinska polikliniken: måndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar 12,30—13,30; efter anm. per tel. 9—9,30;

å gynekologisk-obstetriska polikliniken: vardagar 8,30—9; efter anm. per tel. 7,30—8,30;

å mödravårdscentralen: måndagar, onsdagar, torsdagar och fredagar 13,30—14, måndagar och fredagar 18,30—19.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

(Mottagnings- och besöksstider i övrigt, se sid. 432 ff.)

S:t Eriks sjukhus leder sitt ursprung från sjukavdelningarna vid den under fattigvårdsnämnden lydande Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning, vilken daterar sin uppkomst från mitten av förra århundradet. Vid denna tid inrättades i huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr »Grubbens gårde» å Kungsholmen, den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning (numera vårdhemmet Högalid). Till försörjningsinrättningen överflyttades 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm 1851 övertagits och dittills vårdats i en särskild anstalt, Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen. För de å försörjningsinrättningen intagna sinessjuka uppfördes 1895 en särskild byggnad.

Allmänna försörjningsinrättningen, som fr. o. m. år 1922 erhöi den ändrade benämningen S:t Eriks sjuk- och vårdhem, be-

stod av dels en huvudavdelning, dels sju (tidigare åtta) filialer. Huvudavdelningen var fördelad å tre underavdelningar: lasarettavdelningen, sinessjukavdelningen och försörjningsavdelningen. I enlighet med av stadsfullmäktige den 16 juni 1924 godkända grunder för omläggning av fattigvårdens anstaltsvård för vuxna skedde fr. o. m. den 1 juli 1926 en omorganisation av S:t Eriks sjuk- och vårdhem, varvid hemmets huvudavdelning — sedan klientelet å dess försörjningsavdelning överförts till vårdhemmet Högalid och andra fattigvårdsanstalter — överflyttades till hälsovårdsnämndens förvaltning. I samband med överflyttningen erhöi anstalten, som härigenom helt och hållet fått karaktären av sjukhus, den ändrade benämningen sjukhuset S:t Erik, fr. o. m. 1933 ändrat till S:t Eriks sjukhus.

Efter överflyttningen till hälsovårdsnämnden ställdes S:t Eriks sjukhus, i likhet med flertalet av stadens övriga sjukhus under sjukhusstyrelsens förvaltning, fr. o. m. den 1 januari 1933 under sjukhusdirektionen. Beträffande intagning, vårdavgifter, personalens tillsättning m. m. gälla numera samma bestämmelser som för stadens övriga sjukhus.

Med godkännande i princip av en av stadskollegiets sjukhuskommitté framlagd plan för ordnande av stadens lasarettssjukvård, vilken bl. a. avsåg ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus, beslöt stadsfullmäktige den 27 oktober 1930 bevilja ett anslag av 785,000 kr. till vissa provisoriska ändringsarbeten vid sjukhuset, vilka ansågs erforderliga för att sjukhuset skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fungera under den övergångstid, som måste förflyta, innan andra vårdmöjligheter kunde beredas för därstädes intagna patienter. Till följd av bristen på sjukhusplatser ha de tidigare planerna på S:t Eriks sjukhus' nedläggande icke fullföljts och sjukhuset har i stället undergått flera betydande moderniseringar. Sjukhuset har därigenom från en anstalt för kroniskt sjuka omändrats till ett akut-sjukhus med moderna anordningar. För de mera omfattande förbättringarna redovisas här nedan.

Stadsfullmäktige beviljade den 19 september 1932 ett anslag på 315,000 kr. till förbättrings- och ändringsarbeten inom norra paviljongen, huvudsakligen avseende en modernisering av därstädes befintliga vårdavdelningar samt inrättandet av diatermi-, gymnastik- och kortvågsavdelning ävensom journalarkiv. Vidare beviljade stadsfullmäktige den 16 maj 1938 ett anslag på 395,000 kr. för bl. a. om- och tillbyggnad av administrations- och röntgenbyggnaderna ävensom för inrättandet av en medicinsk poliklinik. Stadsfullmäktige beviljade ytterligare den 2 oktober 1939 anslag med 1,175,000 kr. för ombyggnad och modernisering av västra och östra paviljongerna ävensom för anordnandet av samlings- och föreläsningssal samt bibliotekslokal i norra paviljongen. Intill föreläsningssalen i norra paviljongen inreddes ett kliniskt laboratorium. Tilläggsanslag härför beviljades den 2

december 1940 med sammanlagt 335,000 kr. Sjukhusdirektionen beslöt den 3 december 1941, att 60 platser inom östra paviljongen skulle upplåtas till en provisorisk barnbördsavdelning. *S:t Eriks barnbördsdhus*, förlagt till en från barnavårdsnämnden år 1938 övertagen byggnad, anslöts till S:t Eriks sjukhus fr. o. m. den 1 januari 1943 enligt sjukhusdirektionens beslut den 16 december 1942. Förutom förlösningsavdelning tillfördes sjukhuset härigenom 29 barnbördsplatser. Sinnessjukhusets avd. D omändrades år 1945 till en alkoholistvårdavdelning med 18 platser. Den 11 februari 1948 upplåtos lokaler vid sjukhuset för Stockholms modersmjölkcentral.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 19 januari 1949 skall sjukhuset icke nedläggas utan tvärtom inordnas i planen för det fortsatta utbyggandet av stadens sjukhus. Stadskollegiet beslöt på direktionens framställning den 10 mars 1949 lämna sitt medgivande till verkställande av de utredningar beträffande bl. a. S:t Eriks sjukhus, som erfordrades för att upprätta en generalplan för den slutna kroppssjukvården. Till fullföljande härav har en generalplan för sjukhusets om- och tillbyggnad utarbetats. Den 4 december 1950 hava stadsfullmäktige anvisat 565,000 kr. till barnbördsavdelningens omdisposition till en gynekologisk-obstetrisk klinik, omfattande 30 obstetriska och 71 gynekologiska platser. Sedan härför erforderliga ändringsarbeten i huvudsak slutförts under år 1951 har kliniken denna omfattning.

Stadsfullmäktige hava den 19 december 1952 godkänt ett av sjukhusdirektionen framlagt principförslag till om- och tillbyggnad av sjukhuset ävensom anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 3,460,000 kr. för den i förslaget ingående första byggnadsetappen.

Vidare hava stadsfullmäktige i 1954 års stat anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus, till vilken nuvarande poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka skola överflyttas. Byggnaden beräknas kunna tagas i bruk under senare hälften av år 1955.

Vid sjukhuset finnes en kirurgisk poliklinik (sedan år 1927) och en medicinsk poliklinik (sedan år 1940) samt en gynekologisk-obstetrisk poliklinik (sedan år 1951). Till sjukhuset är även sjukhusdirektionens blodgivarecentral förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten är dock förlagd till en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergsgård 13.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra vid sjukhuset. Enligt stadsfullmäktiges beslut har vid S:t Eriks sjukhus upprättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Sjukhusets nuvarande platsantal, 1,036, är fördelat på fyra avdelningar, en lasarettssavdel-

ning med 543 platser, varav 391 å medicinska avdelningen och 152 å kirurgiska avdelningen, en alkoholistvårdavdelning med 18 platser, en sinnessjukavdelning med 374 platser och en gynekologisk-obstetrisk avdelning med 101 platser.

Styresman (3,684 kr.).

Sandström, C. (se nedan).

Syssloman (33).

Ohlson, G. A.; t. 22 15 40 (växel), 51 08 25 (direkt); mottagningstid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Jægerfalk, Astrid S.

Lasarettssavdelningen.

Mottagningstid (för intagning av patienter): alla dagar 10—11; för olycksfall hela dygnet.

Besökstider:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 421.

Kvinnokliniken.

Gynekologisk avdelning:

Besökstider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Obstetrisk avdelning:

Mottagningstider: patienter intagas alla tider på dygnet.

Besökstider: alla dagar (endast för mannen) 18,30—19; söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Överläkare (B 19)

(vid gynekologisk-obstetriska avd., tillika föreståndare för rådgivningsbyrån för sexualfrågor).

Westberg, S. V. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1957), mottagningstid 10—10,30.

Överläkare (35). 1)

Josephson, B. A. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å kliniska laboratoriet.

Överläkare (30).

Sandström, C. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1956), mottagningstid: 11,30—12, å röntgenavd.; Ihre, B. J. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1961), mottagningstid: 11,30—12, Sköld, E. G. V. (för-

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra specialundersökningar för andra stadens sjukhus i den mån de icke kunna utföras vid sjukhusens egna laboratorier eller direktiöns kliniska centrallaboratorium.

ordn. t. o. m. ^{31/1} 1961), mottagningstid: 8,30—9, **Nyman**, E. H. L. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1959), å medicinska avd.; **Perman**, E. G. S. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1957), mottagningstid: 11,30—12, å kirurgiska avd.; en vakant, mottagningstid: 11,30—12 å patologiska avd.; en vakant, å anesthesiavd.

Elektrokardiografsläkare (11,700 kr. utan rörligt tillägg).

Sjöstrand, O. T.

Förste underläkare (Ex. 30).

Ek, J. O. S. (å kliniska lab.).

Förste underläkare (Ex. 28).¹⁾

Burman, T. G., **Lövgren**, E. O. E. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Bárány**, F. R., **Tengberg**, J.-E. T.³⁾, **Werkö**, L. A. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Graf**, J. W., **Haeggström**, A. G. Z., **Bucht**, N. H. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Eliasch**, H. M., **Höjer**, N. T., **Lindberg**, O. J. H., två vakanta (å medicinska avd.); **Lindholmer**, B. H. R., **Palmlov**, K. P. A. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Håkansson**, C.-E., **Kock**, L. A. W., **Wetterdal**, B., **Paulsson**, S. B. G. (å kirurgiska avd.); **Kullman**, C.-E., **Gidlund**, Å. S., **Bothén**, N. F., **Lagerberg**, U. E., **Berglund**, C. I. Ison, **Plengier**, L. H. (å röntgenavd.)¹⁾; en vakant (å alkoholistvårdavd.); **Asplund**, J. G. D. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Holmberg**, N. T., **Hagen**, P. O. M., **Cassmer**, L. O., **Bryhn**, Ulla M. (å gyn.-obst. avd.).

Två *extraläkare* å vardera medicinska avd. II, alkoholistvårdavd. och kliniska laboratoriet.

Två *amanuenser* (1,200 kr. jämte fri kost, dessutom avlönade av Karolinska institutet).

Läkare i pediatrik (3,000 kr.).

Gyllenswärd, C. E.

Läkare i psykiatri (14,400 kr. utan rörligt tillägg).

Sjövall, T. S. T.

Läkare för öron-, näs- och hals-sjukdomar (5,256 kr.).

Jungert, G. E. Y.

Läkare för ögonsjukdomar (4,032 kr.).

Kornerup, T. G.

¹⁾ Se not 2 å sid. 426.

²⁾ Se not 3 å sid. 426.

³⁾ Därav med tjänstgöring jämväl å blod-givarecentralen.

Tandläkare

(3,450 kr. utan rörligt tillägg).

Vakant.

Biträdande husmoder (19).

Nilsson, Margot E.

En laboratorieassistent, en första laboratorieöversköterska, en första röntgenöversköterska, två sjukgymnaster, en första överbarnmorska, fyra operationsöversköterskor, sju operationssköterskor, tre röntgenöversköterskor, sju röntgensköterskor, tre laboratorieöversköterskor eller första laboratorier, en första preparatris, tolv laboratoriesköterskor eller laboratriser, fyra förlösningsbarnmorskor, en överbarnmorska, fyra barnmorskor, sju barnsköterskor, femtiofyra översköterskor, fyrtioåtta sjuksköterskor, en arbetsterapeut, ett laboratoriebiträde, två fotografiska biträden, sju sjuksköterskeelever. — Två förrådsbiträden, tvåhundrafyrtiofem sjukvårdsbiträden, aderton städerskor, tio baderskor.

Sinnessjukavdelningen.

Besökstid: torsdagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Överläkare (30).

Ehrensward, J. N. G., frih. (förordn. t. o. m. ^{30/11} 1957).

Förste underläkare (Ex. 30).

Rothström, G. E. A.; **Norman**, f. Danieli, Margit E.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Röed, f. Harvell, J. A. Magdalena.

Åtta översköterskor, en sjuksköterska, tio skötare, sjuttiofyra sköterskor. — Tre städerskor.

Predikanter (5,964—1,200 kr.).

Heldt, T. E. O., pastor; **Sjöstrand**, R. E., komminister i Brännkyrka förs.

En organist.

Sjukhusassistent (25).

Vakant, *tf.* **Nordquist**, G. A.

Kammarskrivare (21).

Ahnfelt, Inga L.

Kontorsassistenter (18).

Fors, T. K. R.; **Jansson**, R. M.; **Grönberg**, Margit.

SJD

Förste kontorsskrivare (16).

Ljunggren, f. von Hausswolt, Marie-Louise M.

Tre kontorsskrivare, femton kanslibitraden, åtta kontorsbiträden, två kontrollbiträden.

Kuratorer (18).

Andersson, Mai K. A.; mottagningstid: 15—16 (måndagar, tisdagar och torsdagar), 10—11 (övriga vardagar).

Lindroos, I. Gunnel; mottagningstid: 15—16 (måndagar och torsdagar), 10—11 (onsdagar)¹⁾.

Helte, Inger B.; mottagningstid: 15—16 (måndagar, tisdagar och torsdagar), 10—11 (övriga vardagar).

Förste ekonomiföreståndare (22).

Wallin, Asta M.

Maskinmästare (20).

Esslén, C. S.

Uppsyningsman (14).

Leijon, G. A.

Förste vaktmästare (13).

Lätt, J. G.

Vaktmästare (12).

Carlsson, K. A.; Eriksson, A. S. E.; Mårtensson, A. H.; Pettersson, A. O. S.

En förste maskinist, en maskinist, två biträdande ekonomiföreståndare, en instrumentmakare, en tvättföreståndare, sex hantverkare, en föreståndarinnna, två vaktmästare, en biträdande tvättföreståndare, fem telefonister, en överstäderska, två barnsköterskor, ett biträde, tre expeditiionsvaktbiträden.

En målare, en tapetserare, sex reparatörer, fem eldare, en förrädsarbetare, en trädgårdsarbetare, tolv sjukbärare, tretton gårdskarlar, fyra diversearbetare i köken, en första kokerska, tre kokerskor, ett första matsalsbiträde, en första sömmerska, en kallskänka, fyra första köksbiträden, fyra sömmerskor, fyra strykerskor, fyra maskintvätterskor, sexton tvättbiträden, sex matsalsbiträden, nittion köksbiträden, sex städerskor, en garderobiär.

Södersjukhuset-Sachsska barnsjukhuset.

A. Södersjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 58064); t. 23 70 00.

Mottagningstid (för intagning av patienter): 10—11.

¹⁾ Gemensam med Stigberget—Åsö sjukhus.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken: vardagar 9—10; tidsbeställning per tel.

kirurgiska poliklinikerna: vardagar 9,30—11 och 13—14,30;

gynekologiska polikliniken: förfrågningar och tidsbeställningar endast efter föranmälan per tel. 8—9, 12—13;

mödravårdscentralen: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar 9,30—10; torsdagar även 18—19;

polikliniken för sockersjuka: tisdagar och torsdagar 9—10, provtagning måndagar och onsdagar 8 (se sid. 460);

allergiska polikliniken: tidsbeställning per tel. 10—11;

polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar: nybesök vardagar 8,30—9,30, återbesök vardagar 9—10;

ögonpolikliniken: tidsbeställning per tel. 13—15, lördagar 9—10;

röntgenterapipolikliniken: vardagar 10—10,30; hud- och könspolikliniken män: måndagar 12—13, 14—15, tisdagar, onsdagar och torsdagar 10—11, 12—13, fredagar 12—13; dessutom måndagar, onsdagar och fredagar 17,30—18,30, lördagar och dag före helgdag 11—12; kvinnor: vardagar (utom lördagar) 12—13, måndagar, onsdagar och fredagar även 14—15, 17,30—18,30, torsdagar även 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12. Ej nybesök av patienter med hudsjukdomar på kvällsmottagningarna;

psykiatriska polikliniken: vardagar endast efter föranmälan per tel. 13,30—14,30;

hjärtpolikliniken: endast remisspoliklinik tel. tid 13—14 (utom lördagar);

ortopediska polikliniken: måndagar, onsdagar och fredagar tidsbeställning per tel. 13—15, lördagar 9—10;

neurologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;

avdelning för fysikalisk terapi: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;

reumatikerdispensären: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;

avdelning för yrkesmedicinska sjukdomar: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10,30;

poliklinik för alkoholsjukdomar: tisdagar och fredagar 18—19,30, tidsbeställning per tel. 10—11;

centraltandpoliklinik: endast remisspoliklinik, tidsbeställning per tel. 9—10.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

Besökstider:

å barnbördsavdelningen
å patienter å allmänt rum: söndagar 14—15 samt alla dagar 18,30—19 (endast för mannen);

för patienter å hel- och halvskilda rum: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12

—13 samt alla dagar 18,30—19 (endast för mannen);

å övriga avdelningar

för patienter å allmänt rum: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;

för patienter å halvenskilt rum: alla dagar 11,30—13,30 samt 16—18;

för patienter å helenskit rum: alla dagar 12—18.

Expeditionstid: å sysslomanskotoret vardagar 10—12, 13—15,30; lördagar och dag före helgdag 10—14.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 421.

År 1934 förelades stadsfullmäktige en plan för lasarettssjukvårdens ordnande, utarbetad av en av stadskollegiet den 2 september 1926 för ändamålet tillsatt sjukhuskommitté. Enligt kommitténs plan — 1933 års generalplan — skulle lasarettssjukvården koncentreras till tre central-sjukhus, varav ett för de södra stadsdelarna. Förslag till det nya sjukhuset å Södermalm (Södersjukhuset) godkändes av stadsfullmäktige den 26 april 1937 (jfr Bih. 1936, nr 56, Utl. 1937 nr 131). Därvid uppdrogs åt sjukhusdirektionen att dels å det staden tillhöriga området i Årstalunden ombesörja uppförandet av ett central-sjukhus för de södra stadsdelarna, dels uppföra en centraltvåttinrättning för vissa stadens anstalter. För ändamålet beviljades sjukhusdirektionen ett anslag av 21,049,000 kr., av vilket belopp 1,400,000 kr. anvisades för år 1937. Den 28 maj 1937 beslöt sjukhusdirektionen att tillsätta en byggnadskommitté, bestående av fem personer och benämnd Södersjukhusets byggnadskommitté med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya centralsjukhuset. Detta skulle i slutbyggt skick omfatta 1,542 vårdplatser, av vilka 1,206 skulle ingå i en första utbyggnad. Arbena med uppförande av stommen till sängbyggnaden — inrymmande vårdavdelningar — påbörjades år 1939.

Med anledning av att konjunkturutvecklingen och de inträffade krisförhållandena i så väsentlig grad ökat material- och arbetskostnaderna, att det av stadsfullmäktige anvisade anslaget skulle komma att betydligt överskridas, och med hänsyn till det budgetära läget, beslöt stadsfullmäktige den 1 december 1941, att utbyggnaden av sjukhuset tills vidare skulle begränsas till 617 vårdplatser jämte motsvarande utrymmen i behandlingsbyggnaden. Samtliga dessa platser kunde tagas i bruk under år 1943 samt i början av år 1944.

Den alltmer framträdande platsbristen inom lasarettssjukvården visade emellertid, att detta platstillskott var otillräckligt för de kommande årens behov. Den 2 juni 1942 gjorde Södersjukhusets byggnadskommitté därför en förnyad framställning om färdigställande av den återstående delen av sjukhuset och sedan sjukhusdirektionen i skrivelse den 7 oktober 1942 ingivit förslag härom till stadsfullmäktige, beslöt full-

mäktige den 20 mars 1944 låta färdigställa den återstående delen av sjukhuset, som då totalt avsågs omfatta 1,193 ineliggande patienter. Denna utvidgning av sjukhuset slutfördes i huvudsak under år 1950.

Utöver de ursprungligen beviljade medlen om 21,049,000 kr. för uppförande av Södersjukhuset med centraltvått, ett bostadshus och personalrestaurang med inklusive anslag för inventarier hava stadsfullmäktige under åren 1937—1953 för sjukhusanläggningens uppförande och inredning m. m. vid skilda tillfällen beviljat anslag å tillhoppa 35,794,600 kr.

Sjukhuset omfattar för närvarande 1,486 vårdplatser med följande fördelning å de olika disciplinerna.

Invärtmedicinska sjukdomar (4 avdelningar)	380 platser
Kirurgiska sjukdomar (2 avdelningar)	274 »
Neurokirurgiska sjukdomar	36 »
Ortopediska »	32 »
Öron-, näs- och halssjukdomar	57 »
Ögonsjukdomar	19 »
Röntgenterapi	28 »
Hud- och könsjukdomar	66 »
Kvinnosjukdomar	41 »
Förlossningsfall	137 »
Psyksiska sjukdomar	84 »
Infektionsavdelning	24 »
Intagningsavdelning	10 »
Kronikeravdelning	120 »
Geriatrisk avdelning	178 »
Totalsumma	1,486 platser

Förutom vårdavdelningar omfattar sjukhuset polikliniker för samtliga vid sjukhuset företrädda vårdspécialiteter (se ovan).

Den 19 maj 1947 beslöt stadsfullmäktige anvisa sjukhusdirektionen medel för uppförande av ett efterbehandlings-sjukhus vid Södersjukhuset. Enligt det uppgjorda förslaget avsågs sjukhuset att omfatta 307 vårdplatser för sådana efterbehandlingsfall, som kunna överföras från sjukavdelningarna inom Södersjukhuset. Tillkomsten av ett efterbehandlings-sjukhus avsågs att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av sjukhusets sjukavdelningsplatser för behandling av de krävande akuta sjukdomsfallen. Stadsfullmäktige hava den 5 december 1952 godkänt ett uppgjort förslag rörande sjukhusets uppdelning dels på en avdelning för ålderdomssjukdomar med 180 vårdplatser (s. k. geriatrisk avdelning), dels ock på en avdelning för kroniskt sjuka med 118 platser. Sjukhuset togs i bruk i början av år 1953.

Inom Södersjukhusets område ligger S a c h s s k a b a r n s j u k h u s e t (se sid. 449), som efter ombyggnad och utvidgning kommer att direkt anknytas till Södersjukhuset som dess specialavdelning för småbarns- och spädbarnsvård. Fr. o. m. år 1950 utgöra Södersjukhuset samt

Sachsska barnsjukhuset en gemensam förvaltningseenhet.

I samband med barnbördsavdelningen är anordnad en statens anstalt för barnmorskundervisning. Genom ett år 1943 träffat avtal har staden åtagit sig att dels mot ett årligt bidrag hålla lokaler m. m. för undervisningen, dels mot viss ersättning hålla kost och bostäder åt eleverna. Anstaltens överläkare och barnmorskelärare äro överläkare respektive biträdande läkare vid barnbördsavdelningen.

Stadsfullmäktige beslöto den 20 mars 1944 att låta uppföra en byggnad för S:t Eriks sjuköterskeskola (se sid. 467) i lokal anslutning till Södersjukhuset. Denna skola är nu färdigbyggd och har tagits i bruk under november månad år 1950.

Enligt stadsfullmäktiges beslut har fr. o. m. år 1945 vid Södersjukhuset inrättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Författning. K. stadga 13 maj 1938 för barnmorskundervisningen, med ändr. Avtal ang. upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, godkänd av k. m:t 6 mars 1953 och av SF 16 mars 1953 (Kf 1953: nr 16).

Styresman (5,256 kr.).

Sahlgren, E. J. A., mottagningstid: 12,30—13 (se nedan).

Intendent (37).

Lindström, E. L. A.; t. 23 70 00; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (1 kl.) (22).

Sand, Dagmar A.

Överläkare (B 19).

Nyström, Å. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1959), mottagningstid: 10—11, å yrkesmedicinska avd.

Överläkare (35).

Hammarsten, Greta (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1956), mottagningstid: 10—12, å kliniska laboratoriet; **Varenius, S. R. P.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1955), mottagningstid: 10—10,30, å bakteriologiska laboratoriet; en vakant, *tf.* **Kirstein, L.¹⁾**, å neorofysiologiska laboratoriet.

Överläkare (30).

Sahlgren, E. J. A. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1956), mottagningstid: 12,30—13, å medicinska avd. I; **Nylin, K. G. V.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1957), mottagningstid: 9,15—9,45, å medicinska avd. II; **Jonsson, E. W.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1955), mottagningstid: 12,15—12,45, å medi-

¹⁾ Med skyldighet att utföra utsättning utföra elektroencefalografiska och liknande undersökningar av patienter, som remitterats dit från de stadens övriga sjukhus, som icke äro utrustade med härfor erforderlig apparatur.

cinska avd. III och avd. för fysikalisk terapi; **Kallner, S. B. E.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska avd. IV; **Palmer, I.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1960), mottagningstid: 14—15 utom lördagar, å kirurgiska avd. I; **Brandberg, C. R. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1958), mottagningstid: 13,30—14, å kirurgiska avd. II; **Jönsson, N. G.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³⁰/₅ 1958), mottagningstid: 10,30—11, å röntgendiagnostiska avd. I; **Magnusson, A. H. W.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959), mottagningstid: 13,30—14, å röntgendiagnostiska avd. II; **Löfstedt, S.** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1961²⁾), å röntgendiagnostiska avd. III; **Mossberg, E. G. H.¹⁾** (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1957), mottagningstid: 13—13,30, å röntgenterapiavd.; **Wahlgren, F. F.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1956), mottagningstid: 13—13,30, å patologiska avd.; en vakant, å neurokirurgiska avd.; **Bäverstedt, B. E.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 12,30—13, å hud- och könsavd.; **Wohlfahrt, C. S. S.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 13—13,30, å psykiatriska avd.; **Frénckner, F. J. P.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958), mottagningstid: 10—10,30, å öronavd.; **Granström, K. O.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959), mottagningstid: 9,30—10, å ögonavd.; **Hellstadius, A.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1955), mottagningstid: 9,30—10, å ortopediska avd.; en vakant, å anesthesiavd.; **Porjé, I.-G.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1960), mottagningstid: 12—13, å geriatriska avd.

Överläkare

(som överläkare vid gynekologiska avd. 5,256 kr. av staden, som överläkare vid barnmorskeläroanstalten avlönad av staten).

Vakant, mottagningstid: 9—9,30 (å kvinnoavd.).

Överläkare vid avd. för kroniskt sjuka (6,000 kr.).

Hafström, T. E. G:son.

Biträdande läkare

(som barnmorskelärare avlönad av staten).

Holtz, A. G. F.

Läkare (30³⁾)

(vid öronavdelningen).

Vakant, *tf.* **Preber, L. E. T.**

¹⁾ Med skyldighet att utföra undersökningar och behandlingar å Långbro sjukhus.

²⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra neuroradiologiska undersökningar för stadens övriga sjukvårdsanstalter samt åtaga sig undersökning av patienter från Beckomberga sjukhus ävensom att mot därför särskilt fastställt ersättning ombesörja röntgenläkargöromålen vid samma sjukhus.

³⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra otoneurologiska undersökningar, å till öronpolikliniken remitterade patienter.

Förste underläkare (Ex. 30).

Stjernberg, F. L. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Lahne**, B. E., **Munthe**, Gerd, **Linder**, Birgit E. K., **Ettlinger**, Ruth W. (å psyk. avd.); **Flyger**, G. E. I., **Tovi**, D., **Gerdes**, G. I. (å neurokirurgiska avd.); **Lundmark**, C. A. R. (å patologiska avd.); **Helldorff**, R. I. T., **Sundblad**, L. K. M. (å kliniska lab.); **Kylin**, J. O. E:son (å bakteriologiska lab.).

Förste underläkare (Ex. 28)²⁾.

von **Reis**, G., **Bergholtz**, A. G., **Wldman**, C. L., en vakant (å medicinska avd. I); **Lund**, A. F. M., **Friedman**, C.-E., **Göhlle**, O. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Karnell**, N. C. J. H., **Grewin**, K.-E. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Hedlund**, S. G. L., **Ekwall**, B. P. (å medicinska avd. II); **Nyström**, E. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Nettelbladt**, E. G., **Hävermark**, N. G. M., **Egelius**, N. G., **Wessman**, E. Elisabet (å medicinska avd. III); **Österman**, P.-O. A., **Boström**, J. H., **Gottfarb**, Ch. G., **Hed**, E. R. (å medicinska avd. IV); **Essén**, L.-E., **Berggren**, f. Bogg, Anna M. (å hud- och könsavd.); **Eklblom**, S. T. E. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Helmstein**, K.-E., **Engstrand**, L. Hj. H. G:son, **Ekengren**, J. A., **Arenander**, E. E., två vakanta (å kirurgiska avd. II); **Johansson**, O. E., **Aronsson**, A. H. V. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Grath**, G. B. L., **Gripe**, K. F., en vakant (å kirurgiska avd. I); **Ödman**, P. O. T., **Brodén**, B. L. J. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Saltzman**, G.-F., **Rigner**, R. S., **Törnsten**, E. H. C., **Sundberg**, K. G., **Arvidsson**, P. H., tre vakanta (å röntgendiagnostiska avd.)³⁾; **Bringel**, f. Eriksson, Karin R., **Westling**, P. F. (å röntgenterapi-avd.); **Richtnér**, N. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Zeidlitz**, B. O. V., **Petersén**, H. S. Hj. K., **Wallén**, N. E., en vakant (å öronavd.); **Boström-Smith**, E. Inga-Lisa, **Beijer**, F. O. E. (å ögonavd.); **Malmnäs**, C. E. A. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, **Nordström**, K. V. T., **Berggren**, O. G. A., **Renck**, Ingrid E., **Gottlieb**, T. C., **Borge-dahl**, S. J. E. (å gynekologisk-obstetriska avd.); **Marsk**, A. F. (å ortopediska avd.); **Andersson**, Anna E. Ch. (å yrkesmedicinska avd.); två vakanta (å geriatrika avd.); **Lyngman**, Karin M. (å kronikeravd.).

Andre underläkare (Ex. 26)²⁾.

En vakant (å kirurgiska avd. I); en vakant (å röntgendiagnostiska avd.).

En *extraläkare* (å psykologiska avd.).

Poliklinikläkare.

Hafström, T. E. G:son (B 12), **föreståndare**, **Nordenson**, N. G. (B 12), **Lindgren**, G. O. A. (Ex.

B 12), **Rohlin**, S. (Ex. B 12) (vid medicinska polikliniken); **Olsson**, R. G. M. (Ex. B 12), **Hallberg**, C. A. (Ex. B 12), **Flordh**, P. D. C. (Ex. B 12) (vid psykiatriska polikliniken); **Stenbeck**, Anna E. T. (Ex. B 12) (vid ögon-polikliniken); **Silfverskiöld**, B. P. (Ex. B 12) (å neurologiska polikliniken); en vakant (Ex. B 12) (å allergiska polikliniken).

Polikliniken för hud- och könssjukdomar.

Poliklinikläkare

(16,900 kr. utan rörligt tillägg).

Nordenskiöld-Berg, K. Anna M., en vakant (å kvinnliga avd.).

Poliklinikläkare.

Falk, C.-A. P. (å manliga avd.).

Polikliniken för alkoholsjukdomar.

Föreståndare (1,200 kr.).

Lundquist, G. A. R. (se sid. 445).

En *läkare*, en *kurator*, en *sjuksköterska*.

Hörselpolikliniken.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1954 inrättades vid Sabbatsbergs sjukhus och Södersjukhuset särskilda polikliniker för hörselskadade med anknytning till därvarande kliniker för öronsjukdomar.

Mottagning (företrädesvis avsedd för personer bosatta inom de södra stadsdelarna): måndagar och onsdagar 14—16. Tid beställes per telefon 23 70 00, »hörselpolikliniken», varje vardag 11,30—12.

Audiolog¹⁾

(21,000 kr. utan rörligt tillägg).

Lundborg, T. L.

Konsulterande psykiater

(1,000 kr. utan rörligt tillägg).

Vakant.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral, Biblioteksgatan 6, 1 tr.; t. 21 68 63 (kurator); 21 68 71, 21 68 98 (hörselvårdsassistenter). *Mottagning*: vardagar utom lördagar 9—12, 13—16 samt efter överenskommelse.

Läkare för sockersjuka (se sid. 460.)

Angående den inom sjukhuset inrymda tandkliniken (se sid. 487).

¹⁾ Med skyldighet för innehavaren att i erforderlig utsträckning tjänstgöra jämväl vid hörselpolikliniken å Sabbatsbergs sjukhus och stå till förfogande därstädes som konsult.

¹⁾ Se not 3 å sid. 426.

²⁾ Se not 2 å sid. 426.

³⁾ Se not 4 å sid. 426.

Psykolog (22).

Lundgren, L. Marianne.

Förste kemist (21).

Sandell, A. Britt-Marie.

Laboratorieassistent (18).

Nilsson, f. Wallin, Märta E.

Tolv sjukgymnaster, en preparator, en instrumentmakare, en första förlösningsbarnmorska, tolv förlösningsbarnmorskor, en första laboratorieöversköterska, åtta laboratorieöversköterskor, tre översköterskor (halvtidstjänster), fjorton operationsöversköterskor, två första röntgenöversköterskor, fem röntgenöversköterskor, fem skötare, en första överbarnmorska, en överbarnmorska, nittiofyra översköterskor, sex översköterskor (överbarnmorskor), sexton barnmorskor, en första preparatris, två första laboratriser, femton laboratriser, tjugu laboratariesköterskor, två laboratariesköterskor (halvtidstjänster), aderton operationsköterskor, tjugufyra röntgensköterskor, ett-hundratte sjuksköterskor, en sjuksköterska (under 5 månader), fem sjuksköterskor (halvtidstjänster), en sjuksköterska (barnmorska), fyra sjukvårdare, två kortvägsassistenter, en första fotograf (halvtidstjänst), en fotograf (halvtidstjänst), tolv fotografiska biträden, tjugusex sköterskor, sjutton barnsköterskor, en barnsköterska (under 6 månader), två djurskötare, en badförestånderska, ett-hundrat-tjugen sjuksköterskeelever, trettiofyra barnmorskeelever. — Femton sjukbärare, trettioett undersköterskor, nitton första sjukvårdsbiträden, fyrahundratte sjukvårdsbiträden, sjutton baderskor.

Predikanter (8,256 — 3,000 kr.).

Tirén, T. V., e. o. pastoratsadjunkt i Högalids förs.; en vakant.

En organist.

Förste sjukhusassistent (26).

Engelmark, K. E.

Förste kammarskrivare (23).

Ahrenmark, H. V. V., tjl. (se sid. 446), *tf.* Carlberg, K. E. B.; Onn, H. L., tjl. (se sid. 448), *tf.* Sjöberg, Aina S.

Kontorsassistenter (18).

Andersson, Inga J.; Fredriksson, H. E., tjl. (se sid. 416), *tf.* Swedén, B.; Larsson, K. A. H., tjl. (se sid. 430), *tf.* Sörme, A. H. E. (Ella); Danielson, f. Axberg, E. W. (Lizzie); Edvall, f. Janson, H. V. D. (Vivan); Henning, S. A.

Förste kontorsskrivare (16).

Sköldberg, E. B. Ragna.

Åtta kontorsskrivare, fyrtioåtta kansli-biträden, tre kanslibiträden (halvtidstjänster), tjugunio kontorsbiträden, fyra kontorsbiträden (halvtidstjänster).

Kuratorer (18).

Bergsten, A. Elisabeth; mottagningstid: 9—10, tisdagar och torsdagar 14—16.

Clason, J. E. (Janny-Lisa); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 10—11.

Bergsman, f. Adolfsen, E. K. (Stina); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 9—10.

Porsheden, f. Lindmark, Märtha E.; mottagningstid: vardagar utom lördagar 12—13, måndagar, onsdagar och fredagar även 14—15, 17,30—18,30, torsdagar även 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P.; mottagningstid: 11—12 (utom onsdagar), 14—15 (utom lördagar) (se sid. 461).

Wallin, C. Marianne; mottagningstid: alla vardagar 10,30—11,30.

Eriksson, f. Andersson, N. Margareta; mottagningstid: 9—10.

Löwing-Olsson, H. Birgitta E.; mottagningstid: 11—12 (utom lördagar) samt tisdagar och fredagar 18—19.

Widman, f. Linder, Brit M. E. (halvtidstjänst); mottagningstid: alla vardagar 9—10.

Kreich-Jungbeck, Anneliese (halvtidstjänst).

Förste maskinmästare (22).

Wigren, E. B.

Förste ekonomiföreståndare (22).

Blomgren, Rodney L.

Övervaktmästare (16).

Löfstedt, E. J.

Förste vaktmästare (13).

Wiklund, E. O. A.

Vaktmästare (12).

Holmberg, N.; Jansson, E. G.; Wall, C. E. S.; Johansson, S. A. E.; Lundgren, K. H.; Kristensson, P. V.; Engman, S. G. S.; Ernström, K. F.; Forsberg, E. E.; två vakanta.

En förste maskinist, fem maskinister, tre biträdande husmödrar, fyra arbetsterapeuter, en arbetsförestånderska, elva hantverkare, sju biträdande ekonomiföreståndare, nio telefonister, en överstäderska, fjorton expeditionsvaktsbiträden. — En automobilförare, elva reparatörer, en målare, två murare, två tapetserare, fyra snickare, åtta eldare, fem truckförare, två förädrasarbetare, sex gårdskarlar, fyra trans-

port- och gårdskarlar, två diversearbetare, femtiosju köksbiträden, ett första biträde, en kallskänka, en första kokerska, nio kokerskor, nittio städerskor, elva förrådsbiträden, åtta portvakter, en sömmerska, sex biträden.

B. Sachsska barnsjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 1071);
t. 44 99 80 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter)
tidsbeställning per tel.

Polikliniktider:

tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19.

Besökstid: söndagar 12,30—13,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 421.

Genom gåvobrev av den 12 februari 1907 donerade stärbhusdelägarna efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa av 400,000 kronor att användas till grundande av ett sjukhus för späda barn. Vid donationen voro fästade vissa villkor, bl. a. att kommunen upplåte tomt åt sjukhuset. En sådan upplåtelse av stadsfullmäktige år 1909 i Årstalunden. Sjukhuset öppnades den 9 mars 1911. Sjukhuset har efter en år 1949 företagen tillbyggnad 65 platser för sjuka barn och 10 platser för medföljande digivande mödrar. Vid sjukhuset har även inrättats en poliklinik.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 december 1949 skall sjukhusdirektionen jämväl vara direktiön för Sachsska barnsjukhuset. Ett förvaltningsråd har inrättats vid sjukhuset. Detta råd har till uppgift att följa barnsjukhusets verksamhet, tillstånd och behov samt att hos sjukhusdirektionen väcka förslag om sådana förbättringar, som finnas påkallade.

Förvaltningsrådet, som utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder, utgöres av fem ledamöter jämte tre suppleanter. Två ledamöter och en suppleant skola tillhöra arvingarna efter sjukhusets numera avlidna donatorer, generalkonsuln Josef Sachs och hans hustru Sigrid Sachs, född Fränckel, samt grosshandlaren Arthur Thiel och hans hustru Alice Thiel, född Sachs. Förvaltningsrådets ordförande är den av sistnämnda två ledamöter, som rådet utser.

Beträffande byggnadskommittén för sjukhusets fortsatta ombyggnad, se sid. 415.

Författningar. Instruktion för förvaltningsrådet för barnsjukhuset Simon och Matilda Sachs' minne, fastställd av sjukhusdirektionen den 21 december 1949 (Kf 1949: nr 46). Instruktioner för sysslomannen och husmoderna vid barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställda av sjukhusdirektionen 2 febr. 1944 (Kf 1944: nr 4).

Förvaltningsråd.

Sachs, R., direktör, ordf.; Heyman, f. Thiel, Agda, fru; Tengbom, I. J., arkitekt, professor; Wallgren, A. J., professor, överläkare; Wedberg-Larsson, A. A. Elvira, fru, stadsfullm.

Suppleanter: Sachs, H., direktör (för Sachs, R. och Heyman); Hedellus, A. Hj., lektor, Ander, f. Eriksson, Elsa S., assistent, stadsfullm. (för övriga ledamöter i nu nämnd ordning).

Sekreterare.

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 453).

Styresman.

Sahlgren, E. J. A. (se Södersjukhuset).

Intendent.

Lindström, E. L. A. (se Södersjukhuset).

Husmoder (3 kl.) (19).

Rydberg, I. M. B. (Greta).

Överläkare (30).

En vakant, tf. Alm, E. I. (å pediatrika avd.); Gladnikoff, H. (förordn. t. o. m. ³⁰/11 1960) (å röntgenavd.).

Poliklinikläkare (Ex. B 12).

Alm, E. I., tj. (se ovan), tf. Hagströmer, A. J. W.

Förste underläkare (Ex. 28).

Werner, R. B. Birgitta; Hagströmer, A. J. W., tj. (se ovan), tf. Dahlström, E. A.; Hofman-Bang, E. G.; Hagberg, E. G. H.

En obducent (se Södersjukhuset).

En röntgenöversköterska, tio översköterskor, sju sjuksköterskor, en sjuksköterska (halvtidstjänst), tretton barnsköterskor, tjugnen sjuksköterskeelever. — Två första sjukvårdsbiträden, sex sjukvårdsbiträden.

Kurator (17).

Lewerén, Ann-Mari K.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde, ett expeditiönsvaksbiträde. — En första kokerska, ett första köksbiträde, ett första biträde, tio städerskor, en städerska (halvtidstjänst), två port- och telefonvakter, en gårdskarlar.

Barnsjukvård meddelas även vid Karolinska sjukhuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn och barnsjukhuset Samariten, se sid. 451—452.

SJD Södra barnbördshuset-Maria sjukhus.

Wollmar Yxkullsgatan 27, Sö. (postgiro-konto nr 2057); t. 44 07 00; syssloman-nen direkt, även Stigberget-Åsö sjukhus: 42 42 58; kammarskrivaren 41 10 01; avd. för löneärenden 43 09 60; avd. för pati-entärenden kl. 9—12 44 07 00; kassavd. 40 60 34; maskinavd. 41 93 25.

Maria sjukhus (personalbostäderna) före-ståndarinnan t. 41 82 36.

Besökstider:

Barnbördsavdelningen.

Allmän sal: söndagar 14—15,
alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13,
alla dagar (endast för mannen) 18,30—19.

Gynkologiska avdelningen.

Allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.

Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13, alla dagar 18,30—19 (endast
för mannen).

Expeditionstid: å sysslomanskontolet 9—
12, 13—15,30, lördagar och dag före helgdag
9—12, 13—14.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se
sid. 421.

Södra barnbördshuset har uppkom-
mit ur de provisoriska barnbördsanstalter, vilka
stadens myndigheter tidigare sågo sig nödsakade
att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik proviso-
risk anstalt i huset nr 22 Wollmar Yxkullsgatan.
Samma lokal togs följande året ånyo för samma
ändamål i anspråk, och från denna tid blev
det provisoriska barnbördshuset
bestående. Till 1871 var det inrymt i nyss-
nämnda, för ändamålet förhyrda lokal men
flyttades då till huset nr 27 vid samma gata,
som förvärvats av staden år 1874 på samma
gång som Maria sjukhusområde. Huset om-
och tillbyggdes 1882, varefter namnet Provisoriska
barnbördshuset utbyttes mot Södra barnbörds-
huset. Då emellertid ökat utrymme visade sig
erforderligt, beslöt stadsfullmäktige år 1902 att
i det för sjukhusändamål reserverade kv. Grim-
man uppföra ett nytt barnbördshus. Detta öpp-
nades år 1907.

I samband med barnbördshuset var anordnad
en statens anstalt för barnmorskeundervisning.
Denna överflyttades år 1943 till Södersjukhuset.

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm
var synnerligen stor, inköptes för stadens räk-
ning en med en större fabriksbyggnad och ett
boningshus bebyggd tomt mellan Wollmar Yx-
kulls- och Gamla Prästgårdsgatorna för att an-
vändas till sjukhus. Härtill inreddes fabriksbyggnaden,
vari med ingången av 1876 ett sjukhus på
130 sängar öppnades, vilket från och med 1878

benämndes Maria sjukhus. Vissa om- och
tillbyggnader skedde sedermera, bl. a. åren 1885,
1896 och 1917.

Maria sjukhus nedlades hösten 1943 i samband
med öppnandet av Södersjukhuset. Sjukavdel-
ningarna jämte en del bostadsrum hava under
åren 1944—1950 varit upplåtna åt S:t Eriks
sjuksköterskeskola till elevbostäder och expedi-
tionslokaler. Enligt stadsfullmäktiges beslut den
16 april 1951 har vissa delar av förutvarande Maria
sjukhus ombyggt till personalbostäder för sjuk-
huspersonal (jfr Utl. 1951: nr 86).

Efter tillkomsten av Södersjukhuset hava
Södra barnbördshuset och Maria sjukhus år 1944
sammanförts under gemensam förvaltning. Sjuk-
huset omfattar för närvarande 133 vårdplatser,
varav 107 äro avsedda för barnbördsfall och 26
för gynekologisk vård. Dessutom finnas 9 för-
lossningsplatser.

Beträffande den s. k. Mariapolikliniken, se
sid. 459.

Styresman (1,008 kr.).

Domeij, J. E. G. (se nedan).

Syssloman (28).

Johansson, E. V.; t. 42 42 58; mottagningstid:
alla vardagar utom lördagar 11—12.

Husmoder (3 kl.) (19).

Persson, f. Hedlund, Tyra A. M.

Överläkare (30).

Domeij, J. E. G. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1955),
mottagningstid: 11,30—12.

Förste underläkare (Ex. 28).

Kaplan, B. E.; Yllö, A.; Vejde, B. E.; en vakant,
tf. Rydell, N.-W. A.

Läkare i pediatrik

(14,950 kr. utan rörligt tillägg).

Lind, J.

Obducent och patolog.¹⁾

Lindgren, Å. G. H.

En första förlossningsbarnmorska, fem
förlossningsbarnmorskor, en operations-
översköterska, sex översköterskor, tre natt-
och ambulerande översköterskor, sju sjuk-
sköterskor, en operationssköterska, fem
barnmorskor, tjugo barnsköterskor. en
sjukgymnast (halvtidstjänst), en översköter-
ska (halvtidstjänst), en laboratoriesköterska
(halvtidstjänst).

¹⁾ Ersättning utgår med 40 kr. per obduk-
tion för vuxna och 20 kr. för barn, 25 kr. för
mikroskopisk undersökning samt 15 kr. för
histopatologisk undersökning.

Predikant (2,544 kr.).

Palmer, N. E., tf. kyrkoherde i Jakobs förs.

Kammarskrivare (21).

Vakant, tf. Lind, E. G. W.

Kontorsassistent (18).

Edvinsson, Karin H.

Två kontorsskrivare, ett kanslibiträde, tre kontorsbiträden (därav två halvtidstjänster).

Kurator.

Nordh, Ellen (se sid. 463); mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 10—11.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Karlsson, W. K. (Mia).

Förste maskinist (18).

Snöwall, A. H.

Vaktmästare (12).

Kährling, K. J. O.

En maskinist, en biträdande ekonomiföreståndare, fyra portvakter. — En snickare, fem eldare, en truckförare, tre gårdskarlar, två kokerskor, en källskänka, ett första matsalsbiträde, fem köksbiträden, fem städerskor, tre första sjukvårdsbiträden, fyrtiosju sjukvårdsbiträden, en port- och telefonvakt, ett tvättbiträde, två första biträden.

Kvinnokliniker finnas även vid Sabbatsbergs sjukhus (se sid. 426), St Eriks sjukhus (se sid. 432) och Södersjukhuset (se sid. 434) samt vid Karolinska sjukhuset (se sid. 552).

Angående stadens platser vid Karolinska sjukhuset i övrigt, Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, Allmänna barnbördshuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn och barnsjukhuset Samariten, se sid. 451—452.

Anstalter för kroniskt sjuka.**Stigberget-Åsö sjukhus.**

(Postgirokonto nr 59977).

Stigbergets sjukhus: Fjällgatan 23, Sö., t. 44 02 85 (växel; öppen 6—21), avd. 1—5: kvinnliga patienter. Efter växelns stängning: avd. 1: t. 44 02 86, avd. 2: t. 44 02 87, avd. 3: t. 44 02 88, avd. 4: t. 44 02 89, avd. 5: t. 44 16 82. Fjällgatan 20 A Sö.: t. 42 11 05, Avd. 6: (manliga patienter).

Åsö sjukhus: Åsögatan 147, Sö.: t. 44 07 25 (växel; öppen 6—21), avd. 7—8: (kvinnliga patienter), avd. 9: (manliga patienter).

Efter växelns stängning (endast sjukavd.) t. 44 07 28. Sysslomannen direkt, även för Södra barnbördshuset-Maria sjukhus: t. 42 42 58. Husmodern direkt, Fjällgatan 23, t. 40 54 27, Åsögatan 147, t. 40 54 17; Kammarsskrivaren direkt, t. 41 10 01. Avlöningskontoret, t. 43 09 60; Sysslomanskontoret å Stigbergets sjukhus, t. 42 42 54.

Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid: sysslomanskontoret vid Stigbergets sjukhus: vardagar 8,30—9,30, tisdagar och torsdagar dessutom 14—15,30. Sysslomanskontoret vid Åsö sjukhus: vardagar 10—12, tisdagar och torsdagar även 14—15,30.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Stigbergets sjukhus, avsett för vård av kroniska medicinska fall, öppnades den 1 juni 1938 med 62 vårdplatser för kvinnliga patienter. Sjukhusets främsta uppgift är att bereda fortsatt vård åt vid lasarettssjukhusen intagna kroniskt sjuka, som ej kunnat erhålla hemvård. Sjuka, som kräva mycket lång vårdtid, få icke kvarstanna utan överföras från Stigbergets sjukhus till vårdhem och sjukhem. Under år 1939 har sjukhuset utökats till att omfatta 114 platser (75 för kvinnor och 39 för män). År 1940 omändrades en personalbostadsvåning till sjukavdelning, varigenom sjukhuset erhöill ytterligare 19 platser för kvinnor. Sammanlagda antalet vårdplatser är för närvarande 133, varav 94 för kvinnor och 39 för män.

Åsö sjukhus, t. o. m. år 1925 benämnt Provisoriska sjukhuset, upprättades år 1902, såsom en ersättning för det förut för allmänna sjukvården använda Katarina sjukhus, vilket då måste tagas helt i anspråk för beredande av vård åt sinnessjuka. För ändamålet förhryddes nybyggda egendomen nr 9 i kvarteret Oron vid Åsögatan (egendomen sedermera inköpt av staden). Den 13 februari 1903 öppnades det nya sjukhuset. År 1922 inrättades vid sjukhuset en särskild röntgenavdelning. Åsö sjukhus upphörde att vara medicinskt lasarettssjukhus i och med att vårdavdelningarnas patienter hösten 1943 överfördes till Södersjukhuset. Fr. o. m. den 1 december 1943 har sjukhuset varit belagt med kroniska medicinska fall. Antalet vårdplatser utgör 108, 72 kvinnliga och 36 manliga, fördelade å tre vårdavdelningar om vardera 36 patienter.

Fr. o. m. den 1 januari 1944 ha de båda sjukhusen sammanförts till en förvaltningsenhet.

Stigberget-Åsö sjukhus' sammanlagda antal vårdplatser är 241, fördelade å nio avdelningar.

Styresman (1,848 kr.).

Lindborg, N. E. (se sid. 442).

Syssloman.

Johansson, E. V. (se Södra barnbördshuset-Maria sjukhus).

Husmoder (2 kl.) (21).

Lannhard, f. Laurén, A. Ingeborg.

Överläkare (30).

Lindborg, N. E. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1959);
mottagning: Fjällgatan 23, 9—9,30, Äsögatan
147, 12—12,30.

Förste underläkare (Ex. 28).

Ekblad-Ågren, Barbro A. K. (å avd. 1—6);
Törnqvist, S. E. S. (å avd. 7—9).

*Röntgenläkare (7,200 kr.
utan rörligt tillägg).*

Ulfsparre, F.

Obducent och patolog.¹⁾

Lindgren, Å. G. H.

Två *sjukgymnaster*, en *arbetsterapeut*,
en *röntgenöversköterska*, två *laboratorie-
översköterskor*, fjorton *översköterskor*, sex
sjuksköterskor, en *översköterska* (halvtids-
tjänst), en *sjuksköterska* (halvtidstjänst), en
baderska. — Två *sjukvårdsbiträden* å rönt-
gen, ett *sjukvårdsbiträde* å laboratoriet, sju-
tiofyra *sjukvårdsbiträden*, tre *baderskor*
(därav två halvtidssysslor).

Predikant och organist (3,504 kr.).

Söderberg, H. G., komminister i Kungsholms
förs.

Ett *kontorsbiträde* (halvtidstjänst).

(Beträffande övrig kontorspersonal se Södra
barnbördshuset-Maria sjukhus.)

Kurator.

Mottagningstid: vid Stigbergets sjukhus
tisdagar 9,30—11; torsdagar 13,30—15,30, vid
Äsö sjukhus tisdagar 13,30—15,30, torsdagar 9,30
—11,30, lördagar 12,30—13,30.

Ekonomiföreståndare (17).

Johansson, Jane R. M. (Stigbergets sjukhus);
Husberg, Hjärdís H. M. (Äsö sjukhus.)

En *vaktmästare*, två *värmeledningsskö-
tare*. — En *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra
kokerskor, fyra *port- och telefonvakter*, en
kallskänka, tre *första biträden*, två *mat-
salsbiträden*, sju *köksbiträden*, sex *städers-
kor*.

Blackebergs sjukhus.

*Blackebergsvägen, Södra Ängby, Brom-
ma; (postgirokonto nr 357 301); t. 37 00 45
(kontoret); 37 12 10 (överläkare och under-
läkare); 37 02 78 (husmoder).*

Besökstid: söndagar, tisdagar, torsdagar,
lördagar 14—15.

¹⁾ Se not å sid. 440.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Staden har under år 1946 från stiftelsen
Primurare-Barnhuset i Stockholm förvärvat del av
egendomen Blackeberg att efter skedd ombygg-
nad användas för sjuk- och konvalescentvården.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 april 1947
anvisa ett belopp av 2,095,000 kr. för iord-
ningsställande av egendomen Blackeberg för sjuk-
vårdsändamål, samt beviljade den 30 juni 1948
ytterligare 430,000 kr. för samma ändamål (Utl.
1948: nr 263).

Sjukhuset, som tills vidare skall lämna vård
åt kroniskt sjuka, öppnades den 28 november
1949. Vårdplatsernas antal uppgå till 171, var-
av 10 platser för s. k. respiratorsfall (barnför-
lammningsfall).

Med hänsyn till det akuta platsbehovet för
kroniskt sjuka erhöill sjukhusdirektionen år 1952
stadskollegiets bemyndigande att företaga en ut-
redning angående utbyggnad av Blackebergs sjuk-
hus. Som resultat av detta utredningsarbete
hava stadsfullmäktige den 8 juni 1954 (Utl. 1954:
nr 210) godkänt ett av sjukhusdirektionen fram-
lagt förslag, kostnadsberäknat till 8,500,000 kr.,
rörande ny-, om- och tillbyggnader vid sjuk-
huset och samtidigt anvisat direktionen ett an-
slag av 5,500,000 kr. för bestridande av be-
räknade byggnadskostnader under åren 1954 och
1955.

Överläkare

(15,600 kr. utan rörligt tillägg).

Jansson, K. T.

Syssloman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 453).

Husmoder (3 kl.) (19).

Brauer, Ebba K.

Förste underläkare (Ex. 28).

Hiielo, f. Saarkund, Endla A.

Två *sjukgymnaster* (varav en halvtids-
tjänst), en *arbetsterapeut*, en *laboratorieöver-
sköterska*, nio *översköterskor*, sex *sjuksköter-
skor*, en *laboratoriesköterska* (halvtidstjänst).

Predikant (2,016 kr.).

Vakant, *tf.* Collste, B. T., kyrkoherde i Bromma
förs.

En *organist*.

Ett *kanslibiträde*.

(Beträffande övrig kontorspersonal se Kon-
valescenthemskontoret, sid. 463.)

Förste maskinist (17).

Rosén, C. G. E.

En *ekonomiföreståndare*, en *trädgårds-
mästare*, en *vaktmästare*, ett *trädgårds-*

biträde. — Femtio *sjukvårdsbiträden*, två *baderskor*, två *kokerskor*, ett *första köksbiträde*, ett *förrådsbiträde*, en *kallskänka*, fyra *köksbiträden*, två *matsalsbiträden*, en *portvakt*, sju *städerskor*, fyra *gårdskarlar* tillika *sjukbärare*, en *truckförare*, tre *eldare*, en *reparatör*.

Avdelningar för kronisk vård finnas även vid **S:t Görans sjukhus**, se sid. 438, och **Söder-sjukhuset**, se sid. 444. Angående stadens platser vid **Eira sjukhus** (kronisk vård), se sid. 462. Dessutom avtal med Stockholms läns landsting om disposition av 15 platser å lands-tingets hem för kroniskt sjuka i Lidingö (Utl. 1953: nr 362).

Tuberkulossjukhus.

Söderby sjukhus.

Söderby, Uttran (postgirokontonr 13304), t. 0753 + 310 00 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter): vardagar 10—11.

Besökstid: tisdagar och torsdagar 18—19,15, sön- och helgdagar 13—15. Enskilda avd. dessutom onsdagar och lördagar 15,15—17.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 9—15 (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Tuberkulossjuka vårdades ursprungligen å de olika sjukhusen (vid Sabbatsberg i en särskild paviljong sedan 1899) och å dåvarande försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka. Först med öppnandet av S:t Görans tuberkulospaviljong år 1902 fick staden ett särskilt tuberkulossjukhus, som emellertid var otillräckligt. Stadsfullmäktige beslöt därför år 1906 att uppföra en anstalt för tillgodoseende av tuberkulossjukvården i Stockholm å stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset började beläggas den 1 november 1910. Det är avsett att mottaga i Stockholm boende tuberkulossjuka. Sjukhuset är uppdelat på två sjukavdelningar, var och en med en överläkare som chef och inrymmer sammanlagt 408 platser i allmänt rum samt 40 platser i enskilda och halvenskilda rum.

Till driftkostnader för tuberkulossjukvård vid stadens tuberkulosanstalter utgår statsbidrag.

Under år 1946 hava stadsfullmäktige anvisat medel samt lämnat sin medverkan för uppförande och drift av en efterbehandlingspaviljong med 59 vårdplatser för tuberkulossjuka flyktingar.

Frågan om sjukhusets modernisering har alltsedan år 1929 varit under utredning. Den 18 december 1944 beviljade stadsfullmäktige 3,604,000 kr. till vissa ny- och ombyggnader men efter framställning av sjukhusdirektionen återtogo stadsfullmäktige anslaget och beviljade

den 16 maj 1949 2,600,000 kr. för en första etapp av ett reviderat om- och tillbyggnadsföretag omfattande ekonomiavdelningar m. m. Den 29 april 1952 beslöt stadsfullmäktige att anvisa tillhopa 1,104,000 kr. till uppförande av bostadshus för biträdespersonal vid sjukhuset jämte inventarietrustning för bostadshuset. Detta togs i bruk under förra delen av år 1954. Vidare beslöt stadsfullmäktige den 11 december 1953 att anvisa direktionen ett tilläggsanslag å 1,093,000 kr. för genomförande av ovan nämnda första ombyggnadsetapp. (Utl. 1953: nr 375.)

Författningar. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos, med ändr. Ordningsregler för patienter vid Söderby sjukhus 11 febr. 1948.

Styresman (2,196 kr.).

Bruce, N. E. T. (se nedan).

Syssloman (28)

(nuv. inneh. 30).

Herrman, N. V. A.; mottagningstid: 8—10.

Husmoder (2 kl.) (21).

Grönberg, Hanna.

Överläkare (B 17).

Bruce, N. E. T. (förordn. t. o. m. 30/9 1958), mottagningstid: 8,30—9; en vakant.

Förste underläkare (Ex. 28).

Dahlström, G. O. E. (bitr. sanatorieläkare)¹; Hanngren, S. Å. G.; von Holst, J. H.; Raxell, R. G. S.; Santesson, G. O. C. H.; Ugglå, L.-G. A.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (5,256 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för behandling av hals-tuberkulos (6,000 kr.).

Erici, E. V.

Tandläkare (7,008 kr.).

Hellgren, P. L.

En *arbetsterapeut*, en *röntgenöversköterska*, en *laboratorieöversköterska*, två *operationsöversköterskor*, tjugutvå *översköterskor*, två *laboratoriesköterskor*, sexton *sjuksköterskor*, nio *sjuksköterskeelever*, två *sjukgymnaster*, en *laboratris*, ett *fotografiskt biträde*, en *tandsköterska* (deltidstjänst). — En *sjukbärare*, tjugnu *manliga sjukvårdsbiträden*, ethundratre *sjukvårdsbiträden*.

Predikant och organist (2,640 kr.).

Klasson, K. E. V., komminister i Botkyrka förs.

¹ Se not 3 å sid. 426.

SjD

Kammarsskrivare (21).

Alström, N. A., tj. (se sid. 417), *tf.* Lodner, E. E. M.

Kontorsassistent (18).

Ohlson, T. W.

En *kontorsskrivare*, fem *kanslibiträden* (därav tre å *läkarexpeditionen*), två *kontorsbiträden* (varav en *deltidstjänst*).

Kurator (18).

Karlsson, J. E. (Hanna); mottagningstid: 8,30 —10, 11—12.

Studieledare, tillika arbetsvårdsassistent (17).

Ekdahl-Kristiansson, Agnes M.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Gustafsson, Greta L. M.

Maskinmästare (20).

Lindqvist, S. E.

Vaktmästare (12).

Augustson, A. S. A.

En *biträdande husmoder*, två *kontrollbiträden* (halvtidstjänster), en *telefonist*, en *förste maskinist*, en *maskinist*, tre *hantverkare*, en *trädgårdsmästare*, en *bilförare*, en *tvättföreståndare*, en *biträdande ekonomiföreståndare*, en *nattvakt*, två *baderskor*, en *vaktmästare*. — Tre *eldare*, tre *reparatörer*, en *snickare*, en *tapetserare*, en *bilförare*, en *port- och telefonvakt*, sex *gårdskarlar*, en *trädgårdsarbetare*, en *arbetstugare* i köket, en *första kokerska*, två *kokerskor*, ett *första matsalsbiträde*, fyra *matsalsbiträden*, en *kallskänka*, två *förrädsbiträden*, en *sömmerska*, ett *första biträde*, tre *första köksbiträden*, tretton *köksbiträden*, femton *städerskor*.

Hamra sanatorium.

Tullinge (postgirokonto nr 13303); t. 0753 + 300 35.

Besökstid: söndagar 10—12.

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) 10—11, s.o.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Då behov av ökat antal sjukhusplatser för huvudstadens tuberkulossjukvård uppstått, beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1923 anvisa medel till inköp av en aktiebolaget Separator tillhörig, å Hamra egendom i Botkyrka socken belägen sanatoriebyggnad, vilken började tagas i bruk den 17 mars 1924.

Sjukstugan har 40 vårdplatser.

Läkare och styresman

(3,600 kr. utan rörligt tillägg).

Bruce, N. E. T. (se Söderby sjukhus).

Syssloman.

Herrman, N. V. A. (se Söderby sjukhus).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Nordlund, Anna J.

En *värmeledningsskötare*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, sex *sjukvårdsbiträden*, tre *köksbiträden*.

Tjárnans sanatorium.

Tjårnan, Kullssveden (postgirokonto nr 457396); t. *Tjårnan* 330 11 (avd. I och II), *Tjårnan* 330 64 (avd. III och IV), *Tjårnan* 330 60 (exp. och *föreståndarinnan*), *Tjårnan* 330 18 (*föreståndarinnans bostad med anknytning till ekonomiföreståndare och kök*), *Tjårnan* 330 65 (*maskinisten*).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 000.

Tjárnans sanatorium i Tjárnans by, cirka 7 km från Säter — som år 1917 övertogs av Stockholms stad från föreningen kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn — har t. o. m. år 1951 varit avsett för sådana barn från staden i en ålder ej överstigande 12 år och med utsikt till fullt tillfrisknande eller åtminstone avsevärd förbättring. Sanatoriet rymde härvid 100 barn.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 anvisa ett sammanlagt belopp av 235,000 kr. för om disposition av barnsanatoriet Tjårnan till B-sjukhus för vuxna tuberkulösa. Det i enlighet härmed ombyggda sjukhuset, som togs i bruk under år 1952, har 71 vårdplatser.

Författning. Instruktion för styresmannen, fastställd av sjukhusdirektionen 19 jan. 1944 (Kf 1944: nr 26).

Delegerad

(utsedd av sjukhusdirektionen)

(1,188 kr.).

Anderson, Knut Hj., kontorschef.

Styresman och läkare (6,660 kr.).

Thune, R. B.; t. Säter, »Sanatoriet Solbacken»; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—17.

Syssloman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 453).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Stråberg, Lilly G. E.

Förste underläkare (Ex. 28).

Vakant, *tf.* Koblick, Helen G.

Predikant (708 kr.).

Bergström, L., komminister i Hedemora.

Förste maskinist (17).

Elffors, E. S.

En ekonomiföreståndare, två översköterskor, en arbetsterapeut, två sjuksköterskor. — Två eldare, två gårdskarlar tillika sjukbärare, en första kokerska, två första sjukvårdsbiträden, två matsalsbiträden, ett första köksbiträde, sexton sjukvårdsbiträden, en baderska, två köksbiträden, två städerskor, ett arbetsbiträde.

Angående vissa andra vårdplatser för tuberkulossjuka, se sid. 452.

Sjukhus för psykiskt sjuka.**Långbro sjukhus.**

Postadress: Älvsjö (postgirokonton nr 1096); t. 46 25 00 (växel); 46 13 56 (överläkare Goldkuhl); 46 25 00 (överläkare Lundquist); 46 25 00 (överläkare Sehlstedt).

Mottagningstid: intagning av patienter sker alla tider på dygnet. Telefotid till översköterskorna (för förfrågningar om patienterna): alla dagar 13,30—14,30.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: a sysslomanskontoret 10—12, 12,45—15, lördagar 10—12, 12,30—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

För tillgodoseende av den Stockholms stad äliggande provisoriska sinnessjukvården bestöto stadsfullmäktige den 15 juni 1905 att å för ändamålet inköpt område av egendomen Långbro i Brännkyrka uppföra ett nytt sinnessjukhus med 460 platser. Åren 1907 och 1908 anslogo fullmäktige medel för sjukhusets utvidgning med ytterligare 180 platser (bl. a. för mottagande av en del å dåvarande allmänna försörjningsinrättningen vårdade sinnessjuka). I slutet av år 1909 var det nya sjukhuset färdigt och kunde tagas i bruk. Åren 1922 och 1925 fullbordades vid sjukhuset tvenne nya paviljonger för oroligt sjuka, varigenom antalet platser stigit till 840.

Under år 1937 utfördes vissa ändringsarbeten inom vårdavdelningarna. Sjukhuset har för närvarande 888 vårdplatser, fördelade på trenne avdelningar, under ledning av var sin överläkare.

Stadsfullmäktige hava den 22 juni 1954 i princip godkänt av sjukhusdirektionen framlagt förslag till uppförande av två nya vårdpaviljonger m. m., innebärande en utökning med 330 vårdplatser, ävensom anvisat direktionen ett anslag av 1,165,000 kr. för påbörjande av dessa arbeten.

Styresman (2,196 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se nedan).

Syssloman (30).

Josefsson, N. O.; t. 46 13 63 (direkt); mottagningstid: 10—12.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Selander, Elsa L.

Överläkare (B 19)¹⁾.

Goldkuhl, A. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1957), kvinnliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Lundquist, G. A. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1960), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—13,30; Sehlstedt, C. P. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1956), kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 13)²⁾.

Perntz, A. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957); Hammargren, S. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1957); Beander, G. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1959).

Förste underläkare (Ex. 30).

Rudberg, B. T. O.; Krantz-Takman, S. H. Margit E.; Leche, H.-G.; Rentze, f. Rentze, Sonja A. C.; Forsmark-Nordenstam, A. Lisa; Hanson, f. Ljungkvist, S. Brita M.

Läkare i invärtes medicin (2,196 kr.).

Hansson, A. F.

Biokemisk laborator (5,400 kr.).

Laurell, A. H. F.

Första föreståndarinna (19).

Paulström, E. Elsa M.

Föreståndarinnor (1 kl.) (17).

Svensson, Anna A. (kvinnliga patienter); Nygren-Elfving, Harriet M. Ch. (manliga patienter); Svensson, A. Karin (kvinnliga och manliga patienter).

En uppsyningsman, en förste skötare, nittiotre skötare, fyrtiosju översköterskor, en laboratorieöversköterska eller första laboratris, en laboratoriesköterska eller laboratris, tre sjuksköterskor, en första sköterska, etthundranittio sex sköterskor, en sjukgymnast.

Predikant (1,500 kr.).

Hassler, J. E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

En organist.

¹⁾ Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

²⁾ Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

SjD

Sjukhusassistent (25).

Vakant, *tf.* Ahrenmark, H. V. V.

Kontorsassistenter (18).

Olsson, Annie P. M.; Ellström, R. G. A.; en vakant.

Förste kontorsskrivare (16)

(därjämte felräkningspengar 450 kr.).

Andersson, Anna-Lisa.

Sju kanslibiträden, två kontorsbiträden.

Kuratorer (18).

Åsberg, Gabrielle H. C., kvinnliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Eriksson, f. Andersson, N. Margareta, manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Brennert, Elsa M., kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 12,30—15.

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöröml 1,008 kr.).

Lindstrand, N. G.

Ekonomiföreståndare (2 kl.) (19).

Schulte, A. Margaretha.

Vaktmästare (12).

Andersson, A. F.; Samsing, S. G.

En *förste maskinist*, en *maskinist*, två *trädgårdsmästare*, sju *hantverksföreståndare*, åtta *hantverkare*, tre *arbetsförestånderskor*, två *bilförare*, två *biträdande ekonomiföreståndare*, en *vaktmästare*, en *tvättföreståndare*, en *portvakt* — Två *bilförare*, fyra *reparatörer*, en *snickare*, två *målare*, en *smed*, en *murare*, en *skräddare*, fem *eldare*, fyra *diversearbetare* i kök, två *gårdskarlar*, en *första kokerska*, ett *maskintvättbiträde*, två *kokerskor*, fem *port- och telefonvakter*, en *kallskänka*, två *sömmerskor*, ett *första köksbiträde*, sexton *köksbiträden*, tre *matsalsbiträden*, trettonio *städerskor*, tre *städerskor* (halvtidssysslor), tre *förrädsbiträden*, ett *tvättbiträde*, två *strykerskor*.

Beckomberga sjukhus.

Bromma (postgirokonton nr 59815);
t. 37 25 00.

Mottagningstid: se nedan under resp. överläkare. Förfrågningar ang. patienter besvaras av resp. översköterska dagligen 14—15.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 10—15, lördagar 10—14.

Sjukvårdsvavgifter: se sid. 421.

För fullgörande av det avtal, som år 1925 träffades mellan staten och Stockholms stad angående stadens övertagande av vården av samtliga i Stockholm hemortsberättigade sjuksjuka ävensom för beredande av förbättrade vårdmöjligheter för patienterna å vissa stadens egna sinnessjukvårdsanstalter av provisorisk karaktär, beslöto stadsfullmäktige den 10 juni 1929 att uppföra ett nytt kommunalt sinnessjukhus, förlagt till den staden tillhöriga egendomen Beckomberga i Bromma. Den 1 oktober 1932 var Beckomberga sjukhus i dess första utbyggnad färdigt för beläggning. Den omfattade då 1,156 platser med lika fördelning på manliga och kvinnliga. Under år 1933 tillkommo två paviljonger för oroliga sjuka om vardera 144 platser.

År 1935 fortsattes sjukhusets utbyggnad med två paviljonger för rumspatienter om vardera 28 platser och en paviljong för nervsjuka om 104 vårdplatser. Hela vårdutrymmet hade härmed bringats upp till den fastställda storleken 1,604 platser. Den 21 februari 1944 beslöto stadsfullmäktige anslå medel till påbyggnad av två paviljonger för oroliga sjuka med vardera en våning. Härigenom tillfördes sjukhuset ytterligare 164 platser, vilka togos i bruk hösten 1947. Efter denna påbyggnad omfattar Beckomberga sjukhus 1,768 vårdplatser.

Den 19 juni 1952 anvisade stadsfullmäktige 680,000 kr. för anordnande av två kombinerade vård- och behandlingsavdelningar vid sjukhuset vilka färdigställdes i början av år 1955. Vidare ha stadsfullmäktige den 16 mars 1953 anvisat 820,000 kr. för utförande av vissa ändringsarbeten inom administrationsbyggnaden.

Styresman (3,684 kr.).

Izikowitz, S. J. (se nedan).

Syssloman (33).

Ramgren, E. G.; t. 37 22 36; mottagningstid: 9—11.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Ståhl, M. Margareta.

Överläkare (B 19)¹).

Ekblad, S. M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1961), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; Izikowitz, S. J. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1958), tel.tid vard. 9,15—9,45, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15; Blomqvist, P. I. R. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1961), tel.tid vard. 9—9,30, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14; Abrahamson, E. V. J. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1955), tel.tid vard. 8,30

¹) Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

—9, mottagn. tisdagar och fredagar 13—14; **Börjeson**, f. Phersson, Olga B. (förordn. t. o. m. 28/2 1959), teltid. vard. 9—9,30, mottagn. tisdagar och fredagar 14—15.

Biträdande läkare (B 13)¹.

Lindvall, J. E. (förordn. t. o. m. 31/5 1957); **Berggren**, H. N. G. (förordn. t. o. m. 31/5 1957); **Lindgren**, Birgit H. E. (förordn. t. o. m. 30/6 1957); **Cronholm**, L. B. (förordn. t. o. m. 31/5 1959); **Wretblad**, K. A. G. (förordn. t. o. m. 30/9 1959).

Läkare (B 12)².

Ågren, N. O.

Förste underläkare (Ex. 30).

Almborg, Inga M.; **Lundgren**, A. H. Signe; **Ramqvist**, N. G. S.; **Hård af Segerstad**, G. J. F.; **Almgren**, Sigyn M. K.; **Mellgren**, E. A. G.; **Mårtens**, S. G. R.; **Jönsson**, I. Britta V. I.; **Gunne**, G. L.-M.; **Dahlbom**, N. F. L.; **Fries**, P.-E. J., tjf. (se sid. 254); **Nielsen**, Gertie A. V.; **Blumenthal**, f. Grubb, Barbro; **Herulf**, B. O.; **Larsson**, S.-A.; **Rabe-Fries**, C. Gunilla; **Salum**, f. Toome, Inna; **Borg**, Gunborg, M.

Läkare i röntgendiagnostik

(9,100 kr. utan rörligt tillägg).

Löfstedt, S.

Läkare för kirurgiska sjukdomar

(20,500 kr. utan rörligt tillägg).

Linde, A. P.

Tre sjukgymnaster, en uppsyningsman, etthundratrettionio skötare, sjuttio översköterskor, en operationsöversköterska, en röntgenöversköterska, fyra laboratorieöversköterskor eller första laboratriser, sjuttionio sjuksköterskor (därav en halvtidsavlönad), tre laboratorieöversköterskor eller laboratriser, trettiofyra sjuksköterskeelever, trehundra sextiofyra sköterskor (därav tre halvtidsavlönade).

Predikant (1,500 kr.).

Ström, B. G. A., komminister i Västerleds förs.

En organist.

Sjukhusassistent (25).

Vakant, tf. **Ericson**, E. G.

Kammarsskrivare (21).

Hedvall, B. G.

¹) Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

²) Med skyldighet att tjänstgöra såsom elektrokardiografsläkare och läkare i invärtes medicin och [personalläkare].

Kontorsassistenter (18).

Olsson, Ebba I.¹); **Arfwedson**, N. J. R.; **Broed**, f. Sjöö, I. Irene.

Förste kontorsskrivare (16).

Hallersten, f. Engberg, A. Vera E.

Två kontorsskrivare, tio kanslibiträden, sju kontorsbiträden (därav ett halvtidsavlönat), ett kontrollbiträde.

Kuratorer (18)

(mottagning lördagar 10—11, övriga vardagar utom onsdagar 12,30—14).

Bohlin, I. B. (Inga-Britt); **von Bergen**, E. Elisabeth; **Silver**, E. B. H. Gisela; **Lindberger**, Maja; **Johnsson**, f. Pettersson, Maj-Britt I.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Ekeröth, A. E. (Lisa).

Maskinmästare (20)

(dessutom för verkmästargöromål 1,008 kr.).

Bergström, A. F.

Första föreståndarinnan (20).

Larson, Agda O.

Föreståndarinnor (1 kl.) (17).

Bobeck, H. I. (Inga); **Erhardt**, S. Margit E.; **Larson**, Berta M., stadsfullm.; **Frostenson**, B. Signe; **Nilsson**, Elsa P.; **Åkeson**, Ina V.

Vaktmästare (12).

Brolin, P. E. H.; **Lerberg**, C. A. H.

En förste maskinist, en maskinist, en trädgårdsmästare, sex hantverksföreståndare, en förrädsförmän, åtta hantverkare, fem arbetsförestånderskor, två automobilförare, en tvättföreståndare, tre biträdande ekonomiföreståndare, en biträdande tvättföreståndare, fem telefonister, två målare, tre snickare, fyra reparatörer, fem bilförare, en murare, en tapetserare, fem eldare, två maskintvättare, två gårdskarlar, sex diversearbetare i köket, tre kokerskor, en kallsköter, tre första köksbiträden, två förrädsbiträden, sex sömmerskor, ett första sjukvårdsbiträde, sex sjukvårdsbiträden, sex matsalsbiträden, tre strykerskor, tjugu tvättbiträden, tjuguåtta köksbiträden, sextiofyra städerskor (därav en halvtidsavlönad), två portvakter.

Norrtulls sjukhus.

Norrtullsgatan 14 (postadress: Stockholm 23) (postgirokonton nr 54733); t. 34 94 50; 33 96 53 (kontoret direkt); kontorstid: 9—12, 13—15,30, lördagar 9—12, 13—14.

Telefontid (för förfrågningar om patienter): alla dagar 11—12.

¹) Åtnjuter avlöning enligt g 13.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Besöks-tider: söndagar, tisdagar och torsdagar 12,30—13,30.

Vid allmänna barnhuset inrättades år 1843 en klinisk undervisningsanstalt under ledning av en av Karolinska institutets professurer. Denna klinik förflyttades år 1885 från barnhusets dåvarande byggnader vid Barnhusgatan till nya byggnader vid Norrtullsgatan. Till en början användes å kliniken såsom undervisningsmateriel barnhusets egna barn samt de andra barn, som enligt överläkarens bestämmande provisoriskt intogos därstädes. År 1919 medgav emellertid k. m:t att mot avgift högst 45 barn skulle få å barnhusets sjukvårdsanstalt mottagas till provisorisk vård och för klinisk undersökning.

Sedan den åren 1917 och 1924 genomförda nya barnavårdslagstiftningen medfört en genomgripande omläggning av barnhusets verksamhet, ansågs ifrågakvarteret vid Norrtullsgatan (kvarteret Mimer) icke längre erforderliga för något barnhusets behov. Med hänsyn härtill försålde fastigheterna år 1932 till staden.

För att tillgodose behovet av ökat utrymme för stadens sinnessjukvård träffade hälsovårdsnämnden våren 1921 avtal med direktionen för allmänna barnhuset om förhyrande för stadens räkning av en å allmänna barnhusets dåvarande område befintlig sjukhusbyggnad. Det av staden här upprättade sjukhuset, som till en början hade 48 platser, öppnades i maj 1921. År 1925 utvidgades sjukhuset avsevärt genom förhyrande av ytterligare lokaler inom allmänna barnhuset. I de år 1932 inköpta fastigheterna inom kvarteret Mimer inreddes 190 platser för sinnessjuka kvinnor och 70 platser för barn under gemensamt namn Norrtulls sjukhus.

Barnsjukvården vid sjukhuset har drivits efter ett mellan staten och staden den 12 september 1931 träffat avtal om upprättande av en stadens sjukvårdsanstalt för barn samt om anstaltens upplåtande för undervisningsändamål till Karolinska institutet såsom en institutets pediatrika klinik. Genom särskilda överenskommelser förlängdes nämnda avtal att gälla tills sjukvården överflyttades till Karolinska sjukhuset.

År 1944 anvisade stadsfullmäktige medel till omändring av vissa delar av sinnessjukavdelningen till ytterligare tre barnavdelningar. Genom denna omändring redovisades sålunda år 1945 vårdplatserna med 150 platser för barn och 86 för vuxna sinnessjuka kvinnor. Antalet vårdplatser för sinnessjuka utökades år 1947 till 94.

På förslag av sjukhusdirektionen hava stadsfullmäktige den 15 oktober 1951 beslutat, att efter barnavdelningarnas överflyttande till Karolinska sjukhuset den 1 juli 1951 omdisponera Norrtulls sjukhus i dess helhet för sinnessjukvård med cirka 300 vårdplatser och för detta ändamål samtidigt anvisat 473,000 kronor till en första och andra etapp för ändrings- och reparationsarbeten samt inventarieanskaffning. Änd-

ringarbetena, som äro avsedda att verkställas i fyra etapper, pågå, och hittills hava tre nya vårdavdelningar om tillsammans 120 vårdplatser öppnats. Till tredje och fjärde etapperna har sjukhuset anvisats sammanlagt 843,000 kronor i omkostnadsstaterna för åren 1953 och 1954. Dessutom hava stadsfullmäktige den 15 juni 1953 anvisat 164,000 kronor till installation av två hissar och inventarieanskaffning för genomförandet av åtgärder för leverans av mat från Epidemisjukhuset till Norrtulls sjukhus.

Antalet vårdplatser vid sjukhuset uppgår för närvarande (februari 1955) till 216.

Styresman (980 kr.).

Ehrens-värd, J. N. G., frih. (se nedan).

Sysselman (28).

Vakant, *tf.* Karlsson, A. V. E.; t. 33 96 53; mottagningstid: 9—11.

Föreståndarinna (18).

Vakant, *tf.* Pettersson, Siri V.

Överläkare

(5,400 kr. utan rörligt tillägg).

Ehrens-värd, J. N. G., frih. (se sid. 433).

Förste underläkare (Ex. 30).

Kullman, Julie K. A.

Sju översköterskor, en arbetsförestånderska, trettionio sköterskor.

Predikant (1,500 kr.).

Wiklund, E. V., komminister i Mattens förs.

En organist.

Kammarsskrivare (21).

Lind, E. G. W., tjl. (se sid. 441), *tf.* Onn, H. L.¹⁾

Kurator (18).

Berge, Gertrud T. G. E., tjl., *tf.* Törngren, Gunnel (halvtidstjänst).

Förste maskinist (17).

Nyman, K. S.

Vaktmästare (12).

Nessén, J. E.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde. — En snickare, två reparatörer, en eldare, två gårdskarlar, två port- och telefonvakter, en undernättförestånderska, ett första biträde (förrädet), nio städerskor.

¹⁾ Lönen utgår enl. lönegr. 23.

Rånäs sjukhus.

Rånäs; t. Rånäs 17 (sjukhuset), Rånäs 18 (styresmannen), Rånäs 23 (föreståndarinnan).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Besökstid: torsdagar och lördagar 13—14.

Rånäs sjukhus är förlagt till den av staden år 1931 inköpta egendomen Rånäs i Fasterna socken, Stockholms län. Sjukhuset, som inrättades år 1932, har f. n. plats för 105 kvinnliga patienter.

Överläkare (30)

(dessutom såsom styresman 840 kr.).

Degerstedt, N. D. (förordn. t. o. m. $28\frac{1}{2}$ 1959).

Syssloman.

Vakant, *tf. Karlsson, A. V. E.* (se Norrtulls sjukhus).

En *predikant*.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Ohlsson, Henny M.

Ekonomiföreståndare (15).

Almcrantz, N. Ragna.

En *värmeledningsskötare*, en *arbetsförestånderska*, två *översköterskor*, nitton *sköterskor*. — En *bilförare*, en *gårdskar*, en *första kokerska*, ett *matsalsbiträde*, tre *köksbiträden*.

Maria vårdhem.

Wollmar Yckullsgatan 27, Sö.; t. 40 02 83.

Besökstid: onsdagar och fredagar 12—13, söndagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vid Långbro sjukhus 10—12, 12,45—15, lördagar 10—12, 12,30—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Ett provisoriskt vårdhem för 31 lättskötta kvinnliga sinnessjuka patienter anordnades fr. o. m. den 28 september 1944 vid Maria sjukhus. Det nedlades den 20 februari 1948, men har fr. o. m. den 15 februari 1950 ånyo tagits i bruk för vård av ovannämnda klientel. Antalet vårdplatser utgör 31.

Läkare och styresman

(1,500 kr. utan rörligt tillägg).

Forsmark-Nordenstam, A. Lisa (se sid. 445).

Syssloman (1,200 kr.).

Josefsson, N. O. (se sid. 445).

En *översköterska* tillika *föreståndarinna*, nio *sköterskor*.

Karlshalls vårdhem.

Långholmen, Sv.; t. 68 64 00.

Besökstid: söndagar, tisdagar och fredagar 13,30—14,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vid Norrtulls sjukhus 9—12, 13—15,30, lördagar 9—12, 13—14.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 april 1950 hava medel anvisats för anordnande och drift av ett vårdhem för 30 lättskötta sinnessjuka kvinnliga patienter å egendomen Karlshäll å Långholmen.

Hemmet öppnades den 24 oktober 1951.

Läkare och styresman

(1,500 kr. utan rörligt tillägg).

Goldkuhl, A. E. (se sid. 445).

Syssloman.

Vakant, *tf. Karlsson, A. V. E.* (se sid. 448).

En *översköterska* tillika *föreståndarinna*, nio *sköterskor*. — Två *städskor*.

En sinnessjukavdelning finnes vid **S:t Eriks sjukhus** (se sid. 433) och en psykiatrisk avdelning vid **Södersjukhuset** (se sid. 434).

Angående den **öppna vården av psykiskt sjuka** (se sid. 465).

Epidemisjukhuset.

Nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va. (postgirokonto nr 1082); t. 22 53 40.

Mottagningstid: sjuka intagas alla tider på dygnet.

Besökstid: anhöriga medgivnas att i besöksrummen onsdagar, lördagar och söndagar 13,30—14,30 samtala med de patienter å allmän sal, vilkas tillstånd det medger. Å enskild avdelning alla dagar 13,30—18. Upplysningar om patienterna meddelas till anhöriga varje helgfri dag kl. 13 av sjukhusets överläkare eller biträdande överläkare. Telefonupplysningar angående patienterna lämnas dagligen 13—14 av avdelningssköterskorna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 421.

En av k. m:t tillsatt kommitté med uppgift att avgiva förslag till sjukvårdens förbättrande i huvudstaden hemställde i ett 1827 avgivet betänkande bl. a., att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blev också k. m:ts beslut, och för ändamålet uppläts

Katarina f. d. kronobränneriegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för övrigt överläts åt stadens myndigheter, vilka sedan alltjämt bestritt utgifterna för och förvaltadt anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 kallades, var således Stockholms första epidemisjukhus. Nämda år, 1878, omorganiserades anstalten till ett vanligt sjukhus under namn av Katarina sjukhus, men vården av smittsamma sjukdomar blev fortfarande en av dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsövrdslagstiftning (i sin helhet gällande för Stockholm fr. o. m. 1878) ställdes på kommunerna fordran på särskilda sjukhus för vård av smittsamma sjukdomar.

Uppförandet av ett sådant sjukhus blev i Stockholm länge uppskjutet på grund av svårigheten att finna en tjänlig byggnadsplats. I avvaktan härpå användes egendomen nr 82 vid Hornsgatan jämte en del av Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan staden i slutet av år 1886 förvärvat äganderätten till en vidsträckt, obebyggd bergplåt i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen av stadens planlagda område, reserverades där plats för ett nytt epidemisjukhus, och år 1890 beslöts att uppföra ett sjukhus på 170 sängar. Det nya sjukhuset kunde tagas i användning den 18 september 1893.

År 1939 byggdes en s. k. beredskapsaviljong, rymmande 200 platser, och avsedd att efter behov användas för vård av epidemiskt sjuka och influensafall eller som annex till stadens övriga invärtesmedicinska sjukhus. En modern observationsavdelning rymmande 25 platser togs i bruk år 1940. Genom att moderna behandlingsmetoder tillämpas vid sjukhuset har laboratorieverksamheten kraftigt ökat, så att såväl kliniskt som bakteriologiskt laboratorium inrättats liksom även fysiologiska laboratorier för elektrokardiografi och hjärtfunktion, elektroencefalografi och elektromyografi. För uppförande av en ny observationsaviljong, omfattande c:a 35 vårdplatser, hava stadsfullmäktige den 22 juni 1954 anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 1,825,000 kr.

Enligt epidemilagen den 19 juni 1919 skall varje epidemidistrikt äga tillgång till erforderligt antal platser å särskilda epidemisjukhus för vård av personer, som äro behäftade med sådan smittsam sjukdom, som omförmäles i nämnda lag (jfr nedan).

I Stockholm, som utgör eget epidemidistrikt, lämnas sådan sjukvård å epidemisjukhuset. Enligt instruktionen för Stockholms stads sjukhusdirektion är direktionen stadens epideminämnd.

De sjukdomar för vilka enligt epidemilagen (med följdförfattningar) vård skall beredas å epidemisjukhus äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförslämning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot och Weils sjukdom. I mån av utrymme

behandlas dessutom mässling, kikhosta, vattenkoppor, gulsot, epidemisk influensa, halsfluss, lunginflammation m. fl. sjukdomar.

För vid sjukhuset vårdade patienter är efterkontroll och efterbehandling anordnad. Vid sjukhuset meddelas klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater, som å sjukhuset fullgöra assistenttjänstgöring. Till sjukhusets driftkostnader utgår statsbidrag med 2 kr. per underhållsdag för varje enligt epidemilagen kostnadsfritt vårdad sjuk.

Vid sjukhuset finnes för intagna barn anordnad en skola, som står under folkskoledirektionens uppsikt.

Antalet vårdplatser vid sjukhuset uppgår för närvarande (februari 1955) till 518.

Författningar. Epidemilag 19 juni 1919, med ändr. K. kung. 5 maj 1939 ang. statsbidrag till driften av epidemisjukhus m. m. (se Kfh 1946, sid. 415), med ändr. Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad rörande undervisning i epidemiologi vid Epidemisjukhuset, godkänt av SF 26 jan. och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30).

Styresman (2,196 kr.)

(dessutom undervisningsarvode från Karolinska institutet 5,300 kr.).

Ström, V. J. (se nedan).

Sysselman (28)

(nuv. inneh. 30).

Holst, K. G.; t. 22 53 40; mottagningstid: 9—11.

Husmoder (2 kl.) (21).

Olauson, O. Margareta.

Överläkare (35).

Ström, V. J. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1957); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Lindahl, J. O. (förordn. t. o. m. ³⁰/s 1955); mottagningstid: vardagar 13—13,30; en vakant, *tf.* Jungner, B. G. I. (å kliniska laboratoriet); en vakant, *tf.* Wegelius, C. W. B. (å röntgenavd.).

Öronläkare (30)

(dessutom personligt arvode 2,000 kr. utan rörligt tillägg).

Sjöberg, A. Ax:son.

Förste underläkare (Ex. 28).

Rydenstam, B. G. G.; Holmgren, E. B.; Bengtsson, E. I.; Alin, K. G. E.; Hedlund, P. G.; en vakant.

Virolog (3,600 kr.).

Svedmyr, E. A. V.

Bakteriolog

(15,600 kr. utan rörligt tillägg).

Tunevall, T. G.

Neurolog

(5,200 kr. utan rörligt tillägg).

Müller, R.

En *instruktionssköterska*, två *laboratorieöversköterskor*, en *operationsöversköterska*, en *röntgenöversköterska*, tjugufem *översköterskor*, sex *laboratoriesköterskor*, en *operationssköterska*, tjugufem *sjuksköterskor*, en *röntgensköterska*, en *första laboratris*, tre *laboratriser*, en *folkskollärare*, två *sjukgymnaster*, två *arbetsterapeuter*, åtta *barnsköterskor*, två *baderskor*, tre *första sjukvårdsbiträden*, etthundratre *sjukvårdsbiträden*, fyrtiosju *sjuksköterskeelever*.

Predikant (1,464 kr.).

Nilsson, J. A., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Kammarsskrivare (21).

Hagnér, N. Hj.

Kontorsassistent (18).

Falk, K. G.

En *kontorsskrivare*, åtta *kanslibiträden*, tre *kontorsbiträden*, två *kontrollbiträden*.

Kurator (18).

Bergholtz, Inga E. K.

Ekonomiföreståndare (1 kl.) (21).

Sundberg, Iris A.

Maskinmästare (19).

Hedman, S.

Preparator (14).

Frisk, G. A. E.

Förste vaktmästare (13).

Bergkvist, C. M.

Vaktmästare (12).

Brangö, A. H. O.; Broberg, P. A. I.

En *maskinist*, tre *automobilförare*, två *hantverkare*, en *biträdande husmoder*, en *biträdande ekonomiföreståndare*, en *tvättföreståndare*, en *biträdande tvättföreståndare*, fem *telefonister*, ett *expeditionsvaktsbiträde*. — Sex *eldare*, en *reparatör*, en *snickare*, en *målare*, två *bilförare*, sju *gårdskarlar*, en *tapetserare*, en *första kokerska*, två *kokerskor*, en *kallskänka*, fyra *första köksbiträden*, fem *matsalsbiträden*, tolv *köksbiträden*, åtta *tvättbiträden*, tre *sömmerskor*, en *strykerska*, två *första biträden*, tretton *städerskor*.

Av Stockholms stad för vård av stockholmsbor kontrakterade och eljest disponerade platser å icke kommunala sjukhus.

Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45 (växel); kontoret t. 21 54 92.

I mån av utrymme mottagas patienter, som vid tiden för insjuknandet äro bosatta i Stockholm eller i Stockholms län.

Totala antalet vårdplatser vid barnbördshuset är 144.

Se närmare sid. 553.

Bestämmelser. Reglemente för allmänna barnbördshuset i Stockholm 18 juni 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 23, 1950: nr 56). Avtal mellan Stockholms stad samt k. m:t och kronan m. fl. angående driftkostnaderna vid allmänna barnbördshuset 7 okt. 1949 (Kf 1949: nr 53). Detta avtal är förlängt t. o. m. 31 december 1954.

Diakonissanstaltens sjukhus
Ersta.

Erstagatan 2, Sö.; t.: 44 07 30.

Minst 80 av vårdplatserna å Ersta sjukhus skola hållas tillgängliga för sådana sjuka, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig bereda vård, därav minst 70 platser å allmän sal.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 109.

Bestämmelser. Avtal mellan Stockholms stad samt Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av vårdplatser å Ersta sjukhus (Kf 1951: nr 16).

H. K. H. Kronprinsessan Lovisas
vårdanstalt för sjuka barn.

Polhemsgatan 30, K.; t. 52 06 90.

Vårdanstalten emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro bosatta i Stockholm respektive i Stockholms län. Till stadens disposition stå dock minst 108 sängar.

Totala antalet vårdplatser vid vårdanstalten är 150.

Vid sjukhuset har fr. o. m. den 1 maj 1953 inrymts en barnpsykiatrisk klinik, innefattande en rådgivningsbyrå, vilken anslutits till den psykiska barn- och ungdomsvården inom Stockholms stad (se sid. 287).

Bestämmelser. Avtal mellan staten, Stockholms stad m. fl. rörande driften vid H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (Kf 1950: nr 62). Stadsfullmäktige hava för sin del den 18 juni 1951 godkänt nytt avtal (Utl. 1951: nr 182), vilket ännu ej godkänts av k. m:t.

SJD

Karolinska sjukhuset.

*Norrbacka (postadress: Stockholm 60);
t. 34 05 00.*

Staden disponerar 512 av sjukhusets platser fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 77, kirurgiska sjukdomar 75, förlösningsfall 60, gynekologiska sjukdomar 30, ögonsjukdomar 18, öron-, näs- och halssjukdomar 25, hud- och könssjukdomar 70, radium och röntgen 30, pediatriiska kliniken: medicinska sjukdomar 85 och kirurgiska sjukdomar 42.

Mellan staden och Stockholms läns landsting har träffats avtal av innehåll att staden intill den 1 juli 1956 skall upplåta 10 gynekologiska och 5 barnbördsplatser av sina kontrakterade vårdplatser. I gengäld upplåtas till staden 15 kroniker-vårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka & Lidingsö.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 1,441.

Se närmare sid. 551—552.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting rörande samarbete för Karolinska sjukhusets uppförande och drift, med tillägg och ändringar (Kf 1931: nr 119, 1944: nr 29, 1945: nr 50, 1947: nr 49). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för fortsatt utbyggande av Karolinska sjukhuset (Kf 1944: nr 29). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting om samarbete för uppförande och drift av en medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid Karolinska sjukhuset (Kf 1946: nr 51). Overenskommelse mellan sjukhusdirektionen och direktionen för Karolinska sjukhuset angående stadens bidrag för vård å Karolinska sjukhuset och dess garnisonsavdelningar av i Stockholm boende sjuka m. m. (sjukhusdirektionens prot. 2 mars och 6 april 1949) (Kf 1950: nr 195).

Serafimerlasarettet.

Hantverkargatan 2, K.; t. 54 06 00.

Staden disponerar 235 platser, fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 102, nervsjukdomar 31, kirurgiska sjukdomar 92 och neurokirurgiska sjukdomar 10.

Totala antalet vårdplatser vid lasarettet är 533.

Se närmare sid. 551—552.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt direktionen över Serafimerlasarettet om statens övertagande av driften av Serafimerlasarettet i Stockholm (Kf 1937: nr 58). Avtal mellan Stockholms stad och direktionen över Serafimerlasarettet angående vård å lasarettet av sjuka från staden, med ändr. (Kf 1927: nr 73, 1945: nr 36, 1948: nr 31 III och 1949: nr 43). Avtal rör. stadens förvärv av Serafimerlasarettets fastigheter (Kf 1948: nr 31 II).

Barnsjukhuset Samariten.

Ringvägen 21, Sö.; t. 44 06 70.

Samtliga vårdplatser vid barnsjukhuset skola i första hand hållas tillgängliga för sådana sjuka barn, vilka stadens enligt sjukhuslagen är skyldig att bereda vård.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 125.

Bestämmelser. Villkor för stadens bidrag till barnsjukhuset Samariten 21 febr. 1949 (Kf 1950: suppl. nr 1).

Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

*Hantverkargatan 13, K.; t. 53 16 84,
50 13 70, 53 16 64.*

Sjukhuset, emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro bosatta i Stockholm resp. Stockholms län. Av sjukhusets 125 vårdplatser för kroniskt sjuka disponerar staden 85 platser.

Se närmare sid. 553.

Bestämmelser. Särskilda bestämmelser rör. sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus (Kf 1932: nr 60). Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad och Stockholms läns landsting ang. överflyttning till Karolinska sjukhuset av vid sjukhuset Eira i Stockholm anställd personal i samband med upphörande av verksamheten vid sjukhuset (Kf 1944: nr 29 IV).

Vårdplatser för kroniskt sjuka.

Enligt träffat avtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting angående viss disposition av barnbörds-, gynekologi- samt kronikervårdplatser (Utl. 1953: nr 362) har till staden upplåtits 15 kronikervårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka å Lidingsö för tiden 1 november 1953—30 juni 1956. Beläggning får endast äga rum med sådana patienter, som inremitterats genom Stockholms stads sjukhusdirektions sjukhuscentral.

Vårdplatser för tuberkulösa.

Enligt träffade avtal med vederbörande huvudmän hava för vård av lungsjuka personer från Stockholms stad upplåtits 20 vårdplatser å Sävsjö sanatorium, 5 vårdplatser å Romanäs sanatorium, 40—60 vårdplatser å Hesselby sanatorium, 25—40 vårdplatser å Österåsens sanatorium samt 10 vårdplatser å Sjö-Gunnarsbo sanatorium. Å samtliga dessa sanatorier kunna i mån av plats ytterligare vårdplatser ställas till disposition.

Dessutom disponerar Stockholms stad enligt tillfälliga avtal visst antal vårdplatser å andra främmande sanatorier.

Konvalescentvård.

Konvalescenthemskontoret.

Kungsgatan 66, C.; (postgirokonto nr 195960); t. 10 21 32, 10 21 38. Ansökningar om konvalescentvård skola ingivas till sjukhusdirektionens expedition Brunkebergstorg 13 måndagar—fredagar kl 9—10; tel. ang. konvalescentvård 22 30 80, kl. 11—12.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1943 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för handläggning av ärenden berörande stiftelsen Martin Gebers, Albert och Hulda Pålsons, Jacques och Galathée Lamms samt Heijkenskjölds konvalescenthem, Irlfeltska barnhemmet, Elfvihs konvalescenthem, Tjörnans sanatorium samt Blackebergs sjukhus.

Stat år 1955. (Konvalescentvård.) Utgifter: driftbudgeten 2,860,339 kr. (däruv engångs 84,565 kr.), dessutom förlagsmedel 20,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 685,604 kr.

Sysselman (30).

Hägglund, B. A. K.; t. 10 21 38; mottagnings-tid 9—11.

Kammarsskrivare (21).

Lundberg, I. K.

Kontorsassistent (18).

Rönnow, f. Palmskog, M. Anra Ch.

Kurator (18).

Lindén, f. Lindén, Kerstin; mottagning: Brunkebergstorg 13, onsdagar 9—10, torsdagar och lördagar 9—12. I övrigt sker hänvisning genom sjukhusdirektionens växel, t. 22 30 80.

En arbetsterapeut, en kontorssskrivare, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde.

A. Konvalescenthem under konvalescenthemskontoret.

Stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem.

Orhem (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 56—94 12 59.

Stadsfullmäktige beslöt den 30 september 1929 emottaga en genom testamente den 29 januari 1927 med tillägg den 20 juli 1928 av framlidne bankiren Martin Geber gjord donation å 800,000 kr. till bildande av en under stadens insecende ställd stiftelse med uppgift att bereda lantvistelse åt konvalescenter. Sedermera erbjöd sig advokaten Arvid Geber att till stiftelsen tillskjuta ytterligare medel av stärbhusets tillgångar, nämligen dels ett belopp av 200,000 kr., dels

ock vad som kunde utvinnas av vissa till Stockholms enskilda bank överlämnade värdepapper. Denna senare donation mottogs av stadsfullmäktige den 15 september 1930. Donationsmedlen skola enligt stadsfullmäktiges beslut förvaltas av drätselnämnden.

Den 15 april 1936 har advokaten Arvid Geber å bankir Martin Gebers stärbhus' vägnar till stiftelsen överlämnat ett belopp av nära 145,000 kr., med rätt för stiftelsens styrelse att bestämma över användningen av såväl kapitalet som dess avkastning till befrämjande av stiftelsens verksamhet. Av detta belopp förvaltas 75,000 kr. såsom en särskild fond, benämnd »Martin Gebers fond», vars avkastning främst användes till beredande av friplatser å konvalescenthemmet.

Enligt testamentets bestämmelser skall donationen användas till bildande av en testators namn bärande stiftelse, som skall hava till ändamål att bereda lantvistelse åt konvalescenter, företrädesvis sådana, som efter genomgången sjukdom blivit från sjukhus utskrivna och som därefter äro i behov av rekreationsvistelse å landet men ej äro i besittning av erforderliga medel att själva bekosta sig sådan. Konvalescenthemmet bör ordnas så, att såväl barn som vuxna kunna drästdes emottagas, varvid företrädesrätt att bliva intagen skall tillkomma den, som är skriven i Stockholm. Även utom Stockholm boende böra dock kunna vinna inträde på villkor, som Stockholms stad äger närmare bestämma.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 maj 1933 att av donationsmedlen anvisa ett belopp av 875,000 kr. för uppförande av ett konvalescenthem i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som utarbetats av en av hälsovårdsnämnden tillsatt kommitté. Samma dag fastställde stadsfullmäktige jämväl stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem. Den 2 december 1935 beslöt stadsfullmäktige anvisa det av donationsfonden inrättade beloppet, med undantag för vad som borde reserveras till fullgörande av stadens åtagande gentemot viss livräntetägarare, till inventarieutrustning för hemmet och hemmets fullbordande i övrigt.

Stiftelsen skall enligt donationsbestämmelserna stå under Stockholms stads omedelbara överinsecende. Dess angelägenheter hava tidigare handhäfts av en styrelse, som bestått av fem ledamöter jämte två suppleanter för dem. Såväl styrelseledamöter som suppleanter hava utsetts av sjukhusdirektionen för en tid av fyra år. Av styrelseledamöterna skulle minst två vara legitimerade läkare i Stockholm.

Från och med den 1 januari 1952 har enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 december 1951 direktionen övertagit förvaltningen av stiftelsen.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 22 mars 1948 skall styrelsens förvaltning och stiftelsens räkenskaper granskas av de av stadsfullmäktige

för granskning av sjukhusdirektionens förvaltning valda revisorerna.

Konvalescenthemmet, vilket togs i bruk i mars månad 1936, är beläget å den staden tillhöriga egendomen Orhem vid sjön Drevvikens norra strand. Antalet platser vid hemmet utgör numera 113, därav 84 platser för vuxna kvinnliga patienter och 25 platser för barn samt 4 platser för mödrar med späda barn.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats med 3 kr. per dag.

Stadgar m. m. Stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, godkända av SF 15 maj 1933, med ändr. 17 dec. 1951 (Kf 1933: nr 31, 1951: nr 85). Reglemente för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, fastställt av sjukhusdirektionen 10 mars 1939, med ändr. 14 juni 1940 (Kf 1939: nr 3, 1940: nr 17).

Läkare och styresman

(12,996 kr. utan rörligt tillägg).

Fredbärj, K. T.

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Segerstedt, Elsa K.

En *ekonomiföreståndare*, en *sjukgymnast*, tre *översköterskor*, en *arbetsterapeut*, en *sjuksköterska*, en *lek- och arbetsledarinnan*, en *baderska*. — En *värmelednings-skötare*, en *gårdskarll* tillika *automobil-förare*, en *första kokerska*, ett *första köksbiträde*, tre *matsalsbiträden*, ett *första sjukvårdsbiträde*, sexton *sjukvårdsbiträden*, fyra *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Södertörns villastad nr 10; t. 94 10 25; expeditionstid: 11—13.

Hemmet har till ändamål att bereda underhåll och vård åt kvinnor, som efter genomgången sjukdom härav äro i behov och icke kunna i eget hem eller hos anhöriga på tillfredsställande sätt vårdas. Hemmet har tillkommit genom en av godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertström, år 1904 till Stockholms stad överlämnad donation å 200,000 kr., vars årliga avkastning skall användas till bestridande av utgifter för å hemmet intagna personers underhåll och vård. Staden har åtagit sig att tillhandahålla lokal för hemmet, bekosta dess inredning och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej täckas av denna donation och möjligen tillkommande donationers avkastning. Enligt donationsbrevet hava lasarettsläkare i Kalmar läns norra landstingsområde rättighet att ständigt få vid hemmet disponera över två platser.

Konvalescenthemmet är numera förlagt till en för ändamålet inköpt fastighet i Södertörns villastad, varest plats kan beredas för 43 kvinnliga patienter.

Jämlikt donationsbestämmelserna är värden å 30 av hemmets platser avgiftsfri; å övriga 13 platser utgår avgiften, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag. Vårdtiden får i regel icke överstiga fyra veckor. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställs av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag.

Konvalescenthemmets förvaltning, som förut ombesörjdes av en särskild styrelse i enlighet med av stadsfullmäktige den 24 januari 1905 antagna villkor, handhaves numera enligt k. brev den 5 juni 1942 omedelbart av sjukhusdirektionen i egenskap av sjukvårdsberedning.

Läkare och styresman (1,008 kr.).

Lindborg, N. E. (se sid. 442).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Larsson, S. Gunborg.

En *värmelednings-skötare*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Jacques och Galathée Lamms konvalescenthem för tuberkulossjuka.

Stora Gungan, Enske; t. 49 02 50.

Tuberkulohemmet har tillkommit på grund av en i testamente av änkefru Galathée Lamm år 1913 till staden gjord donation å ett belopp av 100,000 kr. Beloppet skulle enligt donationsbestämmelserna användas till ett konvalescenthem för behövande personer, som vid något av stadens sjukhus behandlats för tuberkulos, mot villkor, att staden upplåte för ändamålet lämplig lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl penningmedlen som hemmet. Hemmet har år 1918 inrättats å en staden tillhörig lägenhet i Enske församling. Det har 9 platser, avsedda för män. Platserna disponeras av stadens centraldispensär (se sid. 457) såsom ett led i dess verksamhet för understödjande av medellösa tuberkulossjuka. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i kvartalet.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (444 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinna (3 kl.) (14).

Wadman, Ingeborg J.

En *kokerska*.**Heijkenskjölds konvalescenthem.***Karlberga, Södertälje; t. 0755 + 316 63; expeditionstid 9—11, 14—15.*

Konvalescenthemmet har tillkommit på grund av en genom testamente den 11 maj 1898 gjord donation av översten S. L. Heijkenskjöld och hans maka till ett belopp av sammanlagt 400,000 kr., som år 1919 överlämnades till staden. För hemmets upprättande har ända till utgången av år 1949 arrenderats viss del av den Södertälje stad tillhöriga egendomen Måsnaryd vid sjön Måsnaren i Västertälje socken. Den 1 januari 1950 inflyttade konvalescenthemmet i nya lokaler, sedan egendomen Karlberga, belägen inom Södertälje stad, av Stockholms stad inköpts och för ändamålet ombyggt och moderniserats.

Konvalescenthemmet är avsett för medellösa eller mindre bemedlade personer från Stockholms stad, vilka efter utskrivning från sjukhus äro i behov av konvalescentvård, samt har plats för 60 manliga patienter. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet i regel två gånger i veckan. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställs av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman

(5,850 kr. utan rörligt tillägg).

Kristofferson, C. E., prakt. läkare.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Popp, Hermine E.

En *förman*, en *sjukgymnast* (halvtids-tjänst), en *trädgårdsmästare*, en *sjuksköterska*, en *vaktmästare*, ett *trädgårdsbiträde*. — En *första kokerska*, ett *första köksbiträde*, ett *matsalsbiträde*, två *köksbiträden*, fyra *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Ihrfeltska barnhemmet.*Högliden 3, Herserud, Lidingö; t. 650441.*

Den villafastighet, Nya Torsvik nr 62 i Lidingö, i vilken Ihrfeltska barnhemmet är inrymt, donerats, år 1920 av vice häradsöv-

ding Fredrik Ihrfelt till Stockholms stad för att under benämning »Ihrfeltska barnhemmet» användas till konvalescent- och vilohem för behövande, efter sjukhusvistelse klenna barn i åldern 3—11 år, tillhörande Stockholms kommun.

Hemmet kan mottaga högst 16 barn. Remiss till intagning meddelas av hemmets läkare. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställs av sjukhusavgiftsdelegerade och fattigvårdsnämndens sociala byråer.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (1,752 kr.).

Jacobsohn, G. L., prakt. läkare.

Föreståndarinna (3 kl.) (14).

Danielsson, C. A. (Gullan).

En *kokerska*, fyra *sjukvårdsbiträden*.**Elfviks konvalescenthem.***Lidingö; t. 65 70 51.*

Konvalescenthemmet har tillkommit genom stadsfullmäktiges beslut den 24 januari 1944. Hemmet har plats för 33 manliga konvalescenter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman

(1,200 kr. utan rörligt tillägg).

Nordenfors, B. G. (se sid. 458).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Pålson, Edith J. C.

En *sjuksköterska*. — En *eldare*, en *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Betr. **Isidor Dannströms konvalescenthem**, se under Sabbatsbergs sjukhus, sid. 424.

B. Konvalescenthem under centraldispensären

(se sid. 457).

Orhems barnkoloni.

Orhems gård (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 13.

Från den 1 december 1934 förhörde dåvarande dispensärstyrelsen av fastighetsnämnden huvudbyggnaden och en flygelbyggnad jämte parkområde till Orhems egendom för att användas som hem för tuberkuloshotade barn. Hemmet togs i bruk den 16 januari 1935 och förvaltades av dispensärstyrelsen under hälsovårdsnämndens överinseende. Genom stadsfullmäktiges beslut den

26 juni 1945 överfördes hemmet samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionens stat och dess förvaltning handhaves nu av centraldispensären. Hemmet, som ursprungligen beräknades för 25 barn vintertid, har nu 18 platser vintertid med möjlighet till ökad beläggning under sommaren.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 1,25 per dag.

Läkare

(ersättning per besök enl. svenska barnläkareförbundets taxa).

Rollof, L. S.-I. (se sid. 458).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Sörensson, M. Berit.

En *kokerska*, ett *köksbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Stenby konvalescenthem.

Adelsö; t. 0756 + 510 02.

På förslag av sjukhusdirektionen beslöt stadsfullmäktige den 18 mars 1946 bevilja sjukhusdirektionen anslag för inköp av Stenby säteri samt anvisade den 18 november 1946 ytterligare medel för egendomens iordningställande till ett konvalescenthem för smittsamma tuberkulösa patienter. Efter framställning från sjukhusdirektionen uppdrogo emellertid stadsfullmäktige den 8 december 1947 åt fattigvårdsnämnden att tills vidare handhava förvaltningen av hemmet. På förslag av den av fattigvårdsnämnden tillsatta styrelsen för Stenby konvalescenthem utnyttades fr. o. m. den 1 oktober 1948 huvudbyggnaden och därtill hörande parkområde samt ett par andra byggnader från den 1 oktober 1948 till sjukhusdirektionen. Den direkta förvaltningen av konvalescenthemmet handhaves sedan dess av centraldispensären. Från den 1 januari 1950 förvaltas egendomen av fastighetsnämnden, av vilken nämnd sjukhusdirektionen sålunda numera förhåller sig för konvalescenthemmet avsedda byggnaderna och parkområdet.

Konvalescenthemmet togs i bruk den 4 maj 1948 för 35 ej smittoförande patienter, varav 23 manliga och 12 kvinnliga.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (1,752 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Hillefors, Inger K. J.

En *arbetsterapeut*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, två *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdsskarl*, en *sjukbärare*, tillika *gårdsskarl*.

Ösbyholms konvalescenthem.

Frötuna, Norrtälje; t. Norrtälje 0176 + 200 57.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1949 anvisa sjukhusdirektionen 350,500 kr. ur C. A. Molanders donationsfond för iordningställande och utrustning av ett konvalescenthem för tuberkulösa vid egendomen Ösbyholm, som av staden inköpts och ställts under fastighetsnämndens förvaltning. Hemmet, vars förvaltning handhaves av centraldispensären, togs provisoriskt i bruk med 20 platser för manliga, icke smittoförande patienter den 20 maj 1949. Efter utförda ändrings- och reparationsarbeten under åren 1950—1952 kan hemmet nu mottaga 50 smittoförande tuberkulösa, varav 32 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (1,752 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Föreståndarinnan (1 kl.) (17).

Alm, Helmy E.

En *arbetsterapeut*, en *sjuksköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, tre *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdsskarl*, en *vårmeledningsköttare*, tillika *gårdsskarl*, en *sjukbärare*, tillika *gårdsskarl*.

C. Vårby konvalescenthem.

Vårby gård, Fittja (postgirokontonr 128440); t. 46 73 86.

Sjukhusdirektionen har genom arrendekontrakt av fastighetsnämnden förhyrt huvudbyggnaden och en flygel vid Vårby egendom i Hudinge socken. Den 26 april 1937 beviljade stadsfullmäktige 30,000 kr. till inventarietrustning. Hemmet öppnades i november 1938.

Konvalescenthemmet är avsett för vuxna kvinnliga konvalescenter, lidande av lungtuberkulos. Hemmet har 40 platser och intagning sker tills vidare enligt samma bestämmelser som gälla för övriga stadens sjukvårdsanstalter. Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i månaden.

Konvalescenthemmet överflyttades den 1 januari 1940 från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (876 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 457).

Syssloman (1,056 kr.).

Herrman, N. V. A. (se sid. 443).

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Olsson, Märta A. C.

En *översköterska*. — En *värmelednings-skötare*, en *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Den öppna sjukvården.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 7,330,201 kr. (därav engångs 425,135 kr.), dessutom förlägsmedel 143,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 2,314,560 kr.

Centraldispensären.

Regeringsgatan 11, C.; t. 23 55 40; expeditionstid: vardagar 9—12, 13—15 (lördagar 13—14).

Den 29 juni 1906 anslogo stadsfullmäktige medel åt hälsovårdsnämnden till en upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuka i Stockholm. Byrån öppnades den 10 december 1906 vid Svartensgatan 14. Ytterligare en byrå öppnades den 10 maj 1909 vid Hantverkargatan 23 C. Byråerna benämndes Södra resp. Norra byrån. År 1917 flyttade Södra byrån till Repslagargatan 14 och Norra byrån erhöll år 1928 nya lokaler vid Munkbrogatan 2. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 september 1930 sammanslogos Södra byrån och Norra byrån i mars 1932 till en för hela Stockholm gemensam institution, benämnd Stockholms stads tuberkulossbyrå med adress Herkulesgatan 1. Byrån erhöll nu den form av centralsdispensär under vilken den fortfarande verkar. Genom hälsovårdsnämndens beslut den 21 februari 1933 inrättades en dispensärstyrelse för tuberkulossbyråns förvaltning. Denna styrelse fungerade till den 1 oktober 1945, då tuberkulossbyrån på förslag av stadskollegiets tuberkuloskommitté överfördes till sjukhusdirektionen. Samtidigt utsågs ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa utredningar angående tuberkulosvården samt avgiva yttranden i tuberkulosfrågor (se sid. 416). Den efter hand utbyggda organisationen av tuberkulossbyrån medförde fortskridande lokalutvidgningar och år 1945 togos de nuvarande lokalerna i bruk efter omfattande ombyggnads- och reparationsarbeten. Till följd av motion i stadsfullmäktige ändrades byråns namn år 1946 till Stockholms stads centralsdispensär. Genom kontrakt med Stockholms bespisingen förhyrdes år 1948 tvänne bostadsbaracker — i Enskede och Västberga — för att bereda bostad åt tuberkulösa ungarkarlar. Samtidigt påbörjades handelsträdgårdsrörelse genom arrendering av den till Västberga Gärd hörande trädgården.

Understöd åt tuberkulossjuka beviljas sedan verksamhetens början år 1906 av ett särskilt förtroenderåd, bestående av fyra personer med fyra suppleanter, varav hälften utses av sjukhusdirektionen och hälften av fattigvårdsnämnden.

Stadens upplysnings- och understödsbyrå hade som huvuduppgift att vara hygieniskt rådgivande och ekonomiskt understödjande för tuberkulossjuka. Ej minst genom tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 har denna verksamhet ändrat karaktär. Det hälsovårdande arbetet har överflyglats av det polikliniskt sjukvårdande. Stadens centralsdispensär utgör nu det centrala organet vid tuberkulossens bekämpande. Den är organiserad enligt ett system, som är avpassat för storstadens speciella förhållanden vad sjukvård, socialvård, folkhälsa och kommunikationer beträffar. I verksamheten ingå såväl den förebyggande vården som den av staden utövade eftervården. Sjukvården bedrivs såsom öppen vård vid dispensären och såsom slutna vård å konvalescenthemmen för tuberkulossjuka.

Ambulatorisk kvävgasbehandling jämte i anslutning därtill företagna röntgengenomlysningar lämnas förutom vid centralsdispensären vid Söderby sjukhus och S:t Görans sjukhus.

Rörande **Tuberkulosrådet**, se sid. 416.

Förtroenderåd.

Jansson, f. Kling, Beda F., tjänsteman, **Johansson, f. Nilsson, J. V. E.** (Thora), fru, (utsedda av sjukhusdirektionen); **Carlsson, B. A. B.**, fattigvårdsinspektör, **Janér, f. Winqvist, Elisabet L.**, fru (utsedda av fattigvårdsnämnden).

Suppleanter: **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, assistent, stadsfullm.; **Grünberger, H.**, ombudsman (utsedda av sjukhusdirektionen); **Engzelius, f. Hansson, Ester K.**, fru; **Gabrielsson, Märta**, socialassistent, fru (utsedda av fattigvårdsnämnden).

Förtroenderådets delegationer.

Ledamöter.

Delegation A: **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**; **Carlsson, B. A. B.**

Delegation B: **Grünberger, H.**; **Johansson, f. Nilsson, J. V. E.** (Thora).

Delegation C: **Jansson, f. Kling, Beda F.**;

Delegation D: **Engzelius, f. Hansson, Ester K.**; **Janér, f. Winqvist, Elisabet L.**

Styresman.

Gentz, C. M. A. (se nedan).

Syssloman, tillika sekreterare (26).

Carlhom, B. A.; mottagningstid: 9—11.

Överläkare (30).

Gentz, C. M. A. (förordn. t. o. m. 30. 4 1958); mottagningstid: 10—11.

Röntgenläkare (30).

Jäderholm, K. B.

Förste underläkare (Ex. 28).

Bauer, H. J. E. (bitr. dispensärläkare); Forsander, K. A. (å dispensärvd.); Göranson, S. F. O. (bitr. röntgenläkare); en vakant (å röntgenavd.).

Läkare (26).

Dispensärdistriktet: Wallén, H. F.; Nordenfors, B. G.; Dahlquist, Irma E. W.; Bluhm, I. L.; Tisell, H. F. A.; Thorell, S. H. J.; Dalén, A. G.

Barnavdelningen: Gunther, J. G. A.; Rollof, L. S.-I.

Läkare för behandling av njurtuberkulos

(7,200 kr. utan rörligt tillägg).

Palmlov, K. P. A.

Läkare för bronchoskopiska undersökningar

(4,800 kr. utan rörligt tillägg).

Richtnér, N. G.

Yrkeskonsulent (22).

Widlund, Å., tjl. (se sid. 502), *tf.* Dahlborg, N. A.

Kammarsskrivare (21).

Jemstedt, S. O., tjl. (se sid. 418), *tf.* Ranskog, H. A. R.

Kontorsassistenter (18).

Dahlborg, N. A., tjl. (se ovan), *tf.* Löfgren, f. Johansson, Anna-Lisa; Fernholm, Gerda; Håkansson, Sigrid V.

Kuratorer (18).

Steen-Jönsson, A. Irene; Alffram, f. Jonsson, M. E. (Lisbeth); en vakant, *tf.* Wallström, A. M. (Greta).

Trädgårdsmästare (18).

Pettersson, R. V.

Dispensärföreståndarinna (17).

Godin, Karin.

Förste kontorsskrivare (16).

Svensson, f. Holmgren, Signe A.

Expeditionsvakt (10).

Töresson, A. R.

Nio dispensärassistenter, en laboratorieöversköterska, en röntgenöversköterska, två översköterskor, sjuutton dispensärsköterskor, en laboratoriesköterska, tre röntgen-sköterskor, åtta kanslibiträden, fyra fotografiska biträden, sjuutton kontorsbiträden, två telefonister, en expeditiönsvakt (halvtidstjänst), ett expeditiönsvaksbiträde, tre sjukvårdsbiträden, sju städerskor.

Skärmbildsbyrån:

Jakobs Torg 3, 1 tr., C. (postgirokontonr 100011).

Mottagningstid: 10—15, lördagar endast 10—11.

Telefon: 10 49 75 (tidsbeställning); 10 44 90 (övriga förfrågningar); 10 49 74 (läkaren).

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1951 antaga Svenska Natlönföreningens mot tuberkulos erbjudande, att den 1 januari 1952 till sjukhusdirektionen utan kostnad för staden överlämna föreningens skärmbildsbyrå tillhörig apparatur och inventarier. Medel anvisades samtidigt av fullmäktige till driften för år 1952. Verksamheten bedrivs i huvudsak efter samma linjer som tidigare. Vid skärmbildsbyrån utföras förutom skärmbildsfotografering även tuberkulinprov och BCG-vaccinationer. För utförande av undersökning i skolor samt på sådana arbetsplatser, där ett större antal personer kunna undersökas vid samma tillfälle, disponerar byrån över en transportabel skärmbildsapparat. Undersökningsavgift utgår med 2,50 kr. per undersökt person. Sedan motion framlagts år 1947 om s. k. hälsoundersökningar hava stadsfullmäktige genom beslut den 21 juni 1954 anvisat sjukhusdirektionen 170,000 kr. för anordnande av dylika undersökningar på försök. Dessa hava förlagts till skärmbildsbyrån. I administrativt hänseende lyder skärmbildsbyrån under sjukhusdirektören. Direktionen har därjämte tillsatt ett rådgivande organ — delegerade för skärmbildsbyrån. För år 1955 uppskattas utgifterna till 224,000 kronor, vilka beräknas bli täckta av inflytande undersökningsavgifter.

Delegerade för skärmbildsbyrån.

Öhman, H. G., prakt. läkare; Gärdstam, R. G. I., med. dr.; Pehrson, C. G., sjukhusdirektör.

Röntgenläkare (Ex. 30).

Vakant, *tf.* Westman, C. E.

Läkare

(7,800 kr. utan rörligt tillägg).

Vakant.

Två röntgenöversköterskor, en röntgen-sköterska, en röntgentekniker, två kanslibiträden, en skärmbildsassistent, ett fotografiskt biträde, sex kontorsbiträden, ett arkivbiträde, en städerska.

Fristående polikliniker.

Så kallade polikliniker, varmed förstas läkarmottagningar, där behandling meddelas åt sjuka, som ej behöva sluten anstaltsvård, hava sedan lång tid tillbaka varit anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasarettet, i syfte att härigenom

erhålla ökat undervisningsmaterial, dels vid olika stadens sjukhus, dels vid sjukhus, där staden enligt avtal disponerar vårdplatser, dels och såsom fristående institutioner, upprättade på enskilt initiativ och utan sammanhang med sjukhus. De sistnämnda övertogs efter hand helt av hälsovårdsnämnden. År 1886 övertogs en poliklinik å Södermalm (år 1930 flyttad till Kornhamnstorg 4), år 1919 en å Norrmalm, där verksamheten upphörde år 1948 samt en år 1931 å Östermalm (den förutvarande s. k. allmänna polikliniken, till vilken staden tidigare alltsedan 1884 lämnat bidrag). Polikliniken vid Kornhamnstorg har under år 1954 överflyttats till lokaler inom f. d. Maria sjukhus (ögon-, öron-, näs- och hals-sjukdomar) och till St Görans sjukhus och Södersjukhuset (hud- och könssjukdomar) samt till lokaler vid Stadshagsvägen 5 (alkoholsjukdomar). I samband med den av stadsfullmäktige den 15 juni 1939 beslutade omorganiseringen av kommunalförvaltningen överflyttades bl. a. polikliniker f. o. m. år 1940 till sjukhusdirektionen, varvid den tidigare under hälsovårdsnämnden hörande könspolikliniken vid St Görans sjukhus införlivades med nämnda sjukhus. Avdelningarna för behandling av könssjukdomar vid poliklinikerna motsvara de i 5 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar omförmälda polikliniker.

Sedan år 1944 har sjukhusdirektionen anordnat mottagningar för män å poliklinik för profylaktisk behandling mot könssjukdomar. Mottagningarna voro till en början förlagda till två av de fristående poliklinikerna samt därefter till Sabbatsbergs sjukhus. Då denna anordning visade sig vara ur klientlets synpunkt mindre lämplig, överflyttades mottagningarna år 1948 till särskilt för ändamålet förhård lokal i huset Arsenalsgatan 3. Sedan k. m:t den 11 maj 1951 medgivit, att statsbidrag må utgå med 4,000 kr. för år till avlönande av läkare under förutsättning att åt särskild läkare uppdrages att i förste stadsläkarens ställe handhåva befattningen med de åtgärder, som avse att förekomma könssjukdomarnas utbredning, har sjukhusdirektionen den 22 augusti 1951 förordnat sundhetsinspektören för könssjukdomar att utan särskilt arvode jämval utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka fr. o. m. den 1 juli 1951.

Avgifterna vid de fristående poliklinikerna äro samma som vid vissa av stadens sjukhus inrättade polikliniker (se sid. 421).

Staden lämnar även bidrag till andra polikliniker (se å avd. 4, sid. 569), nämligen vid Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, ävensom Norrbäckainstitutets polikliniker.

Författningar. Instruktion för läkare vid de av Stockholms stads [hälsovårdsnämnd] sjukhusdirektion inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919 (Kf 1919: nr 5). Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning

av könssjukdomar, med ändr. Instruktion för läkare vid de, jämlikt gällande lag ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar 20 juni 1918, i Stockholm inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919, med ändr.

Mariapolikliniken.

Wollmar Yxkullsgatan 25, Sö.

Stadsfullmäktige hava den 16 mars 1953 fattat beslut angående iordningställande av en poliklinik för alkoholskadade m. m. vid f. d. Maria sjukhus samt för detta ändamål anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 238,700 kr. Stadsfullmäktige hava vidare den 22 februari 1954 anvisat direktionen ett anslag av 550,000 kr. för bl. a. iordningställande av polikliniklokaler för ögon- och öronsjukdomar inom f. d. Maria sjukhus, vilka lokaler hava ersatt sådana vid Kornhamnstorg. Sistnämnda polikliniklokaler hava tagits i bruk den 1 juli 1954.

Styresman.

Moberg, L.-E. (se nedan).

Ögonsjukdomar.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 18—18,30, tisdagar 15,30—16, onsdagar, fredagar och lördagar 8,30—9. Tidsbeställning per tel. 44 29 30.

Poliklinikläkare (B 12).

Vakant, *tf.* Björk, Å. J. V.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: vardagar 13—13,30: t. 44 27 01.

Poliklinikläkare (B 12).

Moberg, L.-E.

Läkare

(21,350 kr. utan röriigt tillägg).

Vakant.

Två översköterskor, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde. — Tre sjukvårdsbiträden, en städerska, en garderobiär.

Polikliniken å Östermalm.

Jungfrugatan 27, n. b., Ö.; t. 60 15 85.

Styresman.

Vakant.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: vardagar 9—9,30.

Läkare

(21,350 kr. utan rörligt tillägg).

Två vakanta.

SjD

Hud- och könssjukdomar (kvinnliga patienter).

Mottagningstid: måndagar och fredagar 18,30—19, tisdagar och torsdagar 12,30—13.

Föreståndare

(11,700 kr. utan rörligt tillägg).

Romanus, f. Starck, Vera.

Kurator (18).

Vakant, *tf.* **Elfverson**, Gudrun (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid St Görans sjukhus); mottagningstid: tisdagar 12,30—13, måndagar och fredagar 18,30—19.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: måndagar och fredagar 12—12,30, tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (5,964 kr.).

Aman, F. J.

Två översköterskor, två kanslibiträden.
— Två sjukvårdsbiträden, städerskehjälp i mån av behov.

Polikliniken i Stadshagen för alkoholsjukdomar.

Stadshagsvägen 5, K.; t. 50 37 46.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 18—19.

Föreståndare (1,500 kr.).

Izikowitz, S. J. (se sid. 446).

Två läkare, en översköterska, en kurator, ett kanslibiträde, en städerska.

Profylaktiska könspolikliniken.

Arsenalsgatan 3, Ö.

Mottagningstid: varje natt 23—7.

De besökande behöva inte uppgiva sina namn. Behandlingen kostnadsfri.

Läkare.

Norman, A. V., extra sundhetsinspektör (se sid. 429).

Tre sjukvårdare.

Beträffande sjukhuspoliklinikerna, se resp. sjukhus. Stockholmsbor äga även hänvända sig till poliklinikerna vid Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, barnsjukhuset Samariten och Allmänna barnbördshuset. Mottagningstider, se telefonkatalogen.

Läkarmottagningar för sockersjuka.

Sedan stadsfullmäktige den 18 december 1934 anvisat hälsovårdsnämnden medel för inrättande av läkarmottagning för sockersjuka, påbörjades verksamheten år 1935 vid dåvarande Maria sjukhus och hälsovårdsnämndens kliniska laboratorium. Efter tillkomsten av Södersjukhuset överflyttades mottagningen år 1943 från förstnämnda till sistnämnda sjukhus. Fr. o. m. år 1940 står kliniska laboratoriet under sjukhusdirektionens förvaltning.

Mottagning å Södersjukhuset: t. 237000 (adress, se sid. 434): tisdagar och torsdagar 9—10. Provtagning måndagar och onsdagar kl. 8.

Läkare

(2,000 kr. utan rörligt tillägg)¹⁾.

Håkanson, E. G., prakt. läkare.

Mottagning å sjukhusdirektionens kliniska centrallaboratorium. St Görans sjukhus (adress och tel. se sid. 467): måndagar 9—11, tisdagar och onsdagar 10—12.

Läkare.

Vakant, *tf.* **Wahlström**, f. Malmberg, Annie M.

Förebyggande mödravård m. m.

Mödravårdscentralerna.

Den förebyggande mödra- och barnavården blev fr. o. m. år 1938 statsbidragsberättigad, varvid vissa former för verksamheten fastställdes enligt då gällande kung. den 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård. Sedan k. m. t. den 25 februari 1938 efter framställning av stadsfullmäktige beslutit, att ledningen av den förebyggande barnavården i Stockholm skulle åligga barnavårdsnämnden, fastställde fullmäktige den 21 november 1938 instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, enligt vilken uppdrogs åt sjukhusdirektionen att handhava ledningen av densamma. K. m. t. har den 15 juni 1944 med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1945 utfärdat ny kungörelse i ämnet, vilken i förhållande till bestämmelserna i tidigare kungörelse bl. a. innebär viss utsträckning av verksamheten, ändrade kompetenskrav för läkare vid mödravårdscentral samt ändrade regler för statsbidragets storlek. Genom stadsfullmäktiges beslut den 19 mars 1945 fastställdes ny instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1944 må till landsting eller stad, som ej deltagit i landsting

¹⁾ Äger därjämte rätt att tillgodogöra sig ersättning med 1 kr. för varje betalat besök.

utgå statsbidrag för anordnande och upprätthållande av rådgivande verksamhet beträffande förebyggande mödra- och barnavård, innefattande jämväl havandeskapsdiagnos, behandling under havandeskap av sjukdomar, vilka föranletts av havandeskapet, och icke fördrå vård å sjukhus, ävensom rådgivning beträffande förebyggande födelsekontroll.

Verksamheten, som skall vara anordnad enligt av medicinalstyrelsen godkänd plan (senast upprättade plan godkänd den 13 januari 1954) bedrivs i Stockholm vid mödravårdscentraler av den typ, som i kungörelsen anges som typ 1, samt vid en mödravårdsstation i Spånga. Mödravårdscentral som i regel skall vara förlagd till mottagnings- eller polikliniklokaler i anslutning till barnbördshus eller barnbördsavdelning vid sjukhus skall tillgodose mödravården i hela dess omfattning inom ett visst angivet område och stå under ledning av legitimerad läkare med specialutbildning i obstetrik och gynekologi. Vid varje central skall erforderligt biträde lämnas av en eller flera barnmorskor eller sjuksköterskor, dock sammanlagt högst tre sådana befattningshavare. Mödravårdsstation skall stå under ledning av tjänsteläkare och vara förlagd till dennes mottagning eller andra för ändamålet lämpliga lokaler. Vården är avgiftsfri.

Statsbidrag utgår till läkare samt barnmorska eller sjuksköterska enligt i kungörelsen angivna grunder.

Författningar. Instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, fastställd av SF 19 mars 1945 (Kf 1945: nr 12). K. kung. ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård 15 juni 1944, med ändr. senast 5 juni 1953.

Kuratorer.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P. (se sid. 438) (för mödravårdscentralen å Södersjukhuset); mottagningstid: vardagar utom lördagar 11—12, 14—15; t. 23 70 00; **Kullman, Barbro B.** (se sid. 427) (för mödravårdscentralen å Sabbatsbergs sjukhus); mottagningstid: vardagar 11—12, tisdagar, onsdagar och fredagar även 13—14; t. 22 05 40; **Lindén, f.** Lindén, Kerstin (för övriga mödravårdscentraler); mottagningstid: Sabbatsbergs sjukhus, onsdagar 9—10, fredagar 18—19; t. 34 26 90.

Mödravårdscentralen vid Sabbatsbergs sjukhus.

Adress och telefon, se sid. 424.

Verksamhetsområde: Norrmalm och Vasastaden.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14 måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Wetterdal, P. L.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Sabbatsbergs sjukhus (sid. 424).

Mödravårdscentralen vid S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K.; t. 51 63 84.

Verksamhetsområde: Kungsholms, S:t Görans och Essinge församlingar.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och torsdagar 14—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westberg, S. V.

Underläkarna vid barnbördsavdelningen tjänstgöra alternerande.

En **första överbarnmorska**, ett halvtidsanställt **sjukvårdsbiträde**.

Mödravårdscentralen vid Södersjukhuset.

Adress och tel.: se sid. 434.

Verksamhetsområde: Storkyrkoförsamlingen samt Södermalm med Danvikstullsområdet, Långholmen, Reimersholme, Herrängen, Liseberg, Långbro, Längsjö och Alvsjö.

Mottagningstid: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar 9,30—10, torsdagar även 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Vakant.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Södersjukhuset (sid. 434).

Mödravårdscentralen vid Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45.

Verksamhetsområde: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Mottagningstid: vardagar 9—9,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Karlson, S.

En **första överbarnmorska**.

Mödravårdscentralen i Hammarbyhöjden.

Nathorstvägen 3, Johanneshov; t. 49 61 08.

Verksamhetsområde: Bandhagen, Stureby, Örby samt Enskede församling utom Fagersta,

Sjd

Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Södertörns villastad, Tallkrogen och Årsta.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 18—19, tisdagar, onsdagar och fredagar 14,30—15,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Rosengren, E. G.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede; t. 947701.

Verksamhetsområde: Fagersjö, Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Södertörns villastad och Tallkrogen.

Mottagningstid: onsdagar och fredagar 13,30—14,30, måndagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Hedberg, G. T. V.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Årsta.

Hjälmarvägen 30, Johanneshov; t. 191801.

Verksamhetsområde: Årsta och Östberga.

Uppllysningar om mottagningstider lämnas av sjukhuscentralen; t. 22 30 80.

Föreståndare.

Vakant.

En första överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten; t. 46 45 20.

Verksamhetsområde: Fruängen, Jakobsberg, Hägerstensåsen, Sättra, Västberga norr om Södertäljevägen och Västertorp.

Uppllysningar om mottagningstider lämnas av sjukhuscentralen; t. 22 30 80.

Föreståndare.

Vakant.

En distriktsbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Aspudden.

Hägerstensvägen 120, Hägersten; t. 45 03 38.

Verksamhetsområde: Aspudden, Gröndal, Hägersten, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Nybohov, Solberga och Västberga söder om Södertäljevägen.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 17,30—18,30, tisdagar och onsdagar 13,30—14,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Domeij, J. E. G.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdscentralen i Alvik.

Kommunalhuset, Gustavslundsvägen 168—170, Bromma; t. 26 17 04.

Verksamhetsområde: Blackeberg, Räcksta, Vällingby samt Västerleds och Bromma församlingar.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13,30—14,30, onsdagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westring, L.

En första överbarnmorska, ett biträde.

Mödravårdsstationen i Spånga.

Spånga stationsplan 3, Spånga; t. 36 00 58.

Verksamhetsområde: Spånga församling utom Blackeberg, Räcksta och Vällingby.

Mottagningstid: läkaren andra och fjärde torsdagen, barnmorskan även första och tredje torsdagen i månaden 14—15.

Läkare.

Thorfinn, J. E. F.

En distriktsbarnmorska.

Rådgivningsbyrå för sexualfrågor.

Döbelnsgatan 59, n. b.. Va.; t. 30 62 15, 33 40 34; mottagningstid beställes per tel. alla vardagar 10—12.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 30 jun 1933 inrättades vid Sabbatsbergs sjukhus en sexualhygienisk poliklinik för rådgivning i sexualfrågor. Polikliniken öppnades den 18 oktober 1933. För rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte anordnade sjukhusdirektionen från den 1 oktober 1942 särskilda kuratorsmottagningar för abortsökande kvinnor. Sedan dessa mottagningar år 1949 förlagts till nuvarande lokaler i huset Döbelnsgatan 59, där en rådgivningsbyrå för sexualfrågor inrättades, nedlades den ovannämnda sexualhygieniska polikliniken, vars verksamhet överflyttades till rådgivningsbyrån.

Enligt k. kung. den 21 december 1945 må statsbidrag utgå till landsting eller stad, som ej deltagit i landsting, för anordnande och

upprätthållande av verksamhet för stöd åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Ledningen av verksamheten tillkommer i Stockholm sjukhusdirektionen. Statsbidrag utgår till läkares och kurators avlönning med i kungörelsen angivna belopp. All rådgivning samt utfärdande i samband därmed av intyg skall ske utan kostnad för de sökande. Även övrig rådgivning utöver vad som angives i författningen är kostnadsfri enligt stadsfullmäktiges beslut den 23 maj 1945.

Kurator vid rådgivningsbyrå för abortsökande erhåller av medel, som av k. m:t för ett år i sänder ställas till medicinalstyrelsens förfogande, visst belopp för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator. Beloppet har maximerats till 4,000 kr. för varje rådgivningsbyrå och budgetår räknat. För budgetåret 1954—55 har medicinalstyrelsen beordrigats utgiva ytterligare högst 10,000 kr. till fördelning vid olika rådgivningsbyråer i landet. För sistförklutna budgetår ha 6,700 kr. ställts till förfogande för verksamheten i Stockholm. Innan ovannämnda statliga understöd började utgå, hade understöd för avhjälpande av tillfälliga behov utgått av kommunala medel till abortsökande kvinnor. Sjukhusdirektionen har senast den 2 november 1949 fastställt regler för utgivande av sådant understöd. Detta utdelas av en delegation vid byrån bestående av byråns föreståndare, förste kuratorn samt ytterligare en kurator vid byrån. Kuratorn jämte två suppleanter för denne utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder. Stadsfullmäktige hava för år 1955 anvisat 25,000 kr. för denna understödsverksamhet.

Författning. K. kung. 21 dec. 1945 ang. statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte, med ändr.

Understödsdelegerade.

Byråföreståndaren; Askund, f. Lagererantz, L. V. U. (Lis); Jonsson, M. R. A. (Margit).

Suppleanter: Bergman, f. Gromark, Gertrud M.; Hasselquist, Anita D. (för Jonsson).

Föreståndare¹⁾.

Westberg, S. V. (se sid. 432); t. 30 10 77.

Poliklinikläkare (Ex. B 12).

Sjövall, T. S. T.; t. 34 29 79.

Förste kuratorer (Ex. 19).

(Deltidstjänster.)

(Tilläggsarvoden 732 kr.)

Askund, f. Lagererantz, L. V. U. (Lis); t. 30 69 11.

En vakant, *tf.* Jonsson, M. R. A. (Margit); t. 30 29 12.

¹⁾ Tillika överläkare å gynekologisk-obstetriska avd. vid S:t Eriks sjukhus.

Kuratorer (18).

(Tilläggsarvoden 732 kr.)

Bergman, f. Gromark, Gertrud M.; Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R.; Glemme, f. Malme-ström, Margareta; Hasselquist, Anita D.; Haste, f. Bohvin, Kerstin Ch.; Jonsson, M. R. A. (Margit), tjl., halvtid (se ovan); Nordh, Ellen (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid Södra barnbördshuset-Maria sjukhus); Schylander, Eva M. M.

Å byrån tjänstgöra f. n. ett tjugotal läkare och ytterligare ett antal kuratorer.

Tre kanslibiträden, ett kontorsbiträde, sjuksköterske- eller barnmorskepersonal i mån av behov.

Sjukvården i hemmen.

Stadssjuksköterskor.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 september 1920 anvisa medel för att med sjukvård i hemmen genom s. k. stadssjuksköterskor tillhandagå obemidlade och mindre bemedlade. Dessa stadssjuksköterskor äro f. n. 27 till antalet. Vården lämnas kostnadsfritt åt obemidlade; mindre bemedlade erlägga däremot viss moderat avgift, lämpad efter råd och lägenhet. Med denna verksamhet avses såväl att bereda bättre vård i hemmen för sjuka inom nämnda befolkningsgrupper som ock att minska kraven på sjukhusvård.

Sjukvårdssystrar, för vård av fattiga sjuka i hemmen, finnas även anställda hos vissa sjukvårdsföreningar, av vilka flera erhålla bidrag av ett på sjukhusdirektionens stat uppfört anslag till sjukvårdsföreningar, se sid. 569.

Tjugusju stadssjuksköterskor.

Taxa. Av sjukhusdirektionen utfärdad taxa 7 dec. 1949 för stadssjuksköterskorna.

Barnmorskor.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Enligt k. m:s förordning den 30 juni 1943 (med ändr.) om anställande av distriktsbarnmorskor skall riket för tillgodoseende av barnaföderskors behov av förlossningshjälp vara indelat i barnmorskedistrikt. Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Ledningen av barnmorskeväsendet inom varje sådant distrikt tillkommer en barnmorskestyrelse.

Efter framställning av stadsfullmäktige har k. m:t den 6 februari 1942 medgivit, att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm.

Det åligger distriktsbarnmorska att utan ersättning lämna förvård åt havande kvinnor, bi-

SjD träda vid förlossning i hemmet, ävensom lämna eftervård åt kvinnor, som förlösts i hemmet.
Tre distriktsbarnmorskor.

Stockholms hemsamaritkommitté.

De rådande svårigheterna att tillgodose allmänhetens behov av sjukhusvård äro till stor del försakade av sjukhusens brist på sjukvårdspersonal. För att i viss mån råda bot på dessa förhållanden bildade vissa av kvinnoorganisationerna i Stockholm en kommitté, Stockholms hemsamaritkommitté, med uppgift att ansvara för, av organisationen bedrivna hemsjukvård. Stockholms hemsamaritkommitté konstituerades vid sammanträde den 13 april 1950 och verksamheten igångsattes den 15 maj 1950 med 9 hemsamariter. Verksamheten har sedan dess utökats så att den i slutet av 1954 sysselsätter 90 hemsamariter. Kommittén står som huvudman för verksamheten och är tillika arbetsgivare för hemsamariterna. Utbildningen av dessa ombesörjes genom särskilda av arbetsnämnden i Stockholm anordnade utbildningskurser. Hemsamariternas uppgifter äro att ombesörja hemsysslor och enklare sjukvård. Rätt att rekvirera s. k. hemsamarithjälp tillkommer i staden verksam läkare, stadssjuksköterska, kurator eller sjuksköterska hos kommunalt understödd sjukvårdsförening. Beställning av hemsamarithjälp sker genom sjukhuscentralen, vars läkare prövar behovet och lämpligheten av rekviderad hjälp. Fördelningen av arbetsuppgifterna på olika hemsamariter handhaves av hemsamaritkommittén. Sjukhusdirektionen har fastställt avgift för lämnad hjälp med 2,50 kr. per timme med möjlighet till nedsättning i eller befrielse från avgift i förekommande fall. Staden bidrager till samtliga med hemsamaritverksamheten förenade kostnader, sedan inlutna avgifter frånräknats. Stadsfullmäktige hava för verksamheten under år 1955 beviljat ett anslag å 250,000 kr.

Ordförande.

Palme, f. Knieriem, Elisabeth S., fru.

Övriga ledamöter.

Hagström, f. Svensson, Anna M., studierektor, vice ordf.; Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör, sekr.; Öhman, H. G., prakt. läkare; Nordenson, f. Lagercrantz, Clare, fru; Kleinert, f. Malmfö, Linnéa A., föreståndarinna; Unander-Scharin, f. Gezelius, Birgit M. A., fru; Rasch, f. Ydström, Margit H. L., fru.

Sekreterare.

Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör; Regeringsgatan 79, C; t. 22 30 00.

Hemsamaritkommitténs expedition.

Hantverkargatan 12, 3 tr., K.; t. 51 16 73.
Expeditionstid: måndagar—fredagar 8,30—11, 13—15, lördagar 8,30—11.

Assistenter.

Rentzhog, f. Kalin, Karin E. M.; Dahlqvist, f. Karlsson, H. M. I. (Gärd) (deltidstjänst).

Skolhemmet för astmasjuka.

Årsta gamla skola (postadress: Stockholm 9); t. 45 31 71.

Verksamheten vid skolhemmet påbörjades höstterminen 1936 på initiativ av skolläkaren vid folkskolorna i Brännkyrka församling. I Årsta gamla folkskola, som ställdes till förfogande och försågs med erforderlig inredning av folkskoledirektionen, iordningställdes en särskild lokal, inredd och skött på ett ur allergisk-hygienisk synpunkt tillfredsställande sätt, till bostad för astmasjuka barn, vilka härigenom bereddes vistelse i en omgivning, där de faktorer, som i hemmen framkalla astma, avlägsnats.

Verksamheten finansierades under läsåret 1936/1937 genom bidrag från stiftelsen Karin och Ernst August Bångs minne samt stiftelsen Therese och Johan Anderssons minne. Då medel icke fortsättningsvis kunde erhållas av nyssnämnda fonder, och hemmet visat sig vara till stor nytta för barnens hälsa, övertogs förvaltningen enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 december 1937 av hälsovårdsnämnden, som för den omedelbara förvaltningen utsåg en särskild styrelse. Fr. o. m. den 1 januari 1940 överflyttades hemmets förvaltning till sjukhusdirektionen. Den särskilt utsedda styrelsen fungerade till år 1942, då sjukhusdirektionen övertog den direkta förvaltningen av hemmet.

För närvarande kan 20 barn beredas plats i hemmet. Efter intagningen underkastas de en allsidig undersökning. I vissa fall sker specialundersökning å sjukhus. Under vistelsen i hemmet stå de under noggrann fortlöpande läkar kontroll.

Under terminerna vistas barnen i skolhemmet med undantag för söndagar eller ferier under pågående termin, då de vistas i sina hem. De barn, som av föräldrarna ej kunna beredas lantvistelse under sommarferierna, placeras å högfjällskoloni. Barnen erhålla vanlig skolundervisning tillsammans med andra barn. Sedan folkskoleledningen hösten 1950 inrättat särskild bespisningslokal, intaga de samtliga måltider i hemmet, varav frukostmålet ingår i den för alla skolbarn tillgängliga skolbespisningen. Middagsmålet erhålles från Nyboda hemmet. För läxhjälp åt barnen har folkskoleledningen ställt lärarkraft till förfogande.

Läkare (3,000 kr. utan rörligt tillägg).
Nordenfors, B. G.

Föreståndarinna (1 kl.) (17).

Johnson, Emy L. M.

Två sjukvårdsbiträden samt städerskehjälp i mån av behov.

Öppna vårdar av psykiskt sjuka.

Adresser: överläkaren, expeditionen och kuratorsexpeditionen: Klara Södra Kyrkogata 11, C.; psykiatriska polikliniken, Serafimerlasarettet, Hantverkargatan 2, K.; centralhemmet och hemvården, Åsbärbý gård, Östuna, Knivsta. Mottagningstider och telefoner, se nedan.

Utackordering av psykiskt sjuka i öppen vård skedde fr. o. m. 1 juli 1924 genom dåvarande fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå, som anordnade s. k. familjevård för lugnare sinnessjuka. Efter utackorderingsbyråns överförande till barnavårdsnämnden förlades ifrågarörande gren av utackorderingsverksamheten under barnavårdsnämnden. Fr. o. m. år 1927 ställdes den under hälsovårdsnämnden och år sedan år 1933 uppförd å sjukhusdirektionens stat.

Den polikliniska mottagningen samt hjälpverksamheten leder sitt ursprung från år 1914 på enskilt initiativ inrättad kuratorsinstitution för sinnessjuka, som år 1917 övertogs av dåvarande hjälpföreningen för psykiskt sjuka och erhöi namnet hjälpbyrå för psykiskt sjuka. Byrån upprätthölls av hjälpföreningen (med bidrag av kommunen) t. o. m. år 1930 efter vilken tid den övertogs av hälsovårdsnämnden och införliades med stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Hjälpföreningen, som år 1946 ombildades till stiftelsen hjälpfonden för psykiskt sjuka, upplöstes i och med utgången av år 1949. Stiftelsens fonder, omkring 70,000 kr., överlämnades härvid till drätselnämnden för förvaltning. Enligt donators föreskrifter disponeras avkastningen av kuratorn vid den till öppna vårdar anslutna polikliniska mottagningen till förman för psykiskt sjuka såvitt möjligt i form av hjälp till självhjälp.

Ett centralhem för vård av psykiskt sjuka är beläget å Åsbärbý gård, Östuna, Knivsta, dit det år 1938 flyttades från Ledinge gård vid Knivsta. Den 16 oktober 1944 beslöt stadsfullmäktige anvisa medel för förvärfv av egendomen Gredelby (Kölängen) i Knivsta socken för uppförande där av ett nytt centralhem.

Förvaltningen av den öppna vårdar handhaves av sjukhusdirektionen. Till och med år 1953 handhades förvaltningen av en särskild styrelse av fem ledamöter och tre sup leanter, utsedda av direktionen. Till och med år 1949 utsågs en ledamot och en suppleant av den ovannämnda, numera upplösta, hjälpföreningen för psykiskt sjuka. Sjukhusdirektionen har genom kungl. brev den 5 februari 1954 medgivit att utan hinder av föreskrifterna i 4, 5 och 7 kap. stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket tills vidare i enlighet med av direktionen föreslagen »Ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka» anordna öppen vård inom ett angivet område av Stockholms län.

Den öppna vårdar har till uppgift att bereda

vård åt eller medelst hjälpverksamhet bistå: psykiskt eller nervöst sjuka personer, som eljest lida av rubning i själsverksamheten, allt under förutsättning att de anses kunna vistas utom sinnessjukhus utan fara för annans personliga säkerhet eller eget liv. Vården omfattar vård i enskilt hem (hemvård), efter därom med dess innehavare träffat avtal, vård i av staden eventuellt för ändamålet anordnad centralhem, poliklinisk vård samt hjälpverksamhet. Efter förslag av överläkaren beviljas vård av därför lämpade fall i enskilt vilohem.

I enskilt hem må icke mot betalning vårdas sjuk, som icke tillhörr den öppna vårdar. I samma hem må vårdas allenast sjuka av samma kön, till antalet ej överstigande 20. I vårdar skall ingå de sjukas nödiga tillsyn och skötsel samt förseende såväl med god och tillräcklig föda som ock med behörigen uppvärmd, belyst, städad och med nödiga möbler försedd bostad, bestående av sovrum jämte erforderliga dag- och matrumsutrymmen.

Överläkaren tillkommer att godkänna de till den öppna vårdar avsedda hemmen efter av sjukhusdirektören fastställda normer. Avtal må ej träffas med annan än den, som av kyrkoherde, kommunalnämndsordförande eller annan trovärdig person, vitordats såsom lämplig att handhava vårdar av psykiskt sjuka. För varje hem skall finnas en för hemmets vårdverksamhet ansvarig föreståndare (vårdare). Överstiger antalet vårdade fem, skall föreståndaren eller av honom anlitad lämplig person huvudsakligen ägna sig åt vård och tillsyn av de sjuka. Föreståndarna skola angivas i ovan nämnt avtal.

Vid den öppna vårdar skola vara anställda en överläkare samt erforderligt antal övriga läkare, föreståndarinnor och översköterskor, sköterskor, kuratorer och övrig personal.

Överläkaren åligger bl. a. att leda och övervaka den öppna vårdar, tillse att ordningen upprätthålles och meddelade föreskrifter noggrant efterlevas; att övervaka att honom underställd personal vederbörligen fullgör sina åligganden; att öva tillsyn över att inom den öppna vårdar anordnade centralhem och anlitade enskilda hem hygienens fordringar tillgodoses samt ägna särskild uppmärksamhet å mathållningen därstädes i avseende å matens beskaffenhet och tillräcklighet; att besluta om intagning av sjuk i centralhem eller enskilt hem samt om fördelning av de sjuka samt utskrivning; att minst en gång i månaden eller oftare, där han så finner erforderligt eller sjukhusdirektionen så påfordrar, besöka de intagna samt att i enlighet med av sjukhusdirektionen fastställda formulär låta föreliggare över för vård intagna, ävensom journal över en var av dem för anteckning av sådant, som kan vara av betydelse för klarläggande av den intagnes tillstånd.

Överläkaren skall dessutom ställa sig till efterrättelse vad eljest i särskild instruktion av sjukhusdirektionen kan värda föreskrivet.

SJD

Vid den öppna vårderna anställd personal är underkastad i instruktioner eller eljest av sjukhusdirektionen, sjukhusdirektören eller överläkaren i tjänsten meddelade föreskrifter.

Föreståndarinnan och översköterska skall äga behörighet för befattning som översköterska vid Stockholms stads sinnessjukhus.

Poliklinisk behandling lämnas av specialutbildade läkare vid mottagningar å Serafimerlasarettet måndagar och torsdagar från kl. 15,30; mottagningstid beställes per tel. 11 97 32.

Stadsfullmäktige hava i 1954 års stat anvisat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. till uppförande av en byggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus, till vilken nuvarande poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka skola överflyttas (se sid. 432).

Hemvård samt vård å centralhem ersättes av den vårdade eller den för honom betalningskyldige med 3 kr. per dag. Nedsättning eller befrielse från avgift prövas av sjukhusavgiftsdelegerade respektive vederbörande församlings fattigvårdsstyrelse.

Författningar. Inrikesdepartementets ämbetskrivelse till medicinalstyrelsen 5 februari 1954 med ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka (Kf 1954: nr 6). Sinnessjuklagen 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. K. brev 6 dec. 1935 till medicinalstyrelsen ang. särbestämmelser för Stockholms stads sinnessjukvård (Kf 1935: nr 30), med ändr. 19 nov. 1937.

Styresman.

Hallberg, K. V. (se nedan).

Sysselman.

Ohlson, G. A.; t. 51 08 25 (se sid. 432).

Överläkare (B 19).¹⁾

Hellberg, K. V. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1958); mottagning måndagar och torsdagar 15,30—16,30 (å psykiatriska polikliniken, Serafimerlasarettet, endast efter förhandsanmälan å t. 11 97 32), tisdagar och fredagar 10—12 (å expeditionen), t. 21 79 82.

Biträdande läkare (B 15).¹⁾

Grönwald, A. J. F.; t. 11 17 35; mottagnings-tid: tisdagar och fredagar 10—12.

Förste kontorsskrivare (16)

(å expeditionen).

Vakant, *tf.* Larsson, Elsa C.; Klara Södra kyrkogata 11, 1 tr., C.; expeditionen: t. 11 74 70.

¹⁾ Innehavaren äger rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

Inspektris (19)

(för hemvården).

Johansson, Linnéa M.; t. 018—941 26

Första översköterskor (15)

(för hemvården).

Johansson, Kerstin E.; Andersson, T. D. Ingegerd.

Föreståndarinnan (1 kl.). (17)

(för centralhemmet å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, t. 018—941 49).

Vakant.

Biträdande läkare

(9,600 kr. utan rörligt tillägg)

(å psykiatriska polikliniken).

Berggren, H. N. G. (se sid. 447); Hård af Segerstad, G. J. F. (se sid. 447); Stjernberg, F. L. (se sid. 437); mottagning måndagar och torsdagar 15,30—16,30 (endast efter förhandsanmälan å t. 11 97 32).

Kuratorer (18)

(å psykiatriska polikliniken).

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar utom lördagar 10—11.

Leufvén, G. E. S. (La); t. 11 97 32; Ågren, Saga E. E.; t. 11 97 33; Holmqvist, f. Svenler, Birgit M.; t. 20 28 34.

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibiträde* och två *kontorsbiträden* å expeditionen, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*, en deltidsanställd *översköterska* å psykiatriska polikliniken, en *trädgårdsförman*, en *sköterska*. — En *kokerska* och två *biträden* å centralhemmet.

Bakteriologiska centrallaboratoriet.

Dalagatan 11 B (ingång fr. Vasaparken) (postadress: postfach 177, Stockholm 1); laboratoriet öppet: vardagar utom lördagar 9—16, lördagar 9—14, sön- och helgdagar 9—11; t. 34 03 90. *Hänvisning rörande jourhavande bakteriolog* lämnas efter växelns stängning per t. 22 66 61 eller 22 66 62, sön- och helgdagar dessutom (huvudsakligen 9—11) t. 34 03 93.

Sjukhusdirektionens bakteriologiska centrallaboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet 1901. Laboratoriet överflyttades fr. o. m. 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen.

På laboratoriet utföras bakteriologiska undersökningar, utredningar i hälsovårdsärenden m. m. hörande till sjukhusdirektionens och hälsovårdsnämndens verksamhet samt provtagning och substratberedning för stadens sjukhus. Ersättning för utförda undersökningar utgår enligt taxa. Den 3 mars 1950 förseddes epidemilagen av den 19 juni 1919 med ett tillägg (23a §),

innebärande att kostnaderna för undersökning av prov för sjukdom, som avses i § 2 mom. 1 nämnda lag, skola utföras utan kostnad för den sjuke eller hälsovårdsnämnden. Kostnaderna härför skola gäldas av epidemidistriktet, där ej bekräftande viss sjukdom föreskrivits, att kostnaden skall gäldas av statsmedel. Undersökning av upphostningsprov (utstrykningspreparat) för tuberkulos utföres kostnadsfritt för i Stockholm boende personer.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 juli 1947 anvisa 1,945,000 kr., varjämte den 15 oktober 1949 beviljats ett tilläggsanslag å 655,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för laboratoriet i anslutning till Sabbatsbergs sjukhus. Denna nybyggnad togs i bruk under år 1952.

Instruktioner m. m. Hälsovårdsnämndens instruktioner för överläkaren vid nämndens bakteriologiska laboratorium 13 mars 1934 och för assistent 24 okt. 1933. Taxor för undersökning av prov samt för bakteriologiska substrat, fastställda av sjukhusdirektionen 4 mars 1953.

Styresman (arvode 1,608 kr.).

Daive, H. L. (se nedan).

Överläkare (B 13).

Daive, H. L. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1955); mottagningstid: 12—12,30; Packalén, K. T. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959); mottagningstid: 12—12,30; Svedmyr, E. A. V. ¹) (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1958); mottagningstid: 12—12,30.

Laboratorer (33).

Peterson, N. O. A.; Tunevall, T. G.

Avdelningsföreståndare (30).

Lagermalm, G. W. R.; en vakant, *tf.* Lundblad, K. P. G.

Laboratorieläkare (30).

Ericsson, f. Rosell, Britta M.; Thorsson, K.-G. J.; Melén, B. Hj.; Kjellén, L. E.

Konsulterande biolog

(16,900 kr. utan rörligt tillägg).

Frisk, B. Å.

Maskinmästare, tillika instrumentmakare (19).

Öström, K. O.

Kontorsassistent (Ex. 18).

Vakant, *tf.* Grahn, Signe H.

Laboratorieföreståndarinna (17).

Paulsson, E. M. V. (Greta).

¹) Med skyldighet att vara konsulterande virolog vid Epidemisjukhuset med ett arvode av 3,600 kr. jämte rörligt tillägg.

Förste preparator, tillika förråds-mästare (16).

Lundgren, D. A.

Första laboratriser (14).

Austrin, Siri E. V.; Dahlqvist, Ester D.; Engström, Inga M.; Olin, f. Broberg, Britta; Johansson, Margit M.

Preparatorer (14).

Törnqvist, A. H.; Lindberg, G. S. M.; Thorén, G. V.

Tjugufyra laboratriser, tre kanslibiträden, sju biträdande preparatorer, en expeditionsvakt, två kontorsbiträden, en telefonist, fyra djurskötare, en reparatör, en bilförare, nio sjukvårdsbiträden samt tillfällig personal i mån av behov.

Kliniska centrallaboratoriet.

S:t Görans sjukhus, ing. Kungsholmsgatan 109, K.; t. 22 20 40: centrallaboratoriet; prov mottagas 9—15; undersökningar av basalomställning och magsaft beställas per tel. 9—16; blodprov tagas utan föregående anmälan 9,30—10,30.

Sjukhusdirektionens kliniska laboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet år 1925. Laboratoriet överflyttades fr. o. m. 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen. Verksamheten, som från början bedrivits i lokaler i huset Vasagatan 13 överflyttades år 1941 till S:t Görans sjukhus.

På avdelningen utföras olika medicinsk-kemiska undersökningar (å blod, urin m. m.) samt undersökningar av basalomställning, allt enligt fastställt taxa. Undersökningarna äro kostnadsfria för medellösa personer.

Taxa. Taxa för undersökningarna, fastställd av sjukhusdirektionen 16 maj 1944, med ändr. 23 maj 1951.

Överläkare (35).

Vakant.

Laborator (30).

Vakant, *tf.* Nilsson, N. G. R.

Underingenjör (23).

Etzler, f. Eriksson, Elsa S. M.

En laboratorieöversköterska, två laboratoriesköterskor, en laboratoriesköterska (deltid), ett kanslibitråde. — Ett sjukvårdsbiträde, en städerska.

S:t Eriks sjuksköterskeskola.

(Stockholms stads sjuksköterskeskola.)

Jägargatan 20, Sö. (postgirokonto nr 158160); t. 44 98 70 (växel).

Stockholms stads sjukhusdirektion erhöill genom beslut av stadsfullmäktige den 20 november

1939 medel till anordnande av en sjuksköterskeskola.

Enligt för skolan gällande reglemente handhaves den omedelbara ledningen av skolan av en styrelse, bestående av sju ledamöter jämte fyra suppleanter, vilka av sjukhusdirektionen utses för en tid av fyra år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara läkare och en sjuksköterska med erfarenhet beträffande den slutna och öppna hälsovården. Vidare skall en ledamot och en suppleant äga erfarenhet från pedagogisk verksamhet.

Skolan började sin verksamhet den 1 februari 1940 i lokaler, som intill den 1 oktober 1944 voro förhyrda i fastigheten 7—9 vid Kungsklippan.

För uppförande av en skolbyggnad på Södersjukhusets tomt anvisade stadsfullmäktige anslag på tillsammans 4,515,000 kr. Byggnadsarbetena igångsattes i februari 1948 och slutfördes under loppet av år 1950. I avvaktan på färdigställande av sagda nybyggnad överflyttades skolan i september 1944 till Södra barnbördshuset—Maria sjukhus. Den nya skolbyggnaden togs i bruk i oktober 1950. Enligt överenskommen med staten har till barnmorskelläroanstalten upplåtits undervisnings- och expeditiionslokaler jämte bostäder för föreståndarinnan, instruktionsköterskor samt c:a 70 elever.

S:t Eriks sjuksköterskeskola hade vid årsskiftet 1954/55 259 elever, fördelade på 7 kurser. Nya kurser börja årligen i mars och september med c:a 40 elever i vardera. Före antagandet genomgår den sökande en c:a 2 månaders provtjänstgöring. Elev erhåller under lärotiden fri undervisning, bostad, kost och tvätt. Därför erhåller elev kontant arvode, vilket utgår med 50 kr. per månad under tredje—tjugufjärde månaden och därefter med 80 kr. per månad under tjugufemte—fyrtioandra månaden. Vid sjukdom erhåller elev fri läkavård och fri medicin.

Den teoretiska undervisningen meddelas dels i särskilda läskurser, omfattande en tid av 7 månader, dels jämsides med den praktiska utbildningen.

Den praktiska utbildningen försiggår vid Södersjukhuset, S:t Eriks, Söderby och Beckomberga sjukhus, Epidemisjukhuset, Radiumhemmet, Karolinska institutets pediatrika klinik, Sachska barnsjukhuset och barnsjukhuset Samariten. Skolan uppbär av resp. sjukhus ersättning för elevernas sjukhusarbete.

Eleverna beredas tillfälle till hospitering i öppen vård hos stadssjuksköterskorna och sjuksköterskorna samt vid barnavårdcentralerna.

Därför kunna genom skicklighet förtjänta elever erhålla stipendier.

Stadgar. Reglemente för S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställt av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 97). Bestämmelser rörande elevernas vid S:t Eriks sjuksköterskeskola kontantförmåner m. m., antagna av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 98). Bestämmelser ang. utdelning av stipendier vid S:t Eriks sjuksköterske-

skola, fastställda av sjukhusdirektionen 10 sept. 1952 (Kf 1952: nr 70).

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 1,692,482 kr. (däruv engångs 18,350 kr.); inkomster: driftbudgeten 652,800 kr.

Styrelse

(vald för tiden 1952—1955).

*Sahlgren, E. J. A., professor, överläkare, ordf.; *Anderson, Knut Hj., kontorschef, *Hedelius, A. Hj., lektor; *Hermansson, f. Johansson, Agnes E., folkskollärarinnan, kassaförvaltare; *Höjer, Gerda, ombudsman; *Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullmäts 2:e vice ordf.; *Öhman, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter¹⁾: *Ander, f. Eriksson, Elsa S., assistent, stadsfullm.; *Lindgren, E. Ingeborg, f. d. köterska; *Rabo, Mäjt B., sjuksköterska; *en vakant.

Sekreterare (2,400 kr.).

Lindström, E. L. A., intendent (se sid. 436).

Föreståndarinnan (23).

Dahlström, Anna B. I.

Läkare

(2,500 kr. utan rörligt tillägg).

Hafström, T. E. G:son (se sid. 437.).

En **elevehemsföreståndarinnan**, åtta **instruktionsköterskor**, en **översköterska**, ett **kanslibiträde**, ett **kontorsbiträde**. — Fyra **port- och telefonvakter**, två **tvättbiträden**, nittio **städerskor**, sju **städerskor** (halvtidstjänster).

Sjuk- och djurtransportväsendet m. m.

Till slutet av år 1913 verkställde brandkåren huvudsakligen transporter till sjukhus av personer utsatta för olycksfall och hyrverksaktiebolaget Frey av sjuka personer i övrigt. Fr. o. m. 1914 övertog brandkåren båda dessa slag av transporter.

Ehuru en del av här nedan omnämnda beredskapsanordningar ej stå under inseeende av sjukhusdirektionen, ha emellertid här för överskådligens skull på ett ställe sammanförts uppgifter om samtliga i huvudstaden tillgängliga anordningar för transport m. m. av sjuka personer eller av sjuka eller döda djur.

¹⁾ Ordföranden skall vid förfall ersättas av vakant suppleant, ledamoten fröken Höjer av suppleanten fröken Rabo samt ledamöterna fru Hermansson och hrr Anderson, Öhman, Hedelius och fru Kollberg av suppleanterna fru Lindgren, vakant suppleant, fröken Rabo och fru Ander.

1) *Sjukvagnar*, avsedda för transport av sjuka eller skadade personer, vilkas transportande i annat fordon eller på annat sätt skulle medföra skada eller ökat lidande.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan på telefon (namnanrop: brandkåren, eller därest namnanropet är blockerat 22 77 00) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel och sjukhuscentralen.

Vid rekvisition skall om möjligt uppgivas:

a) den sjukes eller skadades namn; b) sjukdomens eller skadans beskaffenhet; c) lägenheten eller platsen, varifrån och till vilken transport skall ske.

Sjukvagn må icke anlitas utan att verkligt behov föreligger; missbruk härav kan medföra, att det ändamål, för vilket den är avsedd, icke kan uppfyllas.

Ersättning för sjuktransport erlägges:

med 10 kr.

vid transport inom stadens område ävensom till Söderby sjukhus — dock att transport, som äger rum mellan stadens sjukvårdsanstalter eller mellan av staden disponerade vårdplatser eller som föranledes av att å stadens vårdplatser intagna patienter behöva underkastas behandlingar eller undersökningar, som ej kunna meddelas å vederbörande sjukhus ävensom transport av medelösa personer samt av personer, utsatta för olycksfall å allmän plats eller å allmänt ställe (varmed i detta sammanhang förstås gator, broar, torg och allmänna planteringar), är kostnadsfri;

med 15 kr.

vid transport från eller till plats, belägen utom stadens område, då för transporten åtgår en tid, icke överstigande en halvtimme med tillägg av 10 kr. för varje påbörjad halvtimme därutöver.

Betalning för transport uppbäres vid transport till sjukhus genom resp. sjukhus' försorg samt vid transport från sjukhus eller från och till annan plats av brandkåren.

Transport av sjuka äger rum även medelst polisradio-bilar. Avgiften utgår i vissa angivna fall med 7 kr. 50 öre.

För transport av sjuka personer står sedan hösten 1929 jämväl till förfogande ett Svenska skärgårdsförbundet tillhörigt sjuktransportflygplan, stationerat vid Roslagens flygflottill, Hågernäs (t. »Flygambulansen») och avsett för sjuktransporter huvudsakligen inom östra Svealand. För flygplanet erforderlig personal och hangar bekostas av statsmedel samt viss del av årliga underhållet av Stockholms läns landsting. Beträffande driftkostnaderna har förutsatts, att bemedlade sjuka själva skola bestrida transportkostnaderna (ca 80 kr. per flygtimme) samt att för obemedlade sjuka kostnaderna skall bestridas av vederbörande landsting eller stad. Sjukhusdirektionen är bemyn-

digad att av i stadens stat till sjuktransporter anvisade medel bestrida kostnaderna för transport medelst ifrågakvarande flygplan av mindre bemedlade, i Stockholm hemortsberättigade personer, som på grund av olycksfall eller hastigt påkommande sjukdom befinnas vara i behov därav.

På stadens bekostnad och genom Svenska röda korsets försorg hava vidare å sju olika platser i huvudstaden (Johannes, Kungsholmens, Östermalms, Katarina och Brännkyrka brandstationer, Riksdagshuset samt Vanadisgaraget, Hudiksvallsgatan 4) upplagts sjukvårdsmaterialafförråd, avsedda för röda korsets sjukvårdsberedskap. Denna sjukvårdsberedskap har till uppgift att på kallelse av vederbörliga polis-, brandkårs- och järnvägsmyndigheter ställas till myndigheternas förfogande för samarbitshjälp vid järnvägsolyckor, större eldsvådor, upplopp och andra tillfällen, då olycksfall kunna befaras uppstå.

2) *Epidemivagnar*, avsedda att användas för transport av sjuka, som lida av eller misstänkas lida av pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri (och croup), akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot, Weils sjukdom samt mässling, då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angivet, utlämnas vagn för mässling-sjukas transporterande. För dessa transporter disponerar sjukhusdirektionen fyra epidemitransportautomobiler, vilka äro stationerade vid Epidemisjukhuset.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom polisstation eller sjukhuscentralen, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukes namn och sjukdom (svensk benämning), eller av läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast t. 22 53 40 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgiva: a) sitt eget namn; b) den sjukes namn; c) dennes bostad; d) dennes sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i varje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri.

3) *Djurtransportvagnar*. Å Östermalms och Katarina brandstationer uppställda, för transport av större djur konstruerade automobiler kunna av allmänheten rekvireras i den ordning och på de villkor, här nedan angivas.

Vagnarna få användas:

1:o) för transport av hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund av sjukdom eller av annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, till Veterinärhögskolan eller, på begäran av djurets ägare eller innehavare, till enskilt stall eller förvaringsrum, därest detsamma är beläget inom huvudstadens område;

2:o) för transport av sjuka hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom huvudstadens område; samt

3:o) för transport av hästar eller andra större

SjD

djur vare sig sjuka eller friska i andra fall än ovan nämnda, då överenskommelse därom träffas för varje särskilt fall med brandchefen.

Sådan vagn kan erhållas alla tider på dygnet antingen genom anmälan per telefon (namnanrop: brandkåren) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel.

Det åligger ägare eller innehavare av djur, som på sätt i det föregående nämnts, blivit transporterat, att härför utgiva ersättning:

- a) för det i 1:o omförmälda fall med 10 kr.
- b) för det i 2:o omförmälda fall med 25 kr.
- c) för det i 3:o omförmälda fall med 25 kr.

för första timmen samt med 10 kr. för varje därefter påbörjad halvtimme.

För uppdragning av djur ur vattendrag, bygg-

nadsgrunder, gropar o. d. erlägges ersättning efter samma grunder som under c) angivits.

Betalning för transport m. m. uppbäres av brandkåren.

Författningar. Hälsovårdsnämndens tillkännagivande ang. transport av sjuka och skadade inom huvudstaden 12 dec. 1913, med ändr. Bestämmelser ang. debitering av avgift för transport i stadens sjuktransportvagnar, fastställda av sjukhusdirektionen 20 dec. 1935, med ändr. 17 dec. 1941, 20 dec. 1944, 7 sept. 1949 och 1 juni 1951 (Kf 1951: nr 36). Polisenämndens beslut 14 mars och 13 juni 1947 ang. avgifter för vissa polisradiobiltransporter. ÖÅ:s kung. ang. transport av djur 12 febr. 1921, med ändr. 5 nov. 1942.

Stockholms stads hälsövärdnsämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsövärdnsämnden.

Vasagatan 6 (postadress: postfack, Stockholm 1; postgirokonton nr 51083); t. 2226 20. Nämnden sammanträder i regel varannan tisdag kl. 13.

I äldre tider fanns ingen offentlig hälsö och sjukvård i Stockholm. Medeltidens sjukvårdsanstalter, ett slags mellanting mellan sjukhus, fattighus och härbärgen, stodo i samband med munkväsendet. Först på 1600-talet började skolade läkare verka i huvudstaden och från början av samma århundrade finna vi där en *stads medicus* eller *stadsphysicus* med uppgift att tillhandagå stadens invånare med sjukvård; så småningom blev han emellertid huvudsakligen tjänsteman med skyldighet att besvara sjuksmedicinska frågor och besörja fängelse-sjukvård. Såsom medlem av det år 1663 bildade *collegium medicum*, som från att vara en huvudsakligen stadens hälsövärdnsmyndighet utvidgades till ett statens ämbetsverk, nuvarande medicinalstyrelsen, fick han en framskjuten ställning och tillades honom 1796 överinseendet över stadens övriga läkare. Från mitten av 1600-talet fanns i Stockholm även en *stads kirurg* eller *stadsfältskär* med skyldighet att biträda stadsmedicus med utvärtesfall samt tillhandagå med läkarhjälp vid olycksfall och därför hålla s. k. fältskärsstugor. År 1827 ombildades stadsmedicus- och stadskirurgtjänsterna till förste och andre stadsläkaretjänster. Genom k. brev 1757 förordnades om antagande av tre avlönade fattiglärare, till en början tillsatta och avlönade av staten, men från 1796 sorterande under stadsmedicus och från 1812 avlönade av staden. Frågor rörande hälsö- och sjukvård handhades för övrigt under denna tid fortfarande av fattigvårdsmyndigheten.

En systematiskt ordnad allmän hälsövård tillkom först i förra århundradet. Det var kolerans uppträdande i Europa år 1830, som verkade såsom en mäktig väckelse till organiserandet av hälsö-vården i huvudstaden, liksom i hela riket. Med hänsyn uteslutande till denna farosot påbjöd k. kungörelsen den 9 juli 1831 tillsättandet av sundhetsnämnder i orterna. I Stockholm kallades denna myndighet först allmänna sund-hetskommittén, men fick snart namnet

allmänna sundhetsnämnden. Vid kolerans förnyade vandring till Europa på 1840-talet tillsattes i Stockholm ånyo samma nämnd, som till följd av koleraperiodens långvarighet blev oavbrutet verksam under mer än halvtannat årtionde. I 1862 års kommunalförordning upptogs bland verkställande myndigheter sundhets-nämnden, som hade att handlägga alla frågor rörande allmänna hälsotillståndet och sjukvården. Sundhetsnämnden fortfor med sin befattning till år 1878, då *Stockholms stads hälsövärdns-nämnd* jämlikt 1874 års hälsövärdnsstadga för riket, övertog dess bestyr med hälsövärdn och jämlikt k. instruktionen den 4 mars 1864 för Stockholms stads sundhetsnämnd samt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1877 jämväl med den allmänna sjukvården och stadens sjukhus.

Hälsövärdnsämndens förvaltning av stadens sjukhus, som tidigare närmast handhades av en särskild sjukhusstyrelse, upphörde i sjukhusak med år 1932, efter vilken tidpunkt sjukhusen förvaltas av en av stadsfullmäktige vald direktion.

Efterhand hava ytterligare sjukvårdsuppgifter överförts från hälsövärdnsämnden till sjukhusdirektionen. Sålunda överflyttades enligt stadsfullmäktiges beslut 15 juni 1939 följande år de fristående poliklinikerna, polikliniken för köns-sjuka å S:t Görans sjukhus, stadssjuksköterskeinstitutionen samt kliniska och bakteriologiska laboratorier. Vidare överfördes ledningen av epidemisjukhusväsendet ävensom barnmorskeinstitutionen fr. o. m. år 1942 och centraldispensären (då tuberkulosbyrån) fr. o. m. 1 oktober 1945.

Även distriktsläkarinstitutionen skulle enligt ovannämnda stadsfullmäktigebeslut 15 juni 1939 överföras till sjukhusdirektionen, men frågan om överflyttningen har tills vidare uppskjutits.

Hälsövärdnsämndens biologiska och kemiska laboratorier hava år 1941 överlåtits till statens institut för folkhälsan. Nämnden äger enligt därvid träffat avtal rätt att i viss utsträckning få undersökningar utförda vid institutet.

Från år 1937 finnes hos nämnden en särskild epidemiavdelning med tredje stadsläkaren som chef. 1940 tillkom en avdelning för kommunal tillsyn av vissa arbetsplatser enligt lagen om arbetarskydd. Vidare har från år 1944 inrättats en avdelning för förebyggande åtgärder mot råttor och möss.

HN

Enligt hälsövärdsstadgan den 19 juni 1919 skall varje stad utgöra ett hälsövärdsområde. Inom varje sådant område skall finnas en hälsövärdsnämnd, vilken det åligger att ägna uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan inverka på allmänna hälsotillståndet i staden. Hälsövärdsnämnden skall sålunda övervaka efterlevnaden av i hälsövärdsstadgan m. fl. författningar givna föreskrifter om den allmänna hälsövärdens, verka för åstadkommande av goda sanitära förhållanden med avseende å behovet av vatten- och avloppsledningar, bostäder och badmöjligheter m. m. Hälsövärdsnämnden övar därjämte tillsyn över vård och behandling av djur.

Beträffande stadens sjukhusvård i övrigt, vilken sedan år 1933 omhänderhaves av sjukhusdirektionen, se sid. 413.

Hälsövärdsnämnden består i enlighet med 2 § hälsövärdsstadgan av polismästaren och förste stadsläkaren såsom självskrivna ledamöter samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för de valda ledamöterna utses av stadsfullmäktige för fyra år. Ledamot och suppleant i hälsövärdsnämnd kan ej den vara, som icke uppnått tjugutre års ålder. Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1952—1955 ägde rum den 17 december 1951 (fyllnadsval den 16 februari 1953 och 15 mars 1954) och för åren 1954—1957 den 11 december 1953 (fyllnadsval den 15 mars och 15 november 1954).

1948 års hälsövärdsstadgekommitté hava i betänkan den 26 oktober 1953 (Stats off. utredn. 1953: nr 31) framlagt förslag till ny hälsövärdstadga m. m.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads hälsövärdsnämnd, fastställd av ÖÅ 3 mars 1941, med ändr. (Kf 1940: nr 62, 1942: nr 15). Hälsövärdstadga 19 juni 1919, med ändr. (se L.). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951 med ändr. (se L.).

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 3,704,858 kr. (därav engångs 45,447 kr.), dessutom förlagsmedel 30,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 344,340 kr.

Hälsövärdnsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

*Göransson, C. G. E., ombudsman., stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Rietz, A. E., förste stadsläkare (självskr.).

Ros, A. K. E., polismästare (självskr.).

*Canholm, C. E., köpman.

*Danielson, P. G. F., direktör, stadsfullm.

Svedendahl, C. G. A., inköpschef.

Suppleanter.¹⁾

*Geijer, J. L., ombudsman.

Krokstedt, Astrid J. M., ombudsman, stadsfullm.

Rathsmän, E. F. N., kamrerare.

*Salchow, f. Bahnsen, Anna E., fru.

*Tiselius, Jenny M. K., sköterska, stadsfullm.

Sekreterare.

Häggmark, C. L. A., sekreterare (se sid. 473).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december fem revisorer jämte tre suppleanter för granskning av hälsövärdnsnämndens, sjukhusdirektionens och folktandvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Andersson, A. H., kassaföreståndare, ordf.

Breding, G. E., expeditionsföreståndare.

Eriksson, Ulla M., överpostexpeditör.

Lindqvist, G. R., redaktör.

Ohlson, V. G. H., tjänsteman.

Suppleanter:

Jarlegård, f. Thunvik, Gunvor A., fru.

Johansson, f. Franzén, Astrid Ch., fru.

Kjellgren, f. Larssén, Elsa E., fru.

Central förvaltning.

Hälsövärdnsnämndens expedition.

Vasagatan 6 (postgirokonton nr 51083); t. 22 26 20; expeditionstid: 10—12, 13—15, lördagar 10—12, 13—14.

Stat år 1955. (Central förvaltning.) Utgifter: driftbudgeten 508,691 kr. (därav engångs 11,100 kr.); dessutom förlagsmedel 22,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 17,000 kr.

Förste stadsläkare (B 21)

(nuv. inneh. g D).

Rietz, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

¹⁾ Vid förfall för de av stadsfullmäktige valda ledamöterna skola enligt stadsfullmäktiges beslut suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden samt ledamoten hr Danielson suppleanterna fröken Krokstedt, hr Rathsmän, fru Salchow, hr Geijer och fröken Tiselius, för ledamoten hr Canholm suppleanterna hr Rathsmän, fru Salchow, fröken Krokstedt, hr Geijer och fröken Tiselius samt för vice ordföranden och ledamoten hr Svedendahl suppleanterna hr Geijer, fröken Tiselius, hr Rathsmän, fru Salchow och fröken Krokstedt.

Sekreterare (31).

Hägghmark, C. L. A.; t. 22 26 20; mottagnings-tid: 10—11.

En kontorsskrivare, tre kanslibiträden, tre kontorsbiträden.

Kamrerare (26).

Malmström, E. A.

Ett kanslibitråde, tillfällig arbetskraft.

Expeditionsvakter (10).

Reifenthal, E. G. H.; en vakant.

Två telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde.

Stadsläkare och stadsdistriktsläkare.

Förste stadsläkaren tillsättes i den ordning k. m:t bestämmer. Förste stadsläkaren är förman för stadens övriga tjänsteläkare och chef för den under hälsovårdsnämnden lydande personalen. Honom åligger särskilt att fullgöra ej mindre vad enligt allmänna läkarinstruktionen tillkommer förste provinsialläkare och stadsläkare, i den mån icke stadsläkares åligganden tillkomma statens rättsläkarstation (se sid. 99) eller stadsdistriktsläkare, än även att bereda och föredraga ärenden, som enligt den för hälsovårdsnämnden gällande instruktionen ankomma på nämnden att handlägga samt ombesörja verkställigheten av nämndens beslut, att av stadsdistriktsläkarna varje vecka mottaga uppgifter rörande sjukligheten i staden samt upprätta och vid hälsovårdsnämndens sammanträden framlägga sammandrag av de sålunda inkomna uppgifterna, att med biträde av stadens statistiska kontor årligen utarbета berättelse över hälsovårdsnämndens verksamhet, samt att varje söckendag å tid, som hälsovårdsnämnden bestämmer, vara för allmänheten tillgänglig i nämndens expedition.

Stadsdistriktsläkarna tillsätts av hälsovårdsnämnden medelst förordnanden tills vidare. Stadsdistriktsläkares huvudsakliga åligganden äro: att utan särskild ersättning meddela sjukvård åt sjuka, som äro medellösa eller omhändertagits av polismyndighet samt åt barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnden, att till intagning å sjukvårdsinrättning anmäla dem som icke lämpligen kunna skötas i hemmet, börande därvid intyg över den sjukens tillstånd avgivas enligt fastställt formulär, att utan särskild ersättning utfärda intyg för personer, som söka eller åtnjuta understöd av fattigvården eller omhändertagits av barnavårdsnämnden eller söka in-

träde å stadens fattigvårds- eller barnavårdsanstalter eller söka pension eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring och som vid verkställd besiktning funnits äga nedsatt arbetsförmåga, skoland i det sistnämnda fallet intyget utfärdas enligt fastställt formulär; för intyg åt person med hemortsrätt utom staden äger dock läkaren utfärd särskild ersättning av fattigvården; att då dödsfall inträffat inom distriktet på grund av sjukdom, under vilken läkarsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådan undersökning om sjukvårdsförloppet och besiktning av liket, som för dödsorsakens utredning erfordras, att över sådana förhållanden, vilka kunna utöva menligt inflytande på det allmänna hälsotillståndet, hava noggrann tillsyn och, där omständigheterna sådant påkalla, därom göra anmälan hos förste stadsläkaren, att, om han därtill förordnas, vara ympare inom anvisat ympningsdistrikt.

Stadsdistriktsläkare bör, där hälsovårdsnämnden icke finner skäl medgiva undantag, hava sin bostad inom det honom anvisade distriktet.

Jourhavande läkare till ett antal av fyra finnas att tillgå för allmänheten under tiden kl. 19—7 (juni—augusti kl. 15—7), lördagar och helgdagsaftnar kl. 15—7 samt sönd- och helgdagar dessutom kl. 7—19. Dessa tjänstgöra då i stadsdistriktsläkares ställe. Jourtjänsten ombesörjes av medlemmar i Stockholms läkareförening. Upplysningar erhållas på dagen genom sjukhuscentralen, t. 22 30 80: »sjukhuscentralen», nattetid och söndagar t. 900 00, namnanrop: »Jourhavande läkare».

Instruktioner m. m. Instruktion för förste och [andre stadsläkarna] samt stadsdistriktsläkarna, fastställd av medicinalstyrelsen 13 febr. 1941, med ändr. (Kf 1941: nr 2, 1950: nr 5). K. brev till ÖA 17 juni 1881 ang. förändrade bestämmelser för tillsättning av stadsläkare i Stockholm.

Stat år 1955. (Distriktsläkare.) Utgifter: driftbudgeten 966,640 kr.; dessutom förlagsmedel 3,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 156,360 kr.

Förste stadsläkaren (se sid. 472).

Läkardistriktet.¹⁾

Nikolai läkardistrikt

(omfattande Storkyrkoförsamlingen).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Jonsson, K. G. G.; Hornsgatan 50, Sö., t. 44 63 02 (bostaden: 32 88 61); mottagnings-tid: vardagar 9—10.

¹⁾ Rörande stadens nuvarande indelning i läkardistrikt, se Kf 1950: nr 40; 1951: nr 5; 1953: nr 69, suppl. nr 2; 1954: nr 35; 1955: nr 3.

Kungsholms läkardistrikt

(omfattande Kungsholms och Klara församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf.* Wennerby, S. H. H.; Sven Rinmans Gata 1, K; t. 51 70 34; mottagningstid: vardagar 15—16.

S:t Görans läkardistrikt

(omfattande östra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Ottander, C. O. C.; S:t Eriksgatan 23, K; t. 50 28 05; mottagningstid: alla vardagar utom tisdagar och fredagar 9,30—10,30, tisdagar och fredagar 10,30—11,30.

Fredhälls läkardistrikt

(omfattande västra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren, ävensom av Bromma församling Stora och Lilla Essingen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Friberg, C. F. S.; Drottningholmsvägen 78, K; t. 53 50 45; mottagningstid: vardagar 9—10.

Matteus läkardistrikt

(omfattande Matteus församling utom den del av församlingen, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Magnusson, A. B. F.; Rörstrandsgatan 3, 1 tr., Va.; t. 33 65 28; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Gustav Vasa läkardistrikt

(omfattande Gustav Vasa församling jämte den del av Matteus församling, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Bexelius, J. G.; Odengatan 85, Va.; t. 32 00 36; mottagningstid: vardagar 9—10.

Johannes läkardistrikt

(omfattande Johannes och Adolf Fredriks församlingar).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Röjdmärk, O. E.; Upplandsgatan 50, 3 tr., Va.; t. 32 45 32 (bostaden: 30 36 00); mottagningstid: vardagar 9—10.

Östermalms västra läkardistrikt

(omfattande Jakobs och Engelbrekts församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Rülcker, E. R. A. O.; Nybrogatan 28, 4 tr., Ö.; t. 60 10 15; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Östermalms östra läkardistrikt

(omfattande Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24)

(nuv. inneh. g 18).

Floom, J. A.; Storgatan 10, Ö.; t. 61 01 44; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina norra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Katarina församling samt östra och södra delarna av Maria Magdalena församling, med gräns för distriktet i öster i Renstiernas Gata, i söder i Folkungagatan, i väster i Rosenlundsgatan, i norr i Maria Prästgårdsgata till Kvarngatan och i densamma norrut i Maria Trappgränd).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Rasch, F. W.; Folkungagatan 61, 2 tr., Sö.; t. 40 00 58; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina södra läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina församling, som begränsas i norr av Folkungagatan, i väster av Timmermansgatan, i söder av Blekingegatan samt i öster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Sandborgh, L. A.; Götgatan 58, t. h., 4 tr., Sö.; t. 40 45 50; mottagningstid: vardagar 10—11.

Sofia östra läkardistrikt

(omfattande norra delen av Sofia församling med gräns i Skånegatan jämte Danviksclippan och Lugnet).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Vakant, *tf.* Edlind, G. V.; Folkungagatan 50, Sö.; t. 43 03 22; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Hammarby läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas i norr av Skånegatan, Renstiernas Gata och Folkungagatan och i väster av Södermannagatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Hansson, A. F.; Folkungagatan 108, 2 tr., Sö.; t. 40 46 00; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Sofia västra läkardistrikt

(omfattande den del av Sofia församling, som ligger väster om Södermannagatan samt den del av Katarina församling, som ligger väster om Södermannagatan och söder om Blekingegatan till församlingsgränsen i väster).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Petersson, H. T.; Ringvägen 112, Sö.; t. 42 09 20; mottagningstid: vardagar 9—10.

Maria läkardistrikt

(omfattande norra och västra delen av Maria Magdalena församling med gräns i öster i Maria Trappergränd och Kvarngatan, i söder i Maria Prästgårdsgata och i väster i Torkel Knutssongatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26)

(nuv. inneh. g 19).

Vakant.

Högalids läkardistrikt

(omfattande Högalids församling utom stadsdelarna väster om Långholmsgatan).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Befrits, K. A.; Långholmsgatan 26, 4 tr., Sv.; t. 68 46 86 (bostaden: 21 74 21); mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Mälarhöjdens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Aspudden, Hägersten och Mälarhöjden).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Rosengren, E. G.; Blommensbergsvägen 167, Hägersten; t. 45 65 67; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 9—10, lördagar 10,30—11,30.

Gröndals läkardistrikt

(omfattande av Brännkyrka församling stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen, Nybohov, Reimersholme samt av Högalids församling stadsdelarna väster om Långholmsgatan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Befrits, K. A., tjl. (se ovan), *tf.* Kaspär, E. R. I.; Sjöbjörnsvägen 15 C., Sv.; t. 45 19 40 (bostaden: 20 87 68); mottagningstid: vardagar 14—15.

Älvsjö läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Herrängen, Liseberg, Långbro, Långsjö, Solberga, den del av Stureby, som ligger i Brännkyrka församling, Örby, Östberga och Älvsjö).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Vakant, *tf.* Nilsson, G. B.; Älvsjövägen 5, Älvsjö; t. 47 19 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Midsommarkransens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Midsommarkransen, Hägerstensåsen och Västberga).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Pedersen, K. V.; Hypoteksvägen 21, Hägersten; t. 45 65 83; mottagningstid: vardagar 10—11,30.

Årsta läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Årsta öster om stambanan).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Carlberg, G. U.; Hjälmarsvägen 28, 1 tr., Johanneshov; t. 45 69 78 (bostaden: 48 26 23); mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Enskede norra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Johanneshov, Björkhammen och Hammarbyhöjden samt södra Hammarbyhamnen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Lindström, B. G.; Gullmarsplan 13, 3 tr., Johanneshov; t. 49 49 15 (bostaden: 44 35 43); mottagningstid: vardagar 10,30—11,30.

Enskede södra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Gamla Enskede, Svedmyra och den del av Stureby, som ligger inom Enskede församling).

Stadsdistriktsläkare (1 kl.) (26).

Andrén, S. A. R.; Tussmötevägen 211, Enskede; t. 49 65 68; mottagningstid: vardagar 9—10.

Gubbängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Fagersjö, Farsta, Flaten, Gubbängen, Orhem, Skrubba, Sköndal och Tallkrogen).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf.* Linnaks, f. Laine, Aino; Gubbängstorget 122, Enskede; t. 59 96 05; mottagningstid: vardagar 9—10.

Hökarängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Hökarängen).

Stadsdistriktsläkare¹⁾.

Vakant.

Bagarmossens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Kärrtorp, Skarpnäck, Enskededalen och Pungpinan).

Stadsdistriktsläkare¹⁾.

Lindeberg, K. M. L.; Lillåvägen 47, Johan-

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

neshov; t. 59 89 42 (bostaden: 49 49 50); mot-
tagningstid: vardagar 9—12, tisdagar och fre-
dagar 18—19.

**Enskede Gårds—Enskedefältets läkar-
distrikt**

(omfattande stadsdelarna Enskede Gård och En-
skedefältet).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Eggert, P. A. V.; Ymsenvägen 14, Johanneshov;
t. 48 51 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Bandhagens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Bandhagen och Hög-
dalen).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Norstedt, S. L.; Bandhagsplan 4, Stockholm-
Bandhagen; t. 47 51 80; mottagningstid: var-
dagar 9—10.

Västertorps läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Västertorp, Fruängen,
Jakobsberg och Sättra).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Essen-Möller, G. E.; Störtloppsvägen 12, Häger-
sten; t. 46 67 50; mottagningstid: vardagar
10—11.

Bromma östra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockeby, Olovslund,
Högländet, Älsten, Smedslätten, Äppelviken,
Abrahamsberg, Stora Mossen, Älvik, Traneberg,
Ulvsunda och Ulvsunda Industriområde).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Vakant, *tf. Larson, A. E.*; Kommunalhuset,
Älvik, Bromma; t. 25 44 00; mottagningstid:
vardagar 9—11.

Bromma västra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockebyhov, Åkeshov,
Åkeslund, Norra och Södra Angby, Riksby,
Bromma Kyrka, Beckomberga, Eneby, Bällsta
och Mariehäll).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Dagulf, K. H.; Drottningholmsvägen 382, Brom-
ma; t. 26 58 00; mottagningstid: vardagar
10—11.

Blackebergs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Blackeberg, Räcksta
och Grimsta).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Jungtorp, G. R. V.; Holbergsgatan 53, Bromma;
t. 37 29 55; mottagningstid: vardagar 9—11.

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fast-
ställd.

Spånga läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hässelby Villastad,
Vinsta, Källvesta, Nälsta, Solhem, Flysta, Lunda
och Bromsten).

Stadsdistriktsläkare (2 kl.) (24).

Thorfinn, J. E. F.; Apotekshuset, Spånga; t.
36 00 58; mottagningstid: vardagar 10—11.

Vällingby läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Vällingby, Hässelby
Gård och Hässelby Strand).

*Stadsdistriktsläkare*¹⁾.

Schött, G. E. D.; Holbergsgatan 53, 2 tr.,
Bromma; t. 37 75 00; mottagningstid: 9—11.

Ympningsväsendet.

En »kopplingsanstalt» öppnades i Stockholm
år 1776, men skyddskoppymningen kom till
någon allmänare användning först efter 1816
års kungl. reglemente för vaccinationen i riket,
som ålade de olika församlingarna skyldighet att
antaga vaccinatorer. År 1855 överflyttades an-
svaret för skyddskoppymningen i Stockholm
på statens därvarande vaccindepåföreståndare,
men blev vaccinationsväsendets handhavande på
1880-talet överflyttat på hälsovårdsnämnden.

Grundvalen för stadens nuvarande ympnings-
väsen bildar lagen den 2 juni 1916 om skydds-
koppymning, som stadgar, att till förekommande
av smittkoppor varje barn skall skyddskoppym-
pas, senast under det kalenderår, då det fyller
sex år. I vissa fall kan dock undantag från ymp-
ningsplikt medgivnas.

Staden är f. n. indelad i elva ympnings-
distrikt. För vart och ett av dessa är anställd
en ympare (i regel vederbörande stadsdistrikts-
läkare), som under den blidare årstiden en gång i
veckan på av hälsovårdsnämnden upplåtna lokaler
i de skilda stadsdelarna går allmänheten till handa
med kostnadsfri skyddskoppymning. Ympare
skall göra anteckning om varje av honom utförd
ympning i en ympningsjournal. Utdrag av denna
journal skall enligt lagen före den 10 januari
varje år för näst föregående år insändas till ve-
derbörande pastorsämbete för anteckningar i för-
samlingsboken. Enligt medicinalstyrelsens med-
givande insändas emellertid i Stockholm samtliga
utdragen enligt särskilda formulär till förste stads-
läkaren och överlämnas sedermera till mantals-
verket för anteckning i folkregistret.

Ympare förordnas av hälsovårdsnämnden och
erhåller ersättning av statsmedel.

Offentlig vaccination förträttas under maj
och september 1955 å nedan angivna lokaler och
tider. Ympning sker å andra tider vid de mot-
tagningar vederbörande läkare i förekommande

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fast-
ställd.

fall håller i egenskap av stadsdistriktsläkare (se sid. 473) ävensom under tid då skolarbete pågår å Hornsgatan 50, 1 tr., torsdagar 16—16,30 samt å barnavårdscentralerna av läkarna vid dessa (se sid. 289).

Författningar. Lag 2 juni 1916 ang. skyddskoppypmpning, med ändr.

Ympare.

(Betr. mottagning å Hornsgatan 50, se texten ovan).

1:a ympningsdistriktet

(omfattande Klara, Jakobs och Adolf Fredriks församlingar).

Mottagning: hälsovårdsnämnden, Klara Västra Kyrkogata 3 B, C., måndagar 15,30—16.

2:a ympningsdistriktet

(omfattande Johannes, Gustav Vasa och Matteus församlingar).

Mottagning: Gustav Vasa skola, Karlbergsvägen 34, Va., läkarrummet, onsdagar 15—15,30.

3:e ympningsdistriktet

(omfattande Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Mottagning: polikliniken, Jungfrugatan 27, Ö., fredagar 14—14,30.

4:e ympningsdistriktet

(omfattande Nikolai, Katarina och Maria Magdalena församlingar).

Mottagning: Hornsgatan 50, 1 tr., Sö., torsdagar 16—16,30.

5:e ympningsdistriktet

(omfattande Kungsholms, S:t Görans och Essinge församlingar).

Mottagning: polikliniken å Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Polhemsgatan 30, K., måndagar 16—16,30.

6:e ympningsdistriktet

(omfattande Högalids församling).

Mottagning: barnsjukhuset Samariten, Ringvägen 21, Sö., de tre första fredagarna i maj och september 13,30—14.

7:e ympningsdistriktet

(omfattande Enske församling).

Mottagning: Gubbängstorg 122, Enske, torsdagar 16—16,30.

8:e ympningsdistriktet

(omfattande Brännkyrka församling).

Mottagning: Västertorps skola, Störtloppsvägen, Hägersten, fredagar 16—16,30 i maj och samma tid onsdagar i september.

9:e ympningsdistriktet

(omfattande Sofia och Katarina församlingar).

Mottagning för späda barn: Barnavårdscentralens lokal, Nytorpgatan 44, Sö., onsdagar 10—10,30.

Mottagning: Katarina församlings dag- och eftermiddagshems lokal, Nytorpgatan 40, Sö., torsdagar 12,30—13.

10:e ympningsdistriktet

(omfattande Bromma och Västerleds församlingar).

Mottagning: Drottningholmsvägen 382, Bromma, tisdagar 16—16,30.

11:e ympningsdistriktet

(omfattande Spånga församling med undantag av stadsdelarna Blackeberg, Räcksta och Vällingby).

Mottagning: Apotekshuset, Spånga, andra och tredje måndagen i maj och september 13,30—14.

12:e ympningsdistriktet

(omfattande stadsdelarna Blackeberg, Räcksta och Vällingby).

Mottagning: Blackebergs folkskola, Björnsongatan 132, Bromma, onsdagar 13,30—14.

Allmän hälsovård.

Hälsovårdsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

Hälsovårdsinspektionen avser att bereda hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen över ordningen i staden, vad hälsovården angår. Inspektionens chef närmast under förste stadsläkaren är andre stadsläkaren, som tillsättes av hälsovårdsnämnden. Till hälsovårdsinspektionen räknas också tredje stadsläkaren, byråingenjören och ingenjören, förste stadsveterinären och stadsveterinärerna samt förste veterinären och veterinären vid nämndens anstalter för födoämneskontroll, vilka hava sin huvudsakliga verksamhet vid födoämneskontrollen (se sid. 480) samt kommissarien, förste hälsovårdsinspektörerna och hälsovårdsinspektörerna. Veterinärerna skola vara legitimerade samt med för besiktningssman vid offentlig köttkontroll stadgad kompetens. Hälsovårdsinspektörerna skola hava genomgått utbildningskurs för hälsovårdsinspektörer vid Statens institut för folkhälsan eller hava likvärdig utbildning.

Andre och tredje stadsläkarna hava åliggande huvudsakligen, att utöva tillsyn över stadens allmänna hälsovård, att åt inspektörerna lämna nödig undervisning i allmän hälsovårdslära och annat, som till deras yrke hör, att själva eller genom den övriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga be-

sök i stadens olika delar undersöka de sanitära förhållandena, att särskilt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnas förhållanden i staden och att dagligen hålla förste stadsläkaren underrättad om inträffade fall av i epidemilagen omförmålda sjukdomar och i anledning därav vidtaga åtgärder, att utöva ledningen av stadens desinfektions-, isolerings- och avlusningsanstalter samt den kommunala yrkesinspektionen, att varje helgfri dag på bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition. Vid förfall för förste stadsläkaren är andre stadsläkaren skyldig att uppehålla dennes tjänst, såvida han därtill förordnas, utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Sundhetsinspektören för könssjukdomar handlägger ärenden jämlikt lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot könssjukdomar.

Förste stadsveterinären åligger att hålla tillsyn över kött, mjölk och andra animala födoämnen, som i staden hållas till salu eller dit införas för sådant ändamål, över transporter av hithörande födoämnen samt över sådana lägenheter och platser, där animala födoämnen försälgas eller till försäljning bearbetas eller förvaras, att lämna hälsövrårdsinspektionens personal nödig undervisning i födoämneskontroll och tillse, att densamma äger god kännedom om sina skyldigheter härutinnan och om de författningar och föreskrifter, varpå dessa grundas. Han skall därjämte förestå stadens karantänsanstalter för från utrikes orter sjöledes införda djur samt ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet eller bland dem beförda uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar. Han skall på kallelse närvara vid nämndens sammanträden samt äger även bevista slakthus- och saluhallsstyrelsens sammanträden.

Stadsveterinärerna ha att biträda förste stadsveterinären i honom tillkommande göromål. De skola därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller förste veterinären vid anstalterna för födoämneskontroll bestrida deras tjänsteåligganden.

Byråingenjören åligger att granska förslag och ritningar till rörelnings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kontroll över dylika arbeten ävensom att å nämndens vägnar avgiva yttrande till industriverkstyrelsen över ansökningar om entreprenörsrättigheter för avloppsledningar. Sådana ansökningar må icke av industriverkstyrelsen beviljas, med mindre hälsövrårdsnämnden tillstyrkt desamma. Byråingenjören har vidare att förrätta till hälsövrårdsnämndens område hörande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, industrier, vattenförsörjning, bad etc. samt att häröver avgiva utlåtande, ävensom att i övrigt utföra de andra uppdrag, som nämnden, förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren påkallar.

Förste veterinären och veterinären vid hälsövrårdsnämndens anstalter för födoämneskontroll hava åliggande att å nämndens mjölkhygieniska laboratorium samt dess kontrollbyråer för importerade, anhängna och inlämnade födoämnen utföra erforderliga undersökningar samt handhåva närmaste ledningen i fråga om mjölkkontrollen. Förste veterinären åligger därjämte att ansvara för att influtna medel i föreskriven ordning till nämnden inlevereras samt att granska inkomna räkningar och anstalternas räkenskaper. Han skall vid förfall för förste och andre stadsveterinärerna bestrida deras åligganden. Veterinären är skyldig att vid förfall för förste veterinären bestrida hans åligganden.

Kommissariaten utövar det närmaste förmanskapet över hälsövrårdsinspektörerna och vägleder dessa vid deras arbete och övernakar, att hälsövrårdsnämndens uppmaningar angående hjälpande av sanitära olägenheter efterkommas.

Hälsövrårdsinspektörerna utföra rutinmässiga inspektioner inom livsmedels- och samlingslokaler, gårdar, småindustri och hantverk, badinrättningar, skolor, lokaler för halvöppen barnavård, hotell och pensionat m. fl. platser samt verkställa utredningar angående inkomna klagomål över sanitära olägenheter, soprum och sopnedkast, provtagningar av vatten samt mjölk och andra livsmedel, kontroll av rörelningsarbeten, ohysesinspektioner, rökobservationer m. m.

Desinfektion i bostäder verkställas av hälsövrårdsinspektionen jämlikt epidemilagen den 19 juni 1919 samt tuberkulosförordningen den 31 mars 1939, ävensom i andra fall på begäran av enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylik åtgärd.

Författningar. Instruktion för Stockholms [hälsopolis], fastställd av hälsövrårdsnämnden 8 okt. 1880. Instruktion för [sundhetsinspektören], fastställd av hälsövrårdsnämnden 5 maj 1931 (Kf 1931: nr 34), med ändr. Instruktion för förste och andre stadsveterinärerna i Stockholm, fastställd av medicinalstyrelsen 19 jan. 1935. Instruktion för tredje stadsläkaren, antagen av hälsövrårdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). Hälsövrårdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se sid. I). (Betr. nytt förslag till hälsövrårdsstadga se sid. 472). Kungl. cirkulär 24 okt. och 10 nov. 1919 med föreskrifter i fråga om tillämpningen av vissa bestämmelser i hälsövrårdsstadgan. Livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Renhållningsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 22 juni 1954. Reglemente ang. avloppsledningar för spillvatten inom hus och tomt, fastställt av ÖA 8 juli 1908, med ändr. 19 maj 1930 (Kf 1946: sid. 393).

Stat år 1955. (Hälsövrårds- och bostadsinspektionen). Utgifter: driftbudgeten 1,647,436 kr. (därav engångs 5,047 kr.), dessutom förlagsmedel 3,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 27,900 kr.

Andre stadsläkare (B 17).

Bjurström, O. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Tredje stadsläkare (33).

Funkquist, P. H. S.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste stadsveterinär (B 14).

Larsson, R.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Stadsveterinärer (33).

Plazikowski, U. E. M., Alström, E. I.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Sundhetsinspektör (för könssjukdomar) (4,600 kr. av statsmedel).¹⁾

Norman, A. V.; t. 22 26 20; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—9,30.

Byråingenjör (33).

Lindström, E. L.

Ingenjör (25).

Blomberg, T. H.

Hälsövärdskommissarie (25).

Fahlström, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste hälsövärdinspektörer (21).

Franzon, C. A.; Grenhagen, A. I.; Lindahl, C. J. (se sid. 480); Nilsson, A. M. E.

Hälsövärdinspektörer.

Alm, G. A. (19); Berg, G. E. (19); Blomkvist, S. A. (19); Elmqvist, J. T. H. (19); Julin, G. E. (19); Malmström, J. E. L. (19); Norén, R. N. E. (19); Norén, T. R. V. (19); Norman, N. (19); Persson, E. V. (19); Romfelt, L. (19); Stigbert, K. D. (19) (se sid. 481).

Aspling, A. G. A. (17); Bergström, T. E. E. (17); Bohman, G. B. L. (17); Brannemark, Å. H. (17); Braun, E. L. (17); Brundal, B. G. T. (17); Engstedt, N. G. R. (17); Enlund, E. G. (17); Ersmark, E. G. (17); Finnerud, A. H. (17); Jernby, A. E. F. (17); Johansson, P. Å. (17); Karlberg, O. H. (17); Klintberg, L.-G. E. (17); Lewin, O. (17); Löf, K. B. (17); Magnusson, S. O. (17); Mellander, N. G. O. (17); Myhrman, T. H. (17); Nilsson, B. (17); Nordfur, N. A. (17); Persson, P. A. S. (17); Persson, P. E. R. (17); Rannelid, C. R. G. (17); Reindahl, N. B. (17); Salmén, U. R. V. (17); Skyberg, T. V. (17); Stålfors, K. J. B. (17); Sundin, K. H. (17);

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka (se sid. 460).

Thelander, A. H. (17); Tillquist, E. G. (17); Wadman, I. O. W. (17); Wahlberg, S. E. O. (17); Welin, T. (17); Wadding, A. C. (17); Wahl, F. G. (17); Åström, O. E. (17).

Avdelningen för allmän inspektion.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 8—17 (lördagar 8—15).

Föreståndare.

Hälsövärdskommissarien (se ovan).

Tekniska avdelningen.

Klara Västra Kyrkogata 3 B, 3 tr., C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 13—15, lördagar 13—14.

Chef.

Byråingenjören (se ovan).

Ingenjören (se ovan).

Allmänna avdelningen:

Grenhagen, A. I., förste hälsövärdinspektör (se ovan).

Tre hälsövärdinspektörer.

Rörinspektionen:

Expeditionstid: 14—16, lördagar 13,30—14.

Nilsson, A. M. E., förste hälsövärdinspektör (se ovan).

Fem hälsövärdinspektörer.

Rättutrotningsavdelningen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 21 80 36, 21 80 37, 21 80 38, 21 80 46; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar 13—14). Utlämnning av rättgift (Herkulesgatan 27, C.) 8—12.

Sedan långt tillbaka hava hälsövärdsmyndigheterna i huvudstaden vidtagit åtgärder av olika slag i syfte att motverka smittospridning och skadegörelse genom råttor. År 1955 ställdes ett anslag å 18,000 kr. till hälsövärdsnämndens förfogande för åtgärder till utrotande av dessa djur. Anslaget användes till systematisk utläggning av rättgift. De fastighetsägare och övriga personer inom staden, vilka önska inköpa rättgift, kunna erhålla sådant hos hälsövärdinspektionen till självkostnadspris enligt fastställt taxa.

Enligt hälsövärdsstadgan äger hälsövärdsnämnd, i den mån så anses av behovet påkallat, meddela föreskrift om vidtagande av erforderliga åtgärder för utrotande av råttor och möss.

Avdelningen är underställd ena stadsläkaren.

Föreståndare.

Franzon, C. A., förste hälsövärdinspektör (se ovan).

Kommunala yrkesinspektionen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 22 26 20, 21 80 47, 21 80 48; expeditionstid: vardagar 15—16 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

Kommunala yrkesinspektionen utövar tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av denna meddelade författningar, lagarna om arbetstidens begränsning m. fl. vid sådana arbetställen, där i regel färre än tio arbetare användas och ingen maskinell anordning, ångpanna e. d. förekommer.

Avdelningen utför även undersökningar och utredningar i frågor rörande klagomål över sanitära olägenheter i arbetslokaler. Avdelningen är underställd andre stadsläkaren.

Författningar. Arbetarskyddslagen 3 jan. 1949.

Föreståndare.

Elmqvist, J. T. H., hälsovårdsinspektör (se sid. 479).

Anstalter för cyanvätebehandling.

För norra stadsdelarna: anstalten vid Ropsten, Värtan; t. 21 81 71 (tills vidare stängd).

För södra stadsdelarna: anstalten vid Lignagatan (väster om vårdhemmet Högalid), Sv.; t. 41 05 80 (tills vidare stängd); anstalten vid Nürnbergsfastigheterna, Högbergsgatan 73, ö. g., Sö.; t. 40 02 12. Anstalten hålles öppen 8—13, 14—16.30 (lördagar 8—12).

Hälsovårdsnämndens anstalter för cyanvätebehandling, vilka inrättades år 1933, mottaga möbler m. m. för gasbehandling mot ohyra. Vid anstalten vid Ropsten kan även verkställas viss behandling, som enligt gällande karantänskungörelse skall kunna verkställas vid karantänsstation i Stockholm.

På begäran av allmänheten verkställas av hälsovårdsnämnden undersökning av bostäder och bohag med avseende å förekomst av väggohyra, varvid intyg om undersökningens resultat utfärdas. Undersökning rekvideras hos cyanväteanstaltens föreståndare å hälsovårdsnämndens expedition vardagar (utom lördagar) 14—16, lördagar 13—14; t. 21 81 71.

Författningar. Taxa för cyanvätebehandling av möbler, kläder o. dyl., fastställd av hälsovårdsnämnden 11 juni 1935, med tillägg 9 febr. 1937, 13 dec. 1938 och 13 maj 1952 (Kf 1935: nr 14, 1937: nr 6 I, 1938: nr 48, 1952: nr 103). Taxa för undersökning med avseende å förekomst av väggohyra, fastställd av hälsovårdsnämnden 9 febr. 1937 (Kf 1937: nr 6 II).

Stat år 1955. (Anstalter för isolering och cyanvätebehandling.) Utgifter: driftbudgeten

103,053 kr., dessutom förlagsmedel 2,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 29,980 kr.

Föreståndare.

Lindahl, C. J., förste hälsovårdsinspektör; motagnings: Herkulesgatan 24, 2 tr., C. t. 21 81 71, 14—16 (lördagar 13—14) (se sid. 489).

Desinfektör (17).

Lindström, S. V.

Anstalter för födoämneskontroll.

I enlighet med livsmedelsstadgan samt andra författningar och hälsovårdsföreskrifter åligger det hälsovårdsnämnden att hålla tillsyn över i staden till salu hållna födoämnen och dryckesvaror och att övervaka, att endast enligt lagen ang. köttbesiktning och slakthus besiktigat och stämplat, färskt kött hålles till salu.

Dessutom skall nämnden enligt förordningen ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett handhava undersökning och stämpling av sådana varor samt därjämte enligt livsmedelsstadgan utöva kontroll över andra från utlandet till eller över Stockholm importerade födoämnen.

För utövande av denna kontroll har nämnden bl. a. år 1912 inrättat ett mjölkhygieniskt laboratorium samt kontrollbyråer för undersökning dels av utav allmänheten inlämnade eller av hälsovårdsinspektionen anhållna födoämnen, dels ock av importerade födoämnen.

Författningar. Hälsovårdsstadgan 19 juni 1919, med ändr. (se L.). K. m:ts livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Giftstadgan 26 nov. 1943, med ändr.

Rörande köttvaror m. m.: K. förordn. 30 sept. 1921 ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Lag 11 maj 1934 ang. köttbesiktning och slakthus, med ändr. (Kf 1946: sid. 804). K. kung. 30 nov. 1934 ang. kontroll vid införsel av köttvaror till område med köttbesiktningstvång, med ändr.

Rörande mjölkvaror m. m.: K. kung. 6 mars 1942 med vissa best. ang. handeln med mjölk, med ändr. K. förordn. 21 juli 1937 med vissa best. rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, med ändr. K. kung. 22 maj 1942 ang. förfarandet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m., med ändr. Medicinalstyrelsens och lantbruksstyrelsens kung. 17 juni 1942 ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 449,038 kr. (därav engångs 29,300 kr.); inkomster: driftbudgeten 113,100 kr.

**Kontrollbyråerna för importerade, an-
hållna och inlämnade födoämnen samt
mjölkhygieniska laboratoriet.**

*Östra Järnväggsgatan 8, C.; t. 23 05 65
(växel); expeditionstid: 9—16, lördagar
9—14 (kassan 10—14, lördagar 10—13).*

Undersökningen av importerade födoämnen
verkställs under ordinarie tulltid, och skall an-
mälan därom göras mellan kl. 9 och 10.

Förste veterinär (35).

**Kämpe, Å.; t. 23 05 65 (växel), efter kl. 16
23 05 66; mottagningstid: 13—14.**

Veterinär (30).

Lennartsson, T. F.

Hälsovårdsinspektör (19).

Stigbert, K. D. (se sid. 479).

Tre *inspektörer*, en *preparator*, en *första
vaktmästare*, ett *första laboratoriebiträde*,
en *första mikroskopist*, sju *mikroskopister*,
ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*, fyra
vaktmästare, en *expeditionsvakt*. — Tre
städerskor. Dessutom *veterinärer*, *mikro-
skopister* och *stämpelare* i mån av behov
mot av hälsovårdsnämnden fastställt eller i varje
särskilt fall bestämd timavlösning.

Epidemiavdelningen.

Epidemiavdelningen ombesörjer de arbets-
uppgifter, som enligt epidemilagen åligger hälso-
vårdsnämnden, nämligen att vidtaga åtgärder till
sjukdoms förebyggande eller förhindrande av dess
utbredning.

Chef.

Tredje stadsläkaren (se sid. 479).

Tre *epidemisjuksköterskor*.

Isoleringsanstalten.

*Brännkyrkagatan 62, Sö.; t. 41 57 79;
expeditionstid: hela dygnet.*

Isoleringsanstalten, som inrättades år 1882,
är avsedd att användas för att härbergära dels
personer, som böra stå under observation för
epidemisk sjukdom, dels personer, som måste
beredas bostad i samband med åtgärder mot
smitta eller ohyra i deras hem. Dessutom mot-
tagas personer vissa dagar i veckan inom bad-
avdelningen för reningsåtgärder mot ohyra. An-
stalten rymmer, förutom köks- och förrådslo-
kaler, bostads- och expeditjonsrum samt tvenne
badavdelningar, fjorton rum med plats för fyrtio
personer. Tillsynen över anstalten utövas av
tredje stadsläkaren.

Förestånderska (9).

Jönsson, Edit W.

Ett *biträde*.

Desinfektionsanstalten.

*Epidemisjukhuset, nära Valhallavägen,
uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va.;
t. 22 53 40 (växel); expeditionstid: 7—16.*

Å desinfektionsanstalten, som inrättades år
1882, desinfekteras i ugn gång- och sängkläder
från allmänna inrättningar och från enskilda
personer. Desinfektioner och transporter av per-
soner är kostnadsfria, då de företagas vid tuber-
kulos och i enlighet med bestämmelserna i epi-
demilagen. Eljest erlägges avgift enligt fastställt
taxa.

Beträffande desinfektion i bostäder, se under
hälsovårdsinspektionen (sid. 477).

Karantänsstationen.

*Anmälningar angående besiktning m. m.
göras å hälsovårdsnämndens expedition,
• Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.*

En karantänsanstalt ingick redan i den 1884
uppgjorda planen för ordnandet av huvudstadens
epidemisjukvård, men den anlades först 1892
under trycket av då hotande kolerafara. Till
plats därför valdes den till Fjärderholmsgruppen
hörande lilla ön Skottland. Anstalten hade till
ändamål att betjäna fartyg, ombord å vilka sjuk-
domsfall i kolera eller pest förekommit och som
därför måste undergå desinfektion.

Enligt k. karantänskungörelsen den 4 maj
1934 skall fartyg, som från utrikes ort ankom-
mer till riket och på grund av beröring med
område, vilket förklarats smittat av pest, kolera,
fläckfeber eller smittkoppor, eller av annan an-
ledning utmärkas med risk för sådan sjukdoms infö-
rande i riket, jämte passagerare, besättning och
last underkastas besiktning, isolering m. m. å
karantänsstation. Karantänsstationer skola vara
anordnade i vissa hamnstäder, bland dem Stock-
holm. I enlighet med förslag av hälsovårds-
nämnden har medicinalstyrelsen föreskrivit, att
karantänsstation skall vara förlagd till plats i
Värtahamnen strax söder om Lidingöbron. Plat-
sen utmärkes med gulmålad boj. Karantäns-
läkare (samt ställföreträdare) förordnas av me-
dicalstyrelsen. I stad skall särskild byrå vara
anordnad för mottagande av anmälningar an-
gående besiktning och efterbesiktning. Karan-
tänsläkarna äro jämväl läkare vid tullflygplat-
sarna.

På framställning av hälsovårdsnämnden har
drätselnämnden den 17 januari 1950 anvisat
medel till utredningskostnader för upprättande
av förslag till uppförande av ny karantänsanstalt.

Författningar. K. karantänskungörelse 4 maj 1934, med ändr. 4 juni 1937 och 31 aug. 1938. K. kung. 31 aug. 1938 om sanitärkontroll över luftfarten. Medicinalstyrelsens instruktion 18 juni 1934 för besiktningsmän, som omförmälas i karantänskungörelsen 4 maj 1934. Medicinalstyrelsens instruktion 23 juni 1934 för läkare vid karantänsstation och 19 dec. 1938 för läkare vid tullflygplats. K. kung. 4 maj 1934 om rättutrotning å fartyg, med ändr. 4 juni 1937 och 22 sept. 1939.

Karantänsläkare.

(Tillika läkare vid Bromma tullflygplats.)

Rietz, A. E., förste stadsläkare.

Biträdande karantänsläkare.

Bjurström, O. E., andre stadsläkare; Funkquist, P. H. S., tredje stadsläkare; Quarnå, K. P., bostadsinspektör.

Karantänsstallarna.

F. d. järnvågen å Djurgården, Ö.

Sedan k. kungörelsen den 1 maj 1885 föreskrivits, att införsel sjöledes av nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som ha för djuren inrättade karantänslokaler, gick överståthållarämbetet i författning om anordnande av dylik lokal. Denna ersattes på våren 1893 med ett på stadens bekostnad inrättat mindre karantänsstall, med plats för 12 hästar, som fick sin plats inom f. d. järnvågen på Djurgården.

Sedan ovannämnda kungörelse ändrats den 9 december 1898 och nya kungörelser rörande införsel av hundar (den 14 maj 1920) och införsel av hönsfåglar, gäss, ankor och duvor (den 10 februari 1928) tillkommit, har nuvarande karantänstallet visat sig för litet och otidsenligt. Med anledning härav pågår för närvarande underhandlingar rörande tomt och nybyggnad för karantän.

Huvudstadens karantänsanstalter för kreatur stå enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 september 1898 under hälsovårdsnämndens överinseende och förvaltning.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur 14 sept. 1921, med ändr. 24 nov. 1936 och 13 maj 1952.

Avlöningar m. m. Djurimportörerna betala efter av hälsovårdsnämnden fastställt taxa.

Karantänsveterinär.

Larsson, R., förste stadsveterinär.

Karantänsveterinärssuppleanter.

Plazikowski, U. E. M., stadsveterinär; Alström, E. I., stadsveterinär.

En *karantänsvakt* samt tillfällig arbetskraft.

Bostadsinspektionen.

*Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expediti-
onstid: 14—15 (lördagar och dag före helg-
dag 13—14).*

År 1906 beslöt stadsfullmäktige på initiativ av en utav stadsfullmäktige år 1903 tillsatt bostadskommitté, att en bostadsinspektion skulle inrättas i huvudstaden under hälsovårdsnämndens inseende.

De i hälsovårdsstadgan införda bestämmelserna angående bostadsinspektion avse, att återkommande besiktning genom hälsovårdsnämndens försorg skall anordnas av byggnader, som inrymma boningsrum, ävensom boningsrum i allmänhet, därvid särskild hänsyn skall ägnas beskaftenheten och skötseln av sådana bostäder, där missförhållanden i sanitärhänseende mest kunna befäras. Stadens bostadsinspektion har till uppgift att i enlighet med hälsovårdsnämndens närmare föreskrifter biträda nämnden vid denna tillsyn. Det åligger i sådant avseende bostadsinspektionens personal att övervaka, att uthyrda bostäder och till desamma hörande utrymmen, såsom kök, avträden, förstugor, trappor, källare, vindar samt andra i nära förbindelse med bostaden stående utrymmen, befinna sig i ett sunt och snyggt skick, ävensom att verka för att bostäderna av invånarna användas på ett sätt, som överensstämmer med sundhetens fordringar. Bostadsinspektionens personal har därvid särskilt att övervaka efterlevnaden av föreskrifterna i hälsovårdsstadgan och andra gällande författningar eller ordningsföreskrifter rörande bostädernas i huvudstaden sundhet och snygghet, såvida icke deras övervakande enligt lag tillkommer annan myndighet. Dock skall det även i sistnämnda fall vara bostadsinspektionens skyldighet att söka uppmärksamma förhandenvarande brister och därom meddela vederbörande myndighet underrättelse.

Bostadsinspektionen avsynar, ur sundhetssynpunkt, nyuppförda byggnader och större ombyggnader, upptäcker och företager utredning över klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt undersöker såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar bostädernas sanitära förhållanden och tillser därvid, att bostäder icke till följd av olämpligt byggnadssätt, bristande underhåll, överbefolkning eller dålig skötsel äro hälsovådliga. Finnes något att i detta hänseende anmärka, söker bostadsinspektionen genom råd och anvisningar ernå nödig rättelse eller anmäler förhållandet genom förste stadsläkaren till hälsovårdsnämnden.

Bostadsinspektören, som skall vara legitimerad läkare, är förman för personalen vid bostadsinspektionen. Det åligger honom, bland annat, att lämna assistenterna undervisning i allmän hälsovårdslära, särskilt beträffande bostä-

dernas hygien. Han har även att verkställa de besiktningar, som kräva hans erfarenhet eller annars på grund av sin grannliga natur böra av honom utföras. Han skall varje söckendag å bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition samt vid förfall för förste stadsläkaren eller andre stadsläkaren uppehålla den av dessa tjänster, vartill han förordnas, dock utan skyldighet att samtidigt uppehålla egen tjänst.

Författningar. Instruktion för Stockholms bostadsinspektion 25 febr. 1910 (Kf 1910: nr 21). Medicinalstyrelsens kung. 21 dec. 1936 rör. bostadsinspektion. Instruktion för bostadsinspektören, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1931 med ändr. (Kf 1931: nr 78, 1947: nr 27). Hälsovärdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se L.).

Bostadsinspektör (B 14).

Quarnå, K. P.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14 —15, lördagar och dag före helgdag 13—14.

Assistenter.

Bjurner, f. Nyman, Gunvor M. (19); **Eriksson, C. Dagmar K.** (19); **Evers, f. Hedberg, D. I. Catharina** (19); **Perman, Birgit** (19); **Bäckström, f. Axelsson, Astrid M.** (17), tjl. (se sid. 182); **Forssell, f. Sellström, Connie A. J.** (17); **Frendesson, f. Lindhé, Ulla S. M.** (17); **Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S.** (17); **Jeansson, Brita K. M.** (17); **Hörner, f. Karlsson, Mari-Anne H. K.** (17); **Lindgren, Selma L.** (17); **Markström, H. R.** (17); **Martenius, f. Ralfe, Stina J. M.** (17); **Öhlin, f. Sandqvist, E. Margareta V.** (17).

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse.

Folk tandvårdsstyrelsen.

Adresser och telefoner, se nedan.

Den 3 juni 1938 utfärdades kungörelse angående statsbidrag till folktandvård samt vissa därmed sammanhängande författningar. Sedan 1950 års riksdag beslutit vissa ändringar i folktandvårdens organisation m. m., utfärdades av k. m:t den 22 september 1950 dels kungörelse ang. statsbidrag till folktandvård, dels förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården dels ock instruktion för tandläkare inom folktandvården. Dessa författningar, liksom en av k. m:t den 27 oktober 1950 fastställt folktandvårdstaxa, trädde i kraft den 1 januari 1951, från vilken dag de äldre bestämmelserna angående folktandvård upphörde att gälla. Sedermera har k. m:t den 7 december 1951 fastställt ny folktandvårdstaxa att gälla från och med den 1 januari 1952.

Folk tandvården är organiserad med landstingen och de städer, som icke tillhöra landsting, såsom huvudmän. De närmare reglerna för organisationen hava utformats främst med hänsyn till landstingen. Beträffande städerna utanför landsting har förutsatts, att de skola hava större handlingsfrihet i detta avseende, men att de dock skola ordna folktandvården i huvudsak på samma sätt som landstingen. Kostnaden för tandvård för barn från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, skall enligt folktandvårdsförfattningarna till huvudsaklig del bäras av det allmänna. Vuxna erhålla tandvård mot betalning enligt ovan nämnda folktandvårdstaxa med viss reducering för personer i åldern 15—19 år. Kommunerna äga dock rätt att bidraga till kostnaderna för tandvård åt detta klientel. Statsbidrag utgår dels till utrustning av tandpolikliniker dels i form av driftbidrag till barntandvården. Städer utanför landsting erhålla dock icke utrustningsbidrag. Driftbidraget till barntandvården utgår till landsting med 16 kr. om året och till städer utanför landsting med 8 kr. om året för varje barn, som erhåller systematisk behandling.

Med anledning av de år 1938 utfärdade kungörelserna uppdrog hälsovårdsnämnden den 27 september s. å. åt en kommitté av tre personer att i samråd med representanter från direktionen över Eastmaninstitutet och folkskoledirektionen avgiva förslag till folktandvårdens ordnande i

Stockholm. Kommittén avgav den 13 juni 1939 utredning och förslag till folktandvård i Stockholm (Utl. 1944: nr 210). Stadsfullmäktige beslöt den 19 juni 1944 att i princip godkänna förslaget angående folktandvård för skolbarn i den form detsamma godkänts av drätselnämnden ävensom uppdraga åt folkskoledirektionen att handhava denna verksamhet. I samband härmed uppdrog stadskollegiet den 9 juni 1944 åt sjukhusdirektionen och direktionen över Eastmaninstitutet att skyndsamt överarbeta det avgivna förslaget i vad det avsåg folktandvård för förskolbarn och vuxna samt företaga den ytterligare utredning i ärendet, som härvid kunde påfordras. För uppdragets genomförande tillsattes på initiativ av sjukhusdirektionen en särskild kommitté, i vilken även folkskoledirektionen och barnvårdsnämnden representerades. Kommittén antog namnet 1944 års kommunala tandvårdsutredning. Den 19 maj 1948 beslöt stadsfullmäktige att i princip godkänna ett av tandvårdsutredningen framlagt förslag rörande ordnande av folktandvård i Stockholm för förskolbarn och vuxna (Bih. 1947: nr 56). Samtidigt beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att företaga viss överarbetning av det framlagda förslaget samt att göra framställning om statsbidrag till den av staden anordnade tandvården. För utförande av nämnda överarbetning beslöt stadskollegiet den 20 maj 1948 tillsätta en särskild delegation. I enlighet med förslag av denna delegation beslöt stadsfullmäktige den 21 mars 1949 att godkänna vissa åtgärder för påbörjande av folktandvårdens utbyggnad.

Stadsfullmäktige hava den 21 februari 1950 avgivit yttrande med anledning av remiss av ett av medicinalstyrelsen framlagt förslag till plan för folktandvårdens tillgodoseende i Stockholm (Utl. 1955: nr 27).

Den 21 mars 1949 beslöt stadsfullmäktige jämväl antaga instruktion för *Stockholms stads folktandvårdsstyrelse*. Enligt denna instruktion, som fastställdes av överståthållarämbetet den 8 april 1949, har styrelsen till uppgift att handhava förvaltningen av *dels* Eastmaninstitutet, som är upprättat genom en donation till Stockholms stad av George Eastman, *dels* tandpolikliniker, anordnade i anslutning till stadens skolbyggnader, *dels* ock övriga i tandvårdsplanen för Stockholm intagna tandpolikliniker, för såvitt ej stadskollegiet annorlunda beslutar, samt att ombesörja de övriga angelägenheter, vilka enligt lag eller författning ankomma på styrelsen eller vilkas

vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Det åligger styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna biträde åt stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämader.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder, varvid halva antalet avgår varje år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara legitimerad tandläkare. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

Tillsynen över stadens distrikts- och anstaltsvård utövas av en tandvårdsinspektör. Denne är tillika tandvårdsdirektör och i denna egenskap chef för Eastmaninstitutet, skol- tandklinikerna och övriga styrelsen underställda inrättningar. Under tandvårdsdirektören sortera, förutom avdelningscheferna å Eastmaninstitutet, dels en skolövertandläkare med uppgift att vara föreståndare för skoltandklinikerna samt att biträda tandvårdsinspektören vid inspektionen av den vid dessa polikliniker meddelade tandvården, dels en föreståndare för var och en av tandpoliklinikerna vid Södersjukhuset (centraltandpoliklinik) samt i Spånga, Årsta, Gubbängen, Västertorp och Vällingby. För att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggning av frågor av ekonomisk och administrativ natur finnes därjämte en intendent, som är chef för styrelsens expedition.

Under år 1954 har avtal träffats om samarbete mellan staden och tandläkarhögskolan i Stockholm i enlighet med beslut, fattade av stadsfullmäktige den 19 juni 1952 och kungl. maj: den 23 april 1954 (Kf 1954: nr 39).

Författningar. Instruktion för Stockholms stads folktandvårdsstyrelse, fastställd av ÖA 8 april 1949 (Kf 1949: nr 8), med ändr. 15 okt. 1951 (Kf 1951: nr 60). Avgifter vid Eastmaninstitutet, fastställda av SF 2 dec. 1935, med vissa ändr. 16 dec. 1946 och 19 maj 1948 samt av folktandvårdsstyrelsen 4 juni 1951. K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folktandvård med ändr. K. instr. 22 sept. 1950 för tandläkare inom folktandvården med ändr. Folktandvårdstaxa 7 dec. 1951.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 8,995,508 kr. (därav engångs 243,455 kr.); inkomster: driftbudgeten 923,743 kr.

Folktandvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Forsberg, K. W. G., ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ekenberg, f. Ternström, S. K. (Stina), metall-
arbeterska.

***Forsling, f. Larsson, Ruth L.**, folkskollärare.
Hansson, S. G., tjänsteman.

***Hultell, f. Radhe, E. Mary E.**, kammarskrivare.

***Näsström, f. Kristofferson, Sigrid**, tandläkare.

Suppleanter.¹⁾

Cederqvist, S. E., ombudsman.

Dahlström-Eldh, Gunvor B. V., sjuksköterska,
stadsfullm.

***Fredström, K. G.**, tandläkare.

Krokstedt, Astrid J. M., ombudsman, stadsfullm.

***Olsson, Ingrid M.**, barnträdgårdslärarinna, stads-
fullm.

***Tingström, A. Marianne**, kanslibiträde.

Sekreterare.

Vakant.

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl.
(se sid. 472).

Central förvaltning.

Dalagatan 11, Va.; (postgirokonto nr 153810).

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten
287,718 kr.

Tandvårdsinspektör, tillika direktör (B 19).

Berggren, H. (förordn. t. o. m. den ²⁸/_a 1959);
t. 31 30 14; mottagningstid: enligt överens-
kommelse.

Folktandvårdsstyrelsens expedition.

*I. 34 91 40 (växel). Direkta tel. till vissa
tjänstemän, se nedan; expeditionstid 8,30
—16,30 (lördagar och dag före helgdag
8,30—14).*

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951
inrätta en central expedition, avsedd att lämna

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola ordföranden och ledamoten fru Hultell vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fröken Krokstedt, fru Dahlström-Eldh, hr Fredström, fröken Tingström, hr Cederqvist och fröken Olsson i nu nämnd ordning, vice ordföranden och ledamöterna fru Ekenberg och hr Hansson av suppleanterna fröken Tingström, hr Cederqvist, fröken Olsson, fru Dahlström-Eldh, hr Fredström och fröken Krokstedt i nu nämnd ordning samt ledamöterna fruarna Forsling och Näsström av suppleanterna fru Dahlström-Eldh, hr Fredström, fröken Krokstedt och Tingström, hr Cederqvist och fröken Olsson i nu nämnd ordning.

tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggningen av frågor av kommersiell, finansiell och administrativ natur, att verkställa föreskrifvande kontorsgöromål och att förvalta Eastmaninstitutets byggnad. Expeditionen förestås av intendenten.

Intendent (33).

Stålbo, B.; t. 31 30 19; mottagningstid: 11—12.

Kammarsskrivare (21).

Enander, Stina L.; t. 31 30 30.

Extra kontorsassistent (18).

Vakant.

Förste kontorsskrivare (16).

Fornell, Karin B. E.; t. 31 30 49.

Kontorsskrivare (13).

Jakell, f. Oldenburg, Dagmar G.; t. 31 30 14;
Halling, f. Jansson, Ruth I. F.

Två kanslibiträden, två kontorsskrivare, en övertandsköterska, en första tandköterska, en expeditionsvakt, en telefonist.

Tandvård.

Eastmaninstitutet.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonto nr 153810); t. 34 91 40 (växel); expeditionstid: 8,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—14).

Genom donationsbrev den 6 oktober 1930 donerade George Eastman på vissa villkor till Stockholms stad ett belopp av 1,000,000 dollars att användas till byggnad och utrustning av en dispensäranstalt eller klinik för tandvård i Stockholm. Enligt donationsvillkoren skulle det donerade beloppet i första hand användas till byggnadens uppförande och utrustning. Av överbliwande donationsmedel skulle bildas en fond, varav avkastningen skulle få användas till bestridande av driftkostnader. På staden skulle ankomma att ställa erforderlig tomtmark till förfogande ävensom att bestrida övriga driftkostnader. Institutets huvudsyfte skulle vara att bereda tandvård, såvitt möjligt däri inbegripet tandreglering, för mindre bemedlade barn under 16 års ålder, bosatta i Stockholm eller dess förorter. Därjämte skulle vid kliniken anordnas en skola för utbildning av tandköterskor. Donator förbehöll sig rätt att återtaga donationen, därest inom fem år efter det kliniken börjat sin verksamhet dess syften eller karaktär skulle hava väsentligen ändrats, så att de avveke från donationsvillkoren, eller därest verksamheten bleve nedlagd inom denna tidrymd.

Stadsfullmäktige beslöt den 29 juni 1932 att i anslutning till donationsvillkoren tillsätta

en direktion över Eastmaninstitutet för dettas uppförande, inredning och förvaltning. Direktionen trädde i verksamhet den 1 oktober 1932. I samband med folktandvårdsstyrelsens inrättande har denna direktion upphört.

Institutet har förlagts till Sabbatsbergs sjukhusområde invid Dalagatan och Vasaparken. Byggnadsarbetena påbörjades hösten 1932, och institutet invigdes den 25 april 1936.

I handhavandet av tandvårdsarbetet vid institutet skola enligt den av stadsfullmäktige den 2 december 1935 fastställda organisationen finnas fyra tandvårdsavdelningar, nämligen: tandfyllningsavdelningen, dentalortopediska avdelningen, röntgen- och tandkirurgiska avdelningen samt polikliniken för vuxna.

Vid Eastmaninstitutets barntandvårdsavdelningar mottagas numera i första hand förskolebarn. Efter remiss från Stockholms skolors tandpolikliniker behandlas emellertid även skolbarn, då fråga är om tandreglering eller eljest mera komplicerad tandvård. Å polikliniken för vuxna behandlas huvudsakligen av stadens sociala hjälporgan dit hänvisade personer.

Kuratoren vid Eastmaninstitutet lämnar närmare upplysningar rörande vården å tandpoliklinikerna.

I enlighet med donationsbestämmelserna anordnas vid Eastmaninstitutet kurser med syfte att enligt de föreskrifter i hithörande avseende, som gälla eller framlades komma att utfärdas, meddela unga kvinnor den grundläggande teoretiska kunskap och praktiska erfarenhet, som kräves för utövande av tandköterskeyrket i allmän eller enskild tjänst. Den 20 november 1930 beslöt stadsfullmäktige, att tandköterskeskolan vid Eastmaninstitutet skulle bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för den statliga tandköterskeutbildningen, samt att göra framställning om statsbidrag till verksamheten.

Avgifter: För konserverande tandvård åt barn och ungdom under 20 år utgår ingen avgift. För det fall, att kontinuerlig tandvård försummat, gäller en särskild s. k. saneringstaxa. För tandregleringsapparaturläggas avgift, bestämd från fall till fall på grundval av stadens självkostnad dock med högst 600 kr. — Befrielse helt eller delvis från avgifter kan medges enligt vissa grunder.

Stat år 1955. Utgifter: driftbudgeten 8,707,790 kr. (därav engångs 243,455 kr.); inkomster: driftbudgeten 923,743 kr.

Chef.

Tandvårdsdirektören (se sid. 485).

Tandfyllningsavdelningen.

Avdelningstandläkare (35)

(tilläggsarvode 1,800 kr.).

Hagland, f. Sundvall, T. Irene, föreståndare.

Avdelningstandläkare (35).

Stenberg, S.; Löfstedt, f. Dahlstrand, Ingeborg
E.¹⁾

Läkare (6,492 kr.).

Herlitz, C. W.

Trettioen *barntandläkare*, en *övertand-sköterska*, tre *första tandsköterskor*, en *laboratoriesköterska* (halvtidstjänstgöring), tjugutre *tandsköterskor*, två *sköterskebiträden*, *tandsköterskeelever*.

Dentalortopediska avdelningen.

Övertandläkare (30)

(nuv. inneh. g 21).

Kjellgren, B. S. T. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1955).

Biträdande övertandläkare (B 13).

Thörne, N. A. H.

Avdelningstandläkare (35).¹⁾

Persson, Blenda I.

Tio *barntandläkare*, en *chefstandtekniker*, tre *tandtekniker*, en *övertandsköterska*, två *första tandsköterskor*, åtta *tandsköterskor*, *tandsköterskeelever*.

Röntgen- och tandkirurgiska avdelningen.

Avdelningstandläkare (35)

(tilläggsarvode 1,800 kr.).¹⁾

Thyberg, E. H., föreståndare.

Två *barntandläkare*, en *röntgenöversköterska*, en *operationsöversköterska*, ett *fotografiskt biträde*, fyra *tandsköterskor*, ett *sköterskebiträde*, *tandsköterskeelever*.

Polikliniken för vuxna.

Avdelningstandläkare (35).

Berg, N. J. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₃ 1955).

En *tandläkare*, en *förste tandtekniker*, två *tandsköterskor*, *tandsköterskeelever*.

Eastmaninstitutets tandsköterskeskola.

Kursföreståndare (1,500 kr. utan rörligt tillägg).

Stenberg, S., avdelningstandläkare (se ovan).

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

Instruktionstandsköterska (Ex. 15).

Scherman, Dagny S. A. P.

Gemensam personal.

Instrumentmakare (18).

Andberg, N. E.

En *reparatör*, ett *sköterskebiträde*, sju *städerskor*.

Tandpolikliniken vid Södersjukhuset.

Årstalunden, Sö.; t. 23 70 00 (växel).

Förvaltningen av den inom Södersjukhuset befintliga tandpolikliniken har den 1 januari 1950 övergått från sjukhusdirektionen till folktandvårdsstyrelsen. Tandvårdsdirektören är chef för polikliniken. Där anställda tandläkare äro dock underställda sjukhusdirektören samt vederbörande styresman i vad gäller behandling av patienter, intagna å sjukhuset.

Specialisttandläkare (27)

(tilläggsarvode 900 kr.).

Berghagen, N., *tf.*

Specialisttandläkare (27).

Dahlberg, B. H., *tf.*

Två *tandläkare*, en *operationsöversköterska*, två *tandsköterskor*, ett *sköterskebiträde*.

Skoltandvården.

I Stockholm har för folkskolbarnen sedan år 1907 varit anordnad tandvård, vilken meddelats i tandpolikliniker vid flertalet folkskolor. Skoltandvården handhaves sedan den 1 maj 1949 av Stockholms stads folktandvårdsstyrelse. Denna avser samtliga barn i åldern 7—15 år. År 1948 beslöts att successivt införa tandvård även för de ungdomar i åldern 16—19 år, som åtnjuta undervisning i skolorna. Polikliniker inrättas härför även i vissa högre kommunala skolor och statliga läroverk, varjämte i folkskolorna befintliga polikliniker utvidgas och nya anordnas. Tandvården, som är kostnadsfri, omfattar dels munsanering under första skolåret med därpå följande tvenne årliga revisioner, dels och behandling för avhjälpande av akuta tandåkommor.

Författningar. Best. 14 juni 1918 rörande Stockholms folkskolors tandkliniker (Kf 1918: nr 32). K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folktandvård.

Skolöver tandläkarens expedition.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonton nr 153810); tel., se nedan; expeditionstid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skolöver tandläkare (B 13)¹.

Widerström, Karin A. Ch.; t. 34 91 40 (växel); mottagningstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Övertandsköterska (10).

Tholin, f. Mårtensson, T. M. (Titti); t. 34 30 56.

Första tandsköterskor (9).

Jacobson, f. Mårtensson, Elsa M.; **Oldfeldt, H.** Eira I.; t. 34 91 40 (växel).

Skoltandklinikerna.

Kungsholms skola.

Mariebergsgatan 34, K.; t. 53 05 01; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Tandregleringsavdelning; t. 50 52 60.

Ortodontist (31).

Bjuggren, f. Cederlund, R. G. (Gull).

Skoltandläkare.

Wickman, f. Jonzon, Maj K. M. (30); Welander, f. Thiberg, Ingrid M. (30); Difs, Anna (28).

Kristinebergs skola.

Kristineberg, K.; t. 53 54 90; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Scharp, f. Fredriksson, Ester E. (30); Schill, f. Wennberg, Ingrid (28).

Fredhålls skola.

Viktor Rydbergs Gata 1, K.; t. 53 24 38; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Rupertz, f. Widman, Else C. (30); Magnusson, f. Lenander, Ingrid (28).

¹ Därför är provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

Stora och Lilla Essingens skolor.

Essingestråket 24, K.; t. 50 97 06; Luzzgatan 23, K.; t. 54 26 12; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Krendel, f. Esping, Dagny.

Adolf Fredriks skola.

Tegnérsgatan 44—46, Va.; t. 32 33 22; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Beyron, f. Lindh, A. T. Birgit (30); Lindén-Ottosson, Inger G. C. (28).

Gustav Vasa skola.

Karlbergsvägen 34, Va.; t. 30 85 55; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Perman, S. A.; Nehléen-Tidén, Hjordis.

Matteus skola.

Vanadisvägen 16, Va.; t. 33 59 07; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Flodberg, Fanny (30); Mattsson, Elsa (28).

Storkyrkans och Klara skolor.

Svartmangatan 20—22, C.; t. 11 52 19; Klara Västra Kyrkogata 14—16, C.; t. 21 72 95; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Hallenius, A. E. J.

Jakobs skola.

Brunnsgatan 11, C.; t. 20 83 10; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Braunerhielm, f. Carlquist, Signe A. K.

Johannes skola.

Roslagsgatan 61, Va.; t. 33 47 40; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (22).

Atler-Eskilson, Greta.¹⁾

Engelbrekts skola.

Valhallavägen 76, Ö.; t. 10 73 95; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Neumüller, f. Lind, Emy M.²⁾; Seippel, f. Nyström, Birgitta.

Gärdesskolan.

Banérgatan 56, Ö.; t. 60 13 25; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Deuten, f. Strandberg, Alice M.; Andræ, f. Engberg, Brita; Swartling, f. Scherman, Brita; Berg, f. Källberg, Greta I.

Hedvig Eleonora och Oscars skola.

Linnégatan 37, Ö.; t. 62 22 36; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Martin, f. Feuk, Sonja M.

Katarina norra skola.

Tjörhovsgatan 15—17, Sö.; t. 40 88 11; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Olsson, A. M. (Anna-Greta).

Katarina södra skola.

Sofagatan 2, Sö.; t. 43 82 20; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Lundh-Samuelsson, Asta (28)²⁾; Miller, f. Carlsson, Ann Greta (30); Nordeman, Ulla M. (28).

Eriksdals skola.

Ringvägen 58, Sö.; t. 40 23 52; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Blomgren, f. Lagerborg, Willy²⁾; Öredsson, f. Jerlin, Elin M.

Sofia skola.

Skånegatan 117, Sö.; t. 43 90 90; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Stilow, Dagmar E. (30); Hallberg, f. Grenby, Britta K. V. (28).

Maria skola.

Ringvägen 23, Sö.; t. 44 75 42; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Tandregleringsavdelning; t. 44 36 44.

Ortodontister (31).

Johannesson, f. Landgren, A. K. Stina; en vakant.

Skoltandläkare (28).

Liljefors, f. Lamberg, Marianne; Ganelius, Barbro M.

Högalids skola.

Folkskolegatan 11—13, Sv.; t. 68 85 85; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Annerstedt, f. Hedin, Karin; Westerståhl, f. Wadensten, Gullborg L.¹⁾; Fredström, f. Fernström, E. Kristina.

Ärsta skola.

Hjälmarvägen 16, Johanneshov; t. 45 85 33; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Löfstedt, f. Stjernfelt, R. Anne-Marie; Nyberg, f. Fristedt, R. Margit.

Skanskvarns skola.

Gullmarsvägen 60, Johanneshov; t. 48 31 12; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Sjöberg, F.

Hammarby skola.

Finn Malmgrens Väg 11, Johanneshov; t. 59 41 51; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Bjured, f. Jonsson, Dagmar.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 17.

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

FtyS

Nytörps skola.

Paternostervägen 18—22, Johanneshov; t. 48 38 30; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Ekengren, f. Kettisen, Margit I.; Söderlind, f. Siljeholm, Stina B.

Björkhagens skola.

Karlskronavägen 28, Johanneshov; t. 59 22 66; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Sandnes, f. Uddman, Astrid M.; Öhlander, M. O. H.

Skarpnäcks skola.

Kärrtorpsvägen 64, Enskede; t. 59 41 53; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Grönquist-Müller, Kerstin M.; Colliander, f. Vainio, Maritta E.

Enskede skola.

Stockholmsvägen 30, Enskede; t. 49 09 02; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Nordström, Gunhild S.

Gubbängens skola.

Gubbängsvägen 61, Enskede; t. 94 70 75; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 11—14).

Skoltandläkare (28).

Hagström, f. Emfors, Lilian F.

Sköndals skola.

Perstorpssvägen 75—77, Enskede; t. 94 51 92; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Welin, f. Thureson, Agda.

Hökarängens skola.

Kontoristvägen 9, Enskede; t. 94 34 29; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Engström, f. Larsson, Barbro I. M.; Cronsten, P. G.

Enskedefältets skola.

Sockenvägen 370, Enskede; t. 49 38 03; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Holm, N. G.

Tallkrogens skola.

Torögatan 59—65, Enskede; t. 39 23 45; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Hagberg, f. Blomquist, Kerstin L.

Stureby skola.

Tystbergavägen, Enskede; t. 47 58 99; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Markenius, f. Liljegren, Ulla.

Örby skola.

Huddingevägen 425, Älvsjö; t. 47 42 91; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Nilsson, A. B.

Långbrodals skola.

Västerängsvägen 19, Älvsjö; t. 47 40 01; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Arwidsson, f. Pettersson, Anne-Marie; Öhlén, f. Swahn, Kerstin; Vildma, f. Käärik, Magdalena.

Solberga skola.

Lerkrogsvägen 68, Hägersten; t. 45 44 07; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Ullberg, f. Nohrman, Lillemor.

Kämpetorps skola.

Älvsjövägen, Hägersten; t. 47 49 02; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Ideberg, G. Margareta.

Midsommarkransens skola.

*Södertäljevägen, Hägersten; t. 45 10 95;
kliniktid: vardagar 8—11, 11,30—13,30*

Skoltandläkare.

Gejrot, f. Hellgren, Carola K. (22)¹⁾.

Västberga skola.

*Klensmedsvägen, Hägersten; t. 45 85 36;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Abolins, f. Ozols, Elsa K.; Lundborg, Gertrud M.

Hökmossens skola.

*Dymlingsgränd, Hägersten; t. 18 17 62;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.

Hägerstensåsens skola.

*Sedelvägen, Hägersten; t. 19 40 88;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Tolérus, f. Sparr, Aina.

Västertorps skola.

*Störtloppsvägen, Hägersten; t. 46 54 00;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Engzell, Å. B. L.

Mälarhöjdens skola.

*Lugntorpsvägen 2, Hägersten; t.
46 20 64; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lörda-
gar och dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Almemark, f. Nilsson, Signe K. E.

Aspuddens skola.

*Blommensbergsvägen 166, Hägersten;
t. 19 47 96; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lör-
dagar och dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Bratt, f. Ohlsson, Kerstin A. M.; Johansson, f.
Landström, Vera.

Blommensbergs skola.

*Blommensbergsvägen, Sv.; t. 45 20 95;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (30).

Nyberg, A. P. U.

Alviks skola.

*Tranebergsvägen 73, Bromma;
t. 26 85 95; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lör-
dagar och dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare.

Löfgren, H. A. (30); Grönlund-Stoltz, Ingrid M.
(28).

Ålstens skola.

*Nyängsvägen 72—80 (mitt för Ålstens-
gatan), Bromma; t. 26 85 86; kliniktid:
8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före
helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Theorin, f. Hartman, Daghild V.

Olovslunds skola.

*Olovslundsvägen, Bromma; t. 26 85 90;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Jönsson, Elsa.

Riksby skola.

*Riksbyvägen, Bromma; t. 26 85 85;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Isakson, B. Marianne.

Ulvunda skola.

*Johannesfredsvägen, Bromma; t. 25 95 90;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Granström, Anna-Lisa.

Södra Ängby skola.

*Blackebergsvägen, Bromma; t. 37 36 67;
kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och
dag före helgdag 8—14).*

Skoltandläkare (28).

Rüdmer, f. Ottosson, M.-B. E. (Maja); Ohls-
son, Ingrid K.

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 17.

Ftvs

Blackebergs skola.

Björnsongsgatan 110—114, Bromma; t. 37 55 97; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Bane, Kerstin E.

Norra Ängby skola.

Vultejusvägen 20, Bromma; t. 37 32 50; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Bergström, f. Christiansson, Ruth E.

Vällingby skola.

Ångermannagatan, Stockholm Vällingby; t. 37 92 27; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (28).

Huss, Ingrid¹⁾; Eriksson, f. Nylander, Inga M.

Kungsholmens kommunala flickskola.

Rålambshov, K.; t. 52 43 03; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Hansell, f. Lindenau-Nylander, Greta; Vinnars, f. Larsson, A. Torbörj.

Bromma kommunala flickskola.

Alviksvägen 97, Bromma; t. 26 46 48; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Boll, E. V.

Högre allmänna läroverket för gossar å Östermalm.

Karlavägen 79, Ö.; t. 60 22 15; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Sundström, f. Ekrelus, I. M. L. (Inga Maj) (30); Grönstedt, f. Pontin, Brita (28).

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt g 21.

Högre allmänna läroverket Statens normalskola.

Lidingövägen 2, Ö.; t. 67 76 73; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30.)

Hahn, f. Thomasson, Gertrud M. A.

Högre allmänna läroverket för gossar å Södermalm.

Södergatan 14, Sö.; t. 43 19 24; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare.

Fjästad, I. Mascot (30); Holmgren, f. Heister, Brita (28).

Nya Elementarskolan i Stockholm.

Bergslagsvägen 80, Bromma; t. 37 39 40; kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—14).

Skoltandläkare (30).

Ekert, f. Lundström, E. K. Margareta.

Tandläkare (30)

(ungdomsvården).

Sex vakanta.

C:a etthundratio *tandsköterskor*. Dessutom finnas medel till ytterligare skol- och ungdoms-tandläkare samt *tandsköterskor*.

Tandpolikliniken i Spånga.

Hässelbyvägen 24, Spånga (postgirokonto nr 128921); t. 36 34 65.

I samband med inkorporeringen den 1 januari 1949 av Spånga-Hässelby har förvaltningen av den utav Stockholms stad övertagna tandpolikliniken i Spånga tills vidare anförtratts åt Eastmaninstitutet (numera folktandvårdsstyrelsen).

Tandläkare (30)

(tilläggsarvode 900 kr.¹⁾).

Hallström, N. A., klinikföreståndare.

Två *tandläkare*, tre *tandsköterskor*.

Tandpolikliniken i Årsta.

Hjälmarsvägen 30, Johanneshov (postgirokonto nr 450229); t. 45 94 90, 45 99 00.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 februari 1950 att ställa medel till förfogande för drift av en

¹⁾ Därföras provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

tandpoliklinik i Årsta. Polikliniken öppnades den 1 maj 1950.

Tandläkare (30)

(tilläggsarvode 1,100 kr.)¹⁾

Hermans, A., klinikföreståndare.

Tre *tandläkare*, en *första tandsköterska*, tre *tandsköterskor*.

Tandpolikliniken i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede (postgiro-konto nr 457467); t. 94 74 10, 94 74 11, 94 74 12.

Den 19 december 1950 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Gubbängen. Polikliniken öppnades den 1 januari 1952.

Tandläkare (30)

(tilläggsarvode 1,300 kr.)¹⁾.

Sturegård, I. R. N., klinikföreståndare.

Fyra *tandläkare*, en *första tandsköterska*, fyra *tandsköterskor*, en halvtidsanställd *tandsköterska*.

Tandpolikliniken i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten (postgiro-konto nr 503477); t. 46 86 91, 46 86 92, 46 86 93, 46 86 94.

Den 5 december 1952 anvisade stadsfull-

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).

mäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Västertorp. Polikliniken öppnades den 1 januari 1954.

Tandläkare (30)

(tilläggsarvode 1,500 kr.)¹⁾.

Öhlander, N. S. R., klinikföreståndare.

Fem *tandläkare*, en *första tandsköterska*, fem *tandsköterskor*, en halvtidsanställd *tandsköterska*.

Tandpolikliniken i Vällingby.

Vällingbyplan 1, Stockholm-Vällingby; t. 87 03 00.

Den 6 december 1954 anvisade stadsfullmäktige medel för drift av en tandpoliklinik i Vällingby, avsedd för sexton tandläkare. Polikliniken beräknas kunna tagas i bruk tidigast den 1 juli 1955, varvid antalet tandläkare under detta år begränsas till nio.

Tandläkare (30)

(tilläggsarvode 2,100 kr.).

Vakant.

Åtta *tandläkare*, en *tandtekniker*, en *första tandsköterska*, ett *kontorsbiträde*, nio *tandsköterskor*, en *garderobiär*.

¹⁾ Därjämte provisoriskt lönetillägg i enlighet med SF:s beslut den 16 nov. 1953 (Utl. 1953: nr 332).